

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

آموزش ترجمه و مفاهیم

قرآن کریم

فهرست مطالب

۶	مقدمه
۸	درس هفدهم: وقوع قیامت
۱۶	زبان قرآن: ضمیر
۱۸	آشنایی با معارف قرآن
۲۲	درس هجدهم: ویژگی های قیامت
۳۰	زبان قرآن: ضمیر منفصل
۳۲	آشنایی با معارف قرآن: ویژگی های قیامت
۳۶	درس نوزدهم: بهشت و بهشتیان
۴۴	زبان قرآن: ضمیر متصل
۴۶	آشنایی با معارف قرآن
۵۰	درس بیستم: دوزخ و دوزخیان
۵۸	زبان قرآن: ضمایر مفعولی
۶۰	آشنایی با معارف قرآن
۶۴	بخش ششم: ایمان و مؤمنان
۶۵	درس بیست و یکم: آثار ایمان
۷۳	زبان قرآن: فعل ماضی
۷۵	آشنایی با معارف قرآن

۷۹	درس بیست و دوم: ویژگی های مؤمنان
۸۷	زبان قرآن: فعل ماضی غایب مفرد
۸۹	آشنایی با معارف قرآن
۹۳	درس بیست و سوم: وظایف فردی مؤمنان
۱۰۱	زبان قرآن: فعل ماضی غایب جمع
۱۰۳	آشنایی با معارف قرآن
۱۰۷	درس بیست و چهارم: وظایف اجتماعی مؤمنان
۱۱۵	زبان قرآن: فعل ماضی مخاطب مفرد
۱۱۷	آشنایی با معارف قرآن
۱۲۶	درس بیست و پنجم: کفر و کافران
۱۳۶	زبان قرآن: فعل ماضی مخاطب جمع مذکر
۱۳۸	آشنایی با معارف قرآن
۱۴۲	درس بیست و ششم: شرک و مشرکان
۱۵۲	زبان قرآن: فعل ماضی متکلم
۱۵۴	آشنایی با معارف قرآن
۱۵۸	درس بیست و هفتم: نفاق و منافقان
۱۶۸	زبان قرآن: فعل ماضی - پیوست (۱)
۱۷۰	آشنایی با معارف قرآن
۱۷۴	درس بیست و هشتم: فسق و عصیان
۱۸۴	زبان قرآن: فعل ماضی - پیوست (۲)
۱۸۶	آشنایی با معارف قرآن
۱۹۰	درس بیست و نهم: دعوت به تقوا
۲۰۰	زبان قرآن: فعل مضارع
۲۰۲	آشنایی با معارف قرآن

۲۰۶	درس سی ام آثار و برکات تقوا (۱)
۲۱۶	زبان قرآن: فعل مضارع غایب جمع مذکر
۲۱۸	آشنایی با معارف قرآن
۲۲۲	درس سی و یکم: آثار و برکات تقوا (۲)
۲۳۲	زبان قرآن: فعل مضارع مخاطب مذکر (مفرد و جمع)
۲۳۴	آشنایی با معارف قرآن
۲۳۸	درس سی و دوم: متقین
۲۴۷	زبان قرآن: فعل مضارع متکلم
۲۴۹	آشنایی با معارف قرآن
۲۵۳	فهرست کلمات

مقدمه

وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَكِّرٍ (قمر: ۱۷)

و قطعاً قرآن را برای پند آموزی آسان کردیم،

پس آیا پند گیرنده ای هست؟

این مقدمه را با آیه ای آغاز نمودیم که شاید پیش از این مفهوم آن برایمان به خوبی قابل لمس نبود! اکنون شما قرآن آموزان عزیز پس از آن که کتاب اول را با موفقیت آموخته اید و با معانی حدود ۴۹ هزار کلمه از کلمات قرآن کریم (یعنی بیش از ۶۵ درصد کلمات قرآن) آشنا شده اید و با بهره گیری از انی سرمایه لغوی، معانی و پیام شمار زیادی از آیات ساده قرآن را می فهمید، با اعتقاد و باوری دو چندان آیه مذکور را تلاوت و آسانی فهم کلام الهی را با تمام وجود احساس می کنید!

به پاس این توفیق غرورانگیز به درگاه خداوند کریم دست شکر و سپاس دراز می کنیم و دوام این نعمت را می خواهیم. اینک با قدرشناسی از کوشش خالصانه تان، به شما مشتاقان فراگیری ترجمه کلام خداوند نوید می دهیم که اگر کتاب حاضر را همچون جلد نخست این

مجموعه، فرا بگیریید ترجمه یش از ۶۱ هزار کلمه قرآن برای شما ممکن خواهد شد. به عبارت دیگر ۷۸ درصد کلمات کتاب الهی را می توانید درک کنید و فهمیدن بسیاری از آیات ساده قرآن برای شما آسان می شود.

در پایان از برادر ارجمند جناب آقای شیخیان مدیر محترم نشر یاقوت و آقایان قاسم اخوان و سید رضا حکیم که زحمت صفحه آرایی و آماده سازی کتاب را بر عهده داشته اند تشکر می نماییم.

مؤلفان

درس هفدهم: وقوع قیامت

قرآن آموزان عزیز!

همانند درس های قبلی، آیات درس را یک بار با دقت بخوانید.

۱. **وَاتَّقُوا يَوْمًا تُرْجَعُونَ فِيهِ إِلَى اللَّهِ ثُمَّ تُوَفَّى كُلُّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ**

(بقره: ۲۸۱)

۲. **اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لِيَجْمَعَنَّكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ**

(نساء: ۸۷)

حَدِيثًا

۳. **قُلْ لَمَنْ مَّا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلْ لِلَّهِ كَتَبَ عَلَى نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ لِيَجْمَعَنَّكُمْ**

(انعام: ۱۲)

إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ

۴. **أَلَا إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ * هُوَ يَخِيصِي وَيَمِيتُ وَإِلَيْهِ**

(يونس: ۵۶)

تُرْجَعُونَ

(حج: ۱)

۵. **يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ إِنَّ زَلْزَلَةَ السَّاعَةِ شَيْءٌ عَظِيمٌ**

۶. يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِن كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّنَ الْبَعْثِ فَإِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِّن تُرَابٍ (حج: ۵)

۷. مَا خَلَقَكُمْ وَلَا بَعَثَكُمْ إِلَّا كُنْفُسٍ وَاحِدَةٍ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ (لقمان: ۲۸)

۸. قُلْ لِلَّهِ الشَّفَاعَةُ جَمِيعًا لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ (زمر: ۴۴)

۹. قُلِ اللَّهُ يَحْيِيكُمْ ثُمَّ يَمِيتُكُمْ ثُمَّ يَجْمَعُكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ (جاثیه: ۲۶)

۱۰. وَإِذَا قِيلَ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَالسَّاعَةُ لَا رَيْبَ فِيهَا (جاثیه: ۳۲)

سپاس!

سپاس خدای را که تا کنون حدود ۴۹/۰۰۰ کلمه از کلمات قرآن کریم را می توانیم بفهمیم و ترجمه کنیم. یعنی بیش از ۶۵ درصد از کلمات قرآن را! از درگاه با عظمتش درخواست می کنیم که ما را تا پایان راه یاری کند. همچنین توفیق عمل به دستورات قرآن را عنایتان نماید.

جدول کلمه های آشنا و جدید

معنا	کلمه (آشنا)	ردیف	معنا	کلمه (آشنا)	ردیف
هنگامی که	إِذَا	۱	زلزله	زُلْزَلَةٌ	۱
قیامت + زمان)	السَّاعَةُ (سَاعَةٌ)	۲	قیامت	قِيَامَةٌ	۲
رستاخیز - برانگیختن	بَعَثَ	۳			
زیان رساندند	خَسِرُوا	۴			
خلق کردیم - افریدیم	خَلَقْنَا	۵			
مانند	كَأَنَّ	۶			
واجب کرد - نوشت - مقرر کرد	كَتَبَ	۷			
بودید - می باشید	كُنْتُمْ	۸			
خود - فرد - جان - نفس	نَفْسٍ	۹			
جمع می کند	يَجْمَعُ	۱۰			

۱. «ک» به معنی «مانند» است و همیشه به اول کلمه اضافه می شود، مانند: كُنْفَسٍ - كَمَا؛ «ک» به معنای «تو» به آخر

کلمه اضافه می شود. مانند: قَبْلَكَ، لَكَ.

۱. قرآن آموزان گرامی: گزینه های صحیح را انتخاب کنید و علامت بزنید:

الف - کدام گزینه صحیح است؟

۱. اِنْ - اِذَا - كَ:

الف - این که - اگر - تو

ب - اگر - هنگامی که - مانند

۲. السَّاعَةِ - بَعَثَ - نَفْسُ:

الف - قیامت - رستاخیز - جان

ب - زمان - برانگیخت - هوا و هوس

۳. تُرْجَعُونَ - زُلْزَلَةٌ - كُنْتُمْ:

الف - بازگردانیده می شوید - زلزله - شما

ب - بازگرداننده می شوید - زلزله - بودید

۴. خَلَقْنَا - رَبِّبَ - يَجْمَعُ:

الف - خلق کردیم - شک - جمع می کند

ب - خلق کرد ما را - تردید - جمع شد

۵. خَسِرُوا - كَتَبَ - شَفَاعَةَ

الف - زیان کردند - نوشتند (واجب کردند) - وساطت

ب - زیان رساندند - نوشت (واجب کرد) - شفاعت

ب - کدام عبارت، گزینه صحیح است؟

۱. هنگامی که گفته شد، قطعاً وعده خدا حق (انجام شدنی) است:

الف - **أَلَا إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ**

ب - **إِذَا قِيلَ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ**

۲. سپس جمع می کند شما در روز قیامت (که) شکّی در آن نیست:

الف - **ثُمَّ يَجْمَعُكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ**

ب - **لَيَجْمَعَنَّكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ**

۳. او زنده می کند و می میراند و به سوی او باز گردانیده می شوید:

الف - **قُلِ اللَّهُ يَخْيِيكُمُ ثُمَّ يَمِيتُكُمْ ثُمَّ يَجْمَعُكُمْ**

ب - **هُوَ يَخْيِي وَيَمِيتُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ**

۴. تقوای پروردگارتان را پیشه کنید، قطعاً زلزله روز قیامت چیزی (حادثه ای)

بزرگ است:

الف - **وَاتَّقُوا يَوْمًا تُرْجَعُونَ فِيهِ إِلَى اللَّهِ**

ب - **اتَّقُوا رَبَّكُمْ إِنَّ زَلْزَلَةَ السَّاعَةِ شَيْءٌ عَظِيمٌ**

۵. کسانی که زیان رساندند به خودشان، پس آنها ایمان نمی آورند:

الف - **الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ**

ب - **وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ**

۲. ترجمه صحیح هر عبارت را علامت بزنید.

۱. **وَاتَّقُوا يَوْمًا تُرْجَعُونَ فِيهِ**

- الف - و تقوای الهی پیشه کنید و روزی که باز می گردید در آن
- ب - و پروا کنید از روزی که باز گردانیده می شوید در آن

۲. **إِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّنَ الْبَعْثِ**

- الف - اگر می باشید در شک از رستاخیز
- ب - قطعاً شما در شک هستید از برانگیختن

۳. **مَا خَلَقُكُمْ وَلَا بَعَثُكُمْ إِلَّا كَنَفْسٍ وَاحِدَةٍ**

- الف - خلق نکرد شما را و بر نینگیخت شما را مگر یک فرد
- ب - نیست آفرینش (همه) شما و نه رستاخیز (همه) شما مگر مانند یک فرد

۴. **كَتَبَ عَلَى نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ**

- الف - واجب کرد بر فرد فرد شما رحمت و مهرورزی را
- ب - (خداوند) واجب کرد بر خودش رحمت را

۵. **اللَّهُ يَخِيكُمُ ثُمَّ يَمِيتُكُمْ**

- الف - خدا زنده می کند شما را، و سپس می میراند شما را
- ب - پروردگار زنده کرد شما را و سپس می میراند شما را

۳. عبارت ها و ترکیب های کوتاه زیر را با دقت ترجمه کنید:

ترجمه	عبارت	ردیف
	وَاتَّقُوا يَوْمًا	۱
	تُرْجَعُونَ فِيهِ	۲
	إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ	۳
	أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ	۴
	يَجْمَعُكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ	۵
	إِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ	۶
	فَإِنَّا خَلَقْنَاكُمْ	۷
	مِمَّا خَلَقْنَاكُمْ وَلَا بَعْتُكُمْ	۸
	إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ	۹
	اتَّقُوا رَبَّكُمْ	۱۰
	كُتِبَ عَلَى نَفْسِهِ	۱۱
	الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ	۱۲
	وَالسَّاعَةُ لَا رَيْبَ فِيهَا	۱۳
	لِلَّهِ الشَّفَاعَةُ جَمِيعًا	۱۴

۴. جاهای خالی را با استفاده از کلمات داده شده و معانی آیات، کامل کنید.
 لَهُ الْحَمْدُ - لَهُ الْحُكْمُ - كُلُّ شَيْءٍ - كُلُّ نَفْسٍ - أَنْ السَّاعَةَ - وَعَدَ اللَّهُ -
 تُرْجَعُونَ

۱. إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ وَهُوَ عَلَى ..... قَدِيرٌ (هود: ۴)

به سوی خداست بازگشت شما و او بر همه چیز تواناست.

۲. أَنْ ..... حَقٌّ وَ ..... لَا رَيْبَ فِيهَا (کهف: ۲۱)

این که وعده خدا حق است و این که قیامت نیست شکی در آن.

۳. وَهُوَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ ..... فِي الْأُولَى وَالْآخِرَةِ وَ ..... وَإِلَيْهِ

تُرْجَعُونَ (قصص: ۷۰)

او خدایی است که نیست معبودی جز او، برای او است ستایش در دنیا و آخرت و برای او است حکومت و به سوی او بازگردانیده می شوید.

۴. ..... ذَائِقَةُ الْمَوْتِ ثُمَّ إِلَيْنَا تُرْجَعُونَ (عنکبوت: ۵۳)

هر فردی چشنده مرگ است، سپس به سوی ما باز گردانیده می شوید.

۵. لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ثُمَّ إِلَيْهِ ..... (زمر: ۴۴)

برای او است فرمانروایی آسمان ها و زمین، سپس به سوی او باز گردانیده می شوید.

۵. قرآن آموزان عزیز: عبارات و آیات ده گانه متن درس را ترجمه کنید.

تذکر

با انتخاب یک همدرس و هم مباحثه فعال، درس ها را بخوانید. خصوصاً در

خواندن بخش «زبان قرآن» هر درس، سعی کنید به این توصیه ها عمل نمایید.

زبان قرآن : ضمیر

به جمله های زیر توجه کنید:

علی (ع) و برادرش، جعفر، دو یار با وفای پیامبر (ص) بودند. آنان در آغاز ظهور اسلام به پیامبر (ص) ایمان آوردند. علی (ع) برادرش را دوست داشت و دخترش را به همسری عبدالله بن جعفر - که پسر برادر او بود - در آورد.

کلمه های «ش - آنان - او» در عبارت های بالا به جای اسم قرار گرفته اند و از تکرار آن جلوگیری کرده اند، این کلمات را «ضمیر» می نامند.

در زبان عربی نیز ضمیر به کار می رود.

در آیات درس های گذشته با برخی از ضمیرهای عربی و معانی آنها آشنا شده اید، برای مثال: «ده» در «آیَاتِهِ» به معنی «او - ش» ، «هُوَ» در «هُوَ اللَّهُ» به معنی «او»، «كُمُ» در «جَاءَكُمُ» به معنی «شما» و «كَ» در «عَلَيْكَ» به معنی «تو» است.

به ضمیرهایی که بر آنها خط کشیده شده است، توجه کنید:

هُوَ شَيْئًا - نَحْنُ نَزَّلْنَا - هِيَ أُمَّمٌ.

این ضمیرها به کلمه ای نپیوسته اند. به اینم جهت آن ها را «ضمیر منفصل» می نامند.

اکنون به ضمیرهایی که زیر آن ها خط کشیده شده، توجه کنید:

آیَاتِهِ - لَهَا - رَبُّكُمْ.

به این ضمیرها که به آخر کلمه دیگری پیوسته اند، «ضمیر متصل» می گویند.

تمرین - ضمائر متصل و منفصل را در عبارات قرآنی جدول، مشخص کنید:

عبارات قرآنی	ضمیر مُتَّصِل	ضمیر مُنْفَصِل
أَنَا رَبُّكُمْ	كُم	أَنَا
بُرْهَانَ مِّن رَّبِّكُمْ		
وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ نُورًا		
فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ		
وَمِن آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَكُمْ		
لَهَا مَا كَسَبَتْ		
هُوَ اللَّهُ الْخَالِقُ		
يَهْدِي لِلتِّي هِيَ أَقَوْمٌ		
نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ		

به خاطر بسپارید

ضمیر: به کلمه ای می گویند که جانشین اسم شود و از تکرار آن جلوگیری کند.

ضمیر منفصل: به آخر کلمات دیگر نیم پیوندد.

ضمیر متصل: به آخر کلمات دیگر می پیوندد.

آشنایی با معارف قرآن

وقوع قیامت

اعتقاد به وقوع قیامت

اعتقاد به خداوند و فرستادگان او، و نیز اعتقاد و باور به واقع شدن قیامت از پایه های عقیدتی مسلمانان و پیروان ادیان توحیدی است.

در بسیاری از آیات قرآن کریم، ایمان به خدا همراه ایمان به آخرت آمده است. قرآن کریم روز قیامت را به عنوان روز بازگشت به سوی خدا معرفی می کند: « **وَأَتَّقُوا يَوْمًا تُرْجَعُونَ فِيهِ إِلَى اللَّهِ** ».

برخی از آیات قرآن، حتمی بودن قیامت را به انسان ها گوشزد می کند: «... **ثُمَّ يَجْمَعُكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ** ». آیه دوازدهم سوره انعام به تردید ناپذیر بودن وقوع قیامت اشاره می کند و جمع شدن همه انسان ها را در آن روز، مورد تأکید قرار می دهد: « **لَيَجْمَعَنَّكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ** ».

پاسخ به شبهه امکان وقوع قیامت

همواره افراد بوده اند که درباره وقوع قیامت، اشکار کرده و شبهه تراشیده اند. قرآن کریم با بیانی کوتاه ولی پر معنا و استدلالی، همه شبهه ها را باطل می کند و می فرماید: خدایی که زندگی می بخشد و می میراند، برای او مشکل نیست که همگان را دوباره زنده کند: « **قُلِ اللَّهُ يَخْتِمْكُمْ ثُمَّ يَمِيتُكُمْ ثُمَّ يَجْمَعُكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ** ».

در آیه پنجم سوره حج می فرماید: اگر در وقوع رستاخیز تردید دارید، به گذشته خود بنگرید، شما را از خاک خلق کردیم، پس از آن به نطفه تبدیل شدید

و بعد ... و به این ترتیب مراتب آفرینش انسان را می شمارد: «**يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِن كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّنَ الْبُعْثِ فَإِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِّنْ تُرَابٍ...**». این آیه در حقیقت استدلالی است برای امکان زنده شدن دوباره انسان ها با قدرت خداوند.

در سوره یونس، آیه ۵۶ می فرماید: «**هُوَ يَحْيِي وَيُمِيتُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ**»، یعنی همان گونه که خدا زندگی می دهد و آنرا می گیرد (می میراند)، انسان را زنده خواهد کرد و این کار برای خدای توانا مشکل نیست و فرقی نمی کند که یک نفر را زنده کند یا همه انسان ها را «**مَا خَلَقَكُمْ وَلَا يَبْعَثُكُمْ إِلَّا كُنُفٍ وَأَحَدَةٍ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ**».

یاد آوری

همان طور که گفتیم، از این پس، معنی کلمات آشنا در تمرین آزاد نمی آید و تنها زیر این کلمات خط کشیده می شود.

تمرین آزاد

امیدواریم همه شما علاقمندان به فراگیری معنی آیات قرآن کریم، برای افزودن اطلاعات خود، این تمرین را نیز با حوصله و دقت کافی، انجام دهید.

عبارات قرآن و آیات	کلمه های جدید
<p>۱. رَبَّنَا إِنَّكَ جَامِعُ النَّاسِ لِيَوْمٍ لَّا رَيْبَ فِيهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُخْلِفُ الْمِيعَادَ (الْعمران: ۹)</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>جامع: جمع کننده میعاد: وعده</p>
<p>۲. إِنِّي أَنَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدْنِي وَأَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي * إِنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ أَكَادُ أُخْفِيهَا لِتُجْزَىٰ كُلُّ نَفْسٍ بِمَا تَسْعَىٰ (طه: ۱۴-۱۵)</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>آنا: من أقيم: به پا دار</p>
<p>۴. وَأَنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ لَّا رَيْبَ فِيهَا وَأَنَّ اللَّهَ يَبْعَثُ مَنْ فِي الْقُبُورِ (حج: ۷)</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>آتیة: آمدنی یبعث: بر می انگیزد</p>
<p>۵. ثُمَّ إِنَّكُمْ بَعْدَ ذَلِكَ لَمَيِّتُونَ * ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ تُبْعَثُونَ (مومنون: ۱۵-۱۶)</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>تبعثون: برانگیخته می شوید</p>

	<p>۶. إِنَّ السَّاعَةَ لَأْتِيَةٌ لَّا رَيْبَ فِيهَا وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَّا يُؤْمِنُونَ (غافر: ۵۹)</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
	<p>۷. اللَّهُ الَّذِي أَنْزَلَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ وَالْمِيزَانَ وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّ السَّاعَةَ قَرِيبٌ (شوری: ۱۷)</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>يَسْتَعْجِلُ : شتاب می کنند - شتاب می کند مُشْفِقُونَ : بیمناکان (بیمناک اند)</p>	<p>۸. يَسْتَعْجِلُ بِهَا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِهَا وَالَّذِينَ آمَنُوا مُشْفِقُونَ مِنْهَا وَيَعْلَمُونَ أَنَّهَا الْحَقُّ أَلَا إِنَّ الَّذِينَ يِمَارُونَ فِي السَّاعَةِ لَفِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ (شوری: ۱۸)</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>يِمَارُونَ : جداول می کنند ضَلَالٍ : گمراهی</p>	<p>۹. يَسْتَعْجِلُ بِهَا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِهَا وَالَّذِينَ آمَنُوا مُشْفِقُونَ مِنْهَا وَيَعْلَمُونَ أَنَّهَا الْحَقُّ أَلَا إِنَّ الَّذِينَ يِمَارُونَ فِي السَّاعَةِ لَفِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ (شوری: ۱۸)</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>اتَّخَذَ : گرفت - بگیرد مَابَأَ : بازگشتگاهی</p>	<p>۱۰. ذَلِكَ الْيَوْمُ الْحَقُّ فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذَ إِلَىٰ رَبِّهِ مَا بَاءَ (نبا: ۳۹)</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

درس هجدهم: ویژگی های قیامت

قرآن آموزان عزیز!

آیات درس را یک بار با دقت بخوانید.

۱. قَالَ اللَّهُ هَذَا يَوْمُ يَنْفَعُ الصَّادِقِينَ صِدْقُهُمْ (مائده: ۱۱۹)

۲. وَلَدَارُ الْآخِرَةِ خَيْرٌ لِّلَّذِينَ اتَّقَوْا أَفَلَا تَعْقِلُونَ (یوسف: ۱۰۹)

۳. وَلَدَارُ الْآخِرَةِ خَيْرٌ وَلَنِعْمَ دَارُ الْمُتَّقِينَ (نحل: ۳۰)

۴. اللَّهُ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ (حج: ۶۹)

۵. الْمُلْكُ يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ لِلرَّحْمَنِ وَكَانَ يَوْمًا عَلَى الْكَافِرِينَ عَسِيرًا (فرقان: ۲۶)

۶. يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ * إِلَّا مَنْ أَتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ (شعراء: ۸۸-۸۹)

۷. قُلْ إِنَّ الْخَاسِرِينَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ وَأَهْلِيهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَلَا ذَلِكَ هُوَ

الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ (زمر: ۱۵)

---

٨. الْيَوْمَ تُجْزَى كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ لَا ظُلْمَ الْيَوْمَ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ (غافر: ١٧)

.....

٩. يَوْمَ لَا يَنْفَعُ الظَّالِمِينَ مَعذِرَتُهُمْ وَلَهُمُ اللَّعْنَةُ وَلَهُمْ سُوءُ الدَّارِ (غافر: ٥٢)

.....

١٠. الْأَخِلَّاءُ يَوْمَئِذٍ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ إِلَّا الْمُتَّقِينَ (زخرف: ٦٧)

.....

جدول کلمه های آشنا و جدید

معنا	کلمه (جدید)	ردیف	معنا	کلمه (جدید)	ردیف
آمد	آتى	۱	برخی - بخشی	بَعْض	۱
تقوا پیشه کردند	اتَّقُوا	۲	حساب	حِسَاب	۲
خانواده ها	اهلی ^۱	۳	زیان	خُسْرَان	۳
فرزندان - پسران	بُنُونَ - بَنِينَ) جمع ابن	۱۰	بهتر - بهترین - خوبی - مال	خَيْر	۴
جزا داده می شود	تُجْزَى	۵	سریع	سَرِيع	۵
زیان کاران	خَاسِرُونَ خَاسِرِينَ	۶	بدی	سُوء	۶
خانه - سرا	دار	۷	جمع «صادق»	صَادِقِينَ صَادِقُونَ	۷
سالم	سَلِيم	۸	راستی	صِدْق	۸
سخت	عَسِيرٌ	۹	ستمکاران	ظَالِمِينَ - ظَالِمُونَ	۹
به دست آورد	كَسَبَتْ	۱۰	لعنت	لَعْنَةً	۱۰
اختلاف می ورزیدید	كُنْتُمْ خَتَلِفُونَ	۱۱	مال - دارایی	مَال	۱۱
چه خوب است	نِعْمٌ	۱۲	معذرت - عذر خواهی	مَعْذِرَةٌ	۱۲
سود می بخشد	يَنْفَعُ	۱۳			
چنین روزی - آن روز	يَوْمَئِذٍ	۱۴			

۱. در اصل «أهلین» بوده و «ن» حذف شده است.

تمرین و پرسش

۱. قرآن آموزان گرامی، گزینه های صحیح را انتخاب کنید و علامت بزنید.

الف - کدام گزینه صحیح است؟

۱. دار - نَعْمَ - سَلِيم:

الف - خانه - چه خوب است - سالم

ب - دار - نعمت - سلام

۲. يَوْمَئِذٍ - خَاسِرُونَ - عَسِيرٌ

الف - آن روز - زیان کردند - سختی

ب - چنین روزی - زیان کاران - سخت

۳. اَتَى - كَسَبَتْ - اتَّقُوا:

الف - آمد - به دست می آورد - تقوا پیشه می کنند

ب - آمد - به دست آورد - تقوا پیشه کردند

۳. يَنْفَعُ - تُجْزَى - كُنْتُمْ تَخْتَلِفُونَ

الف - سود می بخشد - جزا داده می شود - اختلاف می ورزیدید

ب - سود می کند - پاداش می دهد - اختلاف می ورزند

۵. بُنُونَ - أَهْلِي - خُسْرَانُ:

الف - فرزندان - خانواده ها - زیان

ب - پسر - خاندان - زیان ها

ب - کدام عبارت، گزینه صحیح است؟

۱. و قطعاً خانه آخرت (بهشت) بهتر است برای کسانی که تقوا پیشه کردند:

الف - **وَلَدَارُ الْآخِرَةِ خَيْرٌ وَلَنِعْمَ دَارُ الْمُتَّقِينَ**

ب - **وَلَدَارُ الْآخِرَةِ خَيْرٌ لِلَّذِينَ اتَّقَوْا**

۲. فرمانروایی (در) آن روز به حق برای (خدای) بخشنده است:

الف - **يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ**

ب - **الْمَلِكُ يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ لِلرَّحْمَنِ**

۳. روزی که سود نمی بخشد ستم کاران را معذرت خواهی آنها:

الف - **يَوْمَ لَا يَنْفَعُ الظَّالِمِينَ مَعذِرَتُهُمْ**

ب - **يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ**

۴. خداوند حکم می کند بین شما، روز قیامت:

الف - **لَا ظُلْمَ الْيَوْمَ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ**

ب - **إِنَّ الْخَاسِرِينَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ**

۲. ترجمه صحیح هر عبارت را علامت بزنید:

۱. **إِلَّا مَنْ آتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ**

- الف - مگر کسی که آمده به سوی خداوند همراه با قلب تسلیم شده ای
- ب - مگر کسی که آمد (به سوی) خداوند با قلبی سالم

۲. **يَوْمَئِذٍ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ**

- الف - آن روز برخی برای برخی دیگر دشمن هستند
- ب - آن روز برخی از آنها برای برخی (دیگر) دشمن اند

۳. **الْيَوْمَ تُجْزَىٰ كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ**

- الف - امروز (روز قیامت) جزا داده می شود هر فردی به سبب آنچه به دست آورده است.
- ب - امروز (روز قیامت) جزام می دهی هر کس را به تناسب آنچه کسب کرده است.

۴. **وَكَانَ يَوْمًا عَلَى الْكَافِرِينَ عَسِيرًا**

- الف - و می باشد آن روز برای کافران روزی سخت
- ب - و می باشد (قیامت) روزی سخت بر کافران

۵. **الَّذِينَ خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ وَأَهْلِيهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ**

- الف - کسانی که زیان رساندن به خودشان و خانواده هایشان روز قیامت
- ب - کسانی که زیان دیدند از خود و خانواده شان در روز قیامت

^۱ «الْيَوْم» دو معنا دارد: روز - امروز.

۳. عبارت های زیر را با دقت ترجمه کنید:

ترجمه	عبارت	ردیف
	قَالَ اللَّهُ هَذَا يَوْمٌ	۱
	يَنْفَعُ الصَّادِقِينَ صِدْقُهُمْ	۲
	لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ	۳
	فِيمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ	۴
	وَلَهُمُ اللَّعْنَةُ	۵
	وَلَهُمْ سُوءُ الدَّارِ	۶
	لَا ظَلَمَ الْيَوْمَ	۷
	إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ	۸
	وَلَدَارُ الْآخِرَةِ	۹
	وَلَنِعْمَ دَارُ الْمُتَّقِينَ	۱۰
	أَفَلَا تَعْقِلُونَ	۱۱
	قُلْ إِنَّ الْخَاسِرِينَ	۱۲
	الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ	۱۳
	هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ	۱۴

۴. جاهای خالی را با استفاده از کلمات داده شده و معانی آیات، کامل کنید:

لا يَنْفَعُ - لَنْعَمَ دَارٌ - يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ - لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ - لِلَّهِ الْوَاحِدُ

۱. فَاللَّهُ ..... يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ (بقره: ۱۱۳)

پس خدا حکم می کند بین آنها روز قیامت، در آنچه که در آن اختلاف می ورزیدند.

۲. يَوْمَ يَأْتِي بَعْضُ آيَاتِ رَبِّكَ ..... نَفْسًا إِيْمَانَهَا (انعام: ۱۵۸)

روزی که می آید برخی نشانه های پروردگار تو، سود نمی بخشد فردی را ایمانش (در حالی که قبلاً ایمان نداشت).

۳. وَلَدَارُ الْآخِرَةِ خَيْرٌ وَ ..... الْمُتَّقِينَ (نحل: ۳۰)

و قطعاً خانه آخرت بهتر است و قطعاً چه خوب است خانه پرهیزگاران.

۴. يَوْمَ ..... إِلَّا مَنْ أَتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ (شعرا ۸۸-۸۹)

روزی است که سود نمی بخشد دارایی و نه فرزندان، مگر کسی که آمد (به سوی) خدا با دلی سالم.

۵. لَمَنْ الْمُلْكُ الْيَوْمَ ..... (غافر: ۱۶)

برای چه کسی است فرمانروایی امروز (قیامت)؟ برای خدای یگانه است.

۵. قرآن آموزان عزیز، آیات و عبارات ده گانه متن درس را ترجمه کنید.

زبان قرآن : ضمیر منفصل

در درس گذشته آموختید که ضمیر منفصل به کلمه دیگر نمی پیوندد. در زبان عربی، ضمیر مانن اسم ظاهر به مفرد، مثنی و جمع تقسیم می شود؛ برای مذکر و مؤنث آن نیز در بیشتر موارد، الفاظ متفاوتی وجود دارد.

ضمیر های منفصل غایب (دیگری)

مذکر	مؤنث	معنا
هُوَ	هِيَ	او - آن
هُمْمَا	هُمَا	آنان - آنها
هُمْ	هُنَّ	آنان - آنها

ضمیر های منفصل مخاطب (شنونده)

مذکر	مؤنث	معنا
أَنْتَ	أَنْتِ	تو
أَنْتُمَا	أَنْتُمَا	شما
أَنْتُمْ	أَنْتُنَّ	شما

ضمیر های منفصل متکلم (گوینده)

مذکر و مؤنث	معنا
أَنَا	من
نَحْنُ	ما

مفرد (متکلم وحده)

مثنی و جمع (متکلم مع الغير)

آشنایی با معارف قرآن: ویژگی های قیامت

۱. روز حکومت مطلق الهی: انسان ها در دنیا معمولاً طبق قوانین بشری زندگی می کنند. این قوانین چون ساخته دست انسان است دارای کاستی ها و نقایص فراوانی است، از جمله امکان ظلم به دیگران و فرار از قانون و مجازات وجود دارد، ولی قوانین آخرت و قیامت با قوانین این دنیا متفاوت است. آن جا نمی توان دروغ گفت و انکار کرد و نمی توان از کیفر گریخت!
- آری، روز قیامت، روز حکومت مطلق خداست: **«الْمَلِكُ يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ لِلرَّحْمَنِ»**.
۲. به هیچ کس ظلم نیم شود: در آن روز هر کسی نتیجه عمل و کارهای خود را می بیند و به هیچ کس ستم نمی شود: **«الْيَوْمَ تُجْزَى كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ لَا ظُلْمَ الْيَوْمَ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ»**.
۳. فرار از عدالت ممکن نیست: اگر در دنیا انسان خلاف کار، با ابزارهایی مانند ثروت، فریب کاری، رابطه بازی و قدرت بتواند از کیفر کارهای زشت خویش بگریزد، در آخرت هیچ راه و چاره ای برای فرار از اجرای عدالت وجود ندارد: **«يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ * إِلَّا مَنْ آتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ»**.
۴. عذر خواهی سودی ندارد: در دادگاه های دنیا با عذر خواستن می توان وسیله تبرئه و یا تخفیف مجازات را فراهم نمود، ولی در قیامت عذر خواهی سودی ندارد: **«يَوْمَ لَا يَنْفَعُ الظَّالِمِينَ مَعذِرَتُهُمْ وَلَهُمُ اللَّعْنَةُ وَلَهُمْ سُوءُ الدَّارِ»**.
۵. روز خوبان و پرهیزگاران: روز قیامت، روز خوبان و پرهیزگاران است، آنان که راستی در گفتار و کردار را پیشه خود ساختند از این توشه، بهره مند می شوند: **«قَالَ اللَّهُ هَذَا يَوْمُ يَنْفَعُ الصَّادِقِينَ صِدْقُهُمْ»**.

در قیامت، فقط و فقط پرهیزگاران با هم دوست و مهربان اند: « **يَوْمَئِذٍ بَعْضُهُمْ**

لِبَعْضٍ عَدُوٌّ إِلَّا الْمُتَّقِينَ ».

خانه آباد آخرت برای کسانی است که در دنیا پیرو فرمان خدای مهربان بودند

و از گناهان پرهیز می کردند: « **وَلَدَارُ الْآخِرَةِ خَيْرٌ لِّلَّذِينَ اتَّقَوْا** »، « **وَلَدَارُ الْآخِرَةِ خَيْرٌ**

وَلَنِعْمَ دَارُ الْمُتَّقِينَ ».

تمرین آزاد

عبارات قرآنی و آیات	کلمه های جدید
<p>۱. وَلَا يَكَلُمُهُمُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا يُزَكِّيهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ (بقره: ۱۷۴)</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>یکلمُّ : سخن می گوید</p>
<p>۲. يَوْمَ تَجِدُ كُلُّ نَفْسٍ مَّا عَمِلَتْ مِنْ خَيْرٍ مُحَضَّرًا وَمَا عَمِلَتْ مِنْ سُوءٍ (ال عمران: ۳۰)</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>تَجِدُ : می یابد</p> <p>عَمِلَتْ : انجام داد</p> <p>مُحَضَّرًا : حاضر شده</p>
<p>۳. قَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ إِنَّ الْخِزْيَ الْيَوْمَ وَالسُّوءَ عَلَى الْكَافِرِينَ (نحل: ۲۷)</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>خِزْيَ : خواری</p>
<p>۴. يَوْمَ نَدْعُو كُلَّ أَنَسٍ بِإِيمَانِهِمْ (اسراء: ۷۱)</p> <p>.....</p>	<p>ندعوا: می خوانیم</p> <p>أناس: مردم</p>
<p>۵. وَنَضَعُ الْمَوَازِينَ الْقِسْطَ لِيَوْمِ الْقِيَامَةِ فَلَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا (انبیاء: ۴۷)</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>نَضَعُ : قرار می دهیم</p> <p>تُظْلَمُ : مورد ستم واقع می شود.</p>

<p>تَشْهَدُ : گواهی می دهد أَرْجُلُ : پاها كَانُوا يَعْمَلُونَ : انجام می دادند</p>	<p>۶. يَوْمَ تَشْهَدُ عَلَيْهِمْ أَلْسِنَتُهُمْ وَأَيْدِيهِمْ وَأَرْجُلُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ (نور: ۲۴) ....</p>
<p>مَتَاعٌ : کالا (ی) ناچیز) قَرَارٌ : استقرار- امنیت</p>	<p>۷. يَا قَوْمِ إِنَّمَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا مَتَاعٌ وَإِنَّ الْآخِرَةَ هِيَ دَارُ الْقَرَارِ (غافر: ۳۹) .....</p>
<p>تَرَى : می بینی يَسْعَى : می شتابد أَيْدِي : دستان</p>	<p>۸. يَوْمَ تَرَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ يَسْعَى نُورُهُمْ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ (حدید: ۱۲) .....</p>

درس نوزدهم: بهشت و بهشتیان

قرآن آموزان عزیز!

آیات درس را یک بار با دقت بخوانید.

۱. وَبَشِّرِ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ

(بقره: ۲۵)

۲. وَلَهُمْ فِيهَا أَزْوَاجٌ مُطَهَّرَةٌ وَهُمْ فِيهَا خَالِدُونَ

(بقره: ۲۵)

۳. وَسَارِعُوا إِلَىٰ مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ أُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ

(العمران: ۱۳۳)

۴. قَالَ اللَّهُ هَذَا يَوْمُ يَنْفَعُ الصَّادِقِينَ صِدْقُهُمْ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ

(مائده: ۱۱۹)

۵. قُلْ مَنْ حَرَّمَ زِينَةَ اللَّهِ الَّتِي أَخْرَجَ لِعِبَادِهِ وَالطَّيِّبَاتِ مِنَ الرِّزْقِ

(اعراف: ۳۲)

۶. قُلْ هِيَ لِلَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا خَالِصَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ^۱

(اعراف: ۳۲)

۱. «خَالِصَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ» را این گونه ترجمه کنید: (به صورت) خالص در روز قیامت.

٧. وَعَدَّ اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا

(توبه: ٧٢)

٨. وَمَسَاكِنَ طَيِّبَةً فِي جَنَّاتِ عَدْنٍ وَرِضْوَانٌ مِّنَ اللَّهِ أَكْبَرُ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ

(توبه: ٧٢)

٩. إِنَّ اللَّهَ يَدْخِلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ

(حج: ٢٣)

..... وَلِبَاسُهُمْ فِيهَا حَرِيرٌ

١٠. سَابِقُوا إِلَى مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا كَعَرْضِ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أُعِدَّتْ

(حديد: ٢١)

لِلَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ

جدول کلمه های آشنا و جدید

مباحثه! بلی، عزیزان، برای فراگیری بهتر کلمات، به ویژه کلمات جدید،

مباحثه و از همدیگر پرسیدن فراموش نشود!

ردیف	کلمه (جدید)	معنا	ردیف	کلمه (جدید)	معنا
۱	أَكْبَرُ	بزرگ تر	۱	أَخْرَجَ	خارج کرد
۲	أَنْهَارٍ (جمع نَهْرٍ)	نهرها - جوی ها	۲	أُعِدَّتْ	آماده شد - آماده شده است
۳	تَحْتِ	زیر	۳	بَشْرٌ	بشارت بده
۴	جَنَّاتٍ (جمع جَنَّةٍ)	باغ ها - بهشت ها	۴	تَجْرِي	جاری است - حرکت می کند
۵	حَرِيرٍ	حریر - ابریشم	۵	حَرَّمَ	حرام کرد
۶	حَيَاةٌ	حیات - زندگی	۶	سَابِقُوا	سبقت بگیرید - پیشی بگیرید
۷	خَالِصَةٌ - خَالِصٍ	خالص - ناب	۷	سَارِعُوا	بشتابید
۸	دُنْيَا	دنیا	۸	طَيِّبَةٌ - طَيِّبٍ	پاکیزه - پاک
۹	زِينَةٌ	زینت	۹	طَيِّبَاتٍ	پاکیزه ها
۱۰	عَرْضٌ	وسعت	۱۰	عَدَنٌ	جاودان
۱۱	لِبَاسٍ	لباس - پوشش	۱۱	فَوْزٌ	رستگاری
۱۲	مَسَاكِنٍ (جمع مَسْكَنٍ)	مسکن ها	۱۲	مَغْفِرَةٌ	آمرزش - گذشت
۱۳	مُطَهَّرَةٌ	پاک - پاکیزه	۱۳	مَنْ	چه کسی - چه کسانی
			۱۴	وَعَدًا	وعده داد
			۱۵	يُدْخِلُ	داخل می کند

تمرین و پرسش

۱. قرآن آموزان گرامی، گزینه‌های صحیح را انتخاب کنید و علامت بزنید:

۱. عَرْضَ - حَرَمَ - وَعَدَ

- الف - وسعت - حرام کرد - وعده داد
- ب - عرض - حرام شد - قرار

۲. عَدَنَ - أَنْهَارَ - فَوْزَ:

- الف - دشمنی - نهر - رستگار شد
- ب - جاودان - نهرها - رستگاری

۳. مُطَهَّرَةً - مَغْفِرَةً - حَرِيرَ:

- الف - پاکیزه - آمرزش - گرم
- ب - پاکیزه - آمرزش - ابریشم

۴. بَشْرًا - سَابِقُوا - سَارِعُوا

- الف - بشارت بده - سبقت بگیرید - بشتابید
- ب - بشارت - بشتابید - سبقت بگیرید

۵. تَجْرِي - يَدْخُلُ - تَحْتِ

- الف - جاری است - داخل می‌کند - زیر
- ب - جاری می‌شود - داخل شد - زیر

ب - کدام عبارت، گزینه صحیح است؟

۱. بهشت هایی که جاری است از زیر آنها نهرهایی:

الف - جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا

ب - جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ

۲. وعده داد خداوند به مردان مؤمن و زنان مؤمن:

الف - إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ

ب - وَعْدَ اللَّهِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ

۳. قطعاً خداوند داخل می کند کسانی را که ایمان آوردند و عمل شایسته

انجام دادند به بهشت هایی ..... :

الف - إِنَّ اللَّهَ يَدْخِلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ

ب - وَبَشِّرِ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ

۴. آماده شده برای کسانی که ایمان آوردند به خدا و پیامبرانش:

الف - أُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ

ب - أُعِدَّتْ لِلَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ

۵. بگو. چه کسی حرام کرد زینت خدا را که خارج کرد برای بندگانش:

الف - قُلْ مَنْ حَرَّمَ زِينَةَ اللَّهِ الَّتِي أَخْرَجَ لِعِبَادِهِ

ب - قُلْ هِيَ لِلَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا

۲. ترجمه صحیح هر عبارت را علامت بزنید

۱. **وَلَهُمْ فِيهَا أَزْوَاجٌ مُّطَهَّرَةٌ**

- الف - و برای شما در بهشت همسران پاکیزه ای است
- ب - و برای آنها در آن (بهشت ها) همسران پاکیزه ای است

۲. **وَمَسَاكِنَ طَيِّبَةً فِي جَنَّاتِ عَدْنٍ**

- الف - و مسکن های پاکیزه در بهشت های جاودان
- ب - و ساکنان پاکیزه ای در بهشت ها جاودانند

۳. **هَذَا يَوْمٌ يَنْفَعُ الصَّادِقِينَ صِدْقُهُمْ**

- الف - این است روزی که سود می برند راستگویان از صداقتشان
- ب - این است روزی که سود می بخشند راستگویان را راستی آنان

۴. **سَابِقُوا إِلَىٰ مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ**

- الف - سبقت بگیرید به سوی آمرزشی از (طرف) پروردگارتان
- ب - بشتابید به سوی آمرزشی از طرف خدایتان

۵. **جَنَّةٍ عَرْضُهَا كَعَرْضِ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أُعِدَّتْ لِلَّذِينَ آمَنُوا**

- الف - بهشتی که زمین آن مانند زمین های آسمان و کره زمین است که آماده کرده برای افراد با ایمان
- ب - بهشتی که وسعتش مانند وسعت آسمان و زمین است، آماده شده است برای کسانی که ایمان آوردند

۳. اکنون عبارات کوتاه زیر را با دقت ترجمه کنید:

ترجمه	عبارت	ردیف
	وَبَشِّرِ الَّذِينَ آمَنُوا	۱
	هُمُ فِيهَا خَالِدُونَ	۲
	وَعَدَ اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ	۳
	جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ	۴
	وَمَسَاكِنَ طَيِّبَةً	۵
	فِي جَنَّاتٍ عَدْنٍ	۶
	رِضْوَانٍ مِّنَ اللَّهِ أَكْبَرُ	۷
	ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ	۸
	لِبِأْسِهِمْ فِيهَا حَرِيرٌ	۹
	سَارِعُونَ إِلَىٰ مَغْفِرَةٍ	۱۰
	قُلْ مَنْ حَرَّمَ زِينَةَ اللَّهِ	۱۱
	الَّتِي أَخْرَجَ لِعِبَادِهِ	۱۲
	وَالطَّيِّبَاتِ مِنَ الرِّزْقِ	۱۳
	أُعِدَّتْ لِلَّذِينَ آمَنُوا	۱۴

^۱ - «مِنَ اللَّهِ» را «از سوی خدا» ترجمه کنید.

۴. جاهای خالی را با استفاده از کلمات داده شده و معانی آیات، کامل کنید:

أَزْوَاجٍ مُّطَهَّرَةٍ - يَنْفَعُ الصَّادِقِينَ - وَأَجْرًا عَظِيمًا - قُلْ مَنْ حَرَّمَ - يُدْخِلُهُ

۱. وَلَهُمْ فِيهَا ..... وَهُمْ فِيهَا خَالِدُونَ (بقره: ۲۵)

و. برای آنان است در آن (بهشت) همسران پاکیزه و آنان در آن جاودان اند.

۲. قَالَ اللَّهُ هَذَا يَوْمٌ ..... صِدْقُهُمْ لَهُمْ جَنَّاتٌ (مائده: ۱۱۹).

گفت خدا: این روزی است که سود می بخشد راستگویان را راستی آنها؛ برای آنان است بهشت هایی.

۳. ..... زِينَةَ اللَّهِ الَّتِي أَخْرَجَ لِعِبَادِهِ (اعراف: ۳۲)

(ای پیامبر) بگو: چه کسی حرام کرد زینت خدا را که خارج کرد برای بندگانش.

۴. وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنْهُمْ مَغْفِرَةً ..... (فتح: ۲۹)

و وعده داد خدا به کسانی که ایمان آوردند و عمل صالح انجام دادند، آمرزش و پاداشی بزرگ.

۵. وَمَنْ يُؤْمِن بِاللَّهِ وَيَعْمَلْ صَالِحًا ..... جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ

(تغابن: ۹)

و هر کس ایمان آورد به خدا و انجام دهد کار شایسته ای، داخل می کند (خدا) او را به بهشت هایی که جاری است از زیر آنها نهرهایی.

۵. قرآن آموزان عزیز: عبارات و آیات ده گانه متن درس را ترجمه کنید.

زبان قرآن: ضمیر متصل

در درس هفدهم آموختید که ضمیر متصل به کلمه قبل از خود می پیوندد. این ضمایر نیز مانند ضمیرهای منفصل به متکلم (گوینده)، مخاطب (شنونده) و غایب (دیگری) تقسیم می شوند. ضمیرهای متصل را - که در جداول زیر به تفکیک آمده اند - به خاطر بسپارید.

ضمیرهای متصل غایب (دیگری)

معنا	مؤنث	مذکر	
او - آن	ها	ه	مفرد
آنان - آنها	هُنَّ	هُمَّ	مثنی
آنان - آنها	هُنَّ	هُمَّ	جمع

ضمیرهای متصل مخاطب (شنونده)

معنا	مؤنث	مذکر	
تو	كِ	كَ	مفرد
شما	كُنَّ	كُمَّ	مثنی
شما	كُنَّ	كُمَّ	جمع

آشنایی با معارف قرآن

بهشت و بهشتیان

نوید بهشت به مؤمنان و شایستگان

پاداش مؤمنان و پرهیزگاران بهشت است. در قرآن کریم از گروه های مختلف بهشتی یاد شده است، در بعضی از آیات به مؤمنان و شایستگان نوید بهشت داده شده است: «وَبَشِّرِ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ».

جایگاه مردان و زنان مؤمن، بهشت است: «وَعَدَ اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ جَنَّاتٍ». و آن را برای پرهیزگاران آماده و مهیا کرده اند: «... أُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ».

تفاوت نعمت های بهشتی و بهشتیان

بدیهی است همان طور که درجه افراد با ایمان در دنیا فرق دارد، پاداش آنان در آخرت نیز متفاوت است. در این درس بعضی از نعمت های بهشت ذکر شده است که پاداش همگان نیست، بلکه مواردی مثل باغ ها و همسران پاکیزه از آن همه بهشتیان است: «جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ»، «وَلَهُمْ فِيهَا أَزْوَاجٌ مُطَهَّرَةٌ»؛ ولی مواردی مثل جنت رضوان - که همان خشنودی و رضای خداوند و پاداشی معنوی است - ویژه مؤمنان بلند مرتبه است.

یکی از آیات، هر دو نوع پاداش را یک جا آورده است: «وَمَسَاكِنَ طَيِّبَةً فِي جَنَّاتٍ عَدْنٍ وَرِضْوَانٌ مِّنَ اللَّهِ أَكْبَرُ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ»، خانه های پاک، پاداش همه اهل بهشت است، ولی خشنودی خدا برتر از همه نعمت های مادی بهشت است و رستگاری بزرگی است که فقط نصیب مؤمنان خاص می شود.

وسعت بهشت

در یکی از آیات قرآن، وسعت بهشت به گونه ای که فوق تصور ماست - به اندازه آسمان و زمین - ترسیم شده است: «سَابِقُوا إِلَىٰ مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا كَعَرْضِ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أُعِدَّتْ لِلَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ». در آیه دیگری خداوند می فرماید: گستره بهشت به اندازه آسمان ها و زمین است: «وَسَارِعُوا إِلَىٰ مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ أُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ». از مقایسه این دو آیه به دست می آید که منظور از «السماء» در آیه پیشین، فقط آسمان اوّل - که قابل رؤیت ما زمینیان است - نمی باشد، بلکه تمام آسامان های موجود در هستی است.

خداوند به همه ما توفیق بندگی، همراه با شناخت بیشتر عنایت فرماید تا از همه نعمت های مادی و معنوی بهشت برین، بهره مند شویم.

تمرین آزاد

قرآن آموزان عزیزى كه آمادگى بشتري براى ترجمه آيات قرآن كريم دارند، با استفاده از معانى كلمات داده شده، تمرين هاى زير را مى توانند ترجمه نمايند.

عبارات قرآنى و آيات	كلمه هاى جديد
<p>۱. وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَعِبٌ وَلَهُوَ وَلَدَارُ الْآخِرَةِ خَيْرٌ لِّلَّذِينَ يَتَّقُونَ أَفَلَا تَعْقِلُونَ</p> <p>(انعام: ۳۲)</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>یتقون : تقوا پیشه مى کنند</p>
<p>۲. لَهُمْ دَارُ السَّلَامِ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَهُوَ وَلِيَهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ</p> <p>(انعام: ۱۲۷)</p> <p>.....</p>	
<p>۳. أُولَئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا لَهُمْ دَرَجَاتٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَمَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ</p> <p>(انفال: ۴)</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	
<p>۴. انظُرْ كَيْفَ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ وَلَآخِرَةُ أَكْبَرُ دَرَجَاتٍ وَأَكْبَرُ تَفْضِيلًا</p> <p>(اسراء: ۲۱)</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>انظر : بنگر فضلنا : برترى داديم تفضيل : برترى دادن</p>

<p>لَهُو: سرگرمی حیوان: زندگی (حقیقی)</p>	<p>۵. وَمَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَهْوٌ وَلَعِبٌ وَإِنَّ الدَّارَ الْآخِرَةَ لَهِىَ الْحَيَوَانَ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ (عنكبوت: ۶۴)</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>نُوتِ (نُوتِي): می دهیم</p>	<p>۶. وَمَنْ كَانَ يَرِيدُ حَرْثَ الدُّنْيَا نُوتِهِ مِنْهَا وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ نَصِيبٍ (شوری: ۲۰)</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>ادخلوا: داخل شوید تُخْبِرُونَ: شادمان شوید</p>	<p>۸. الَّذِينَ آمَنُوا بِآيَاتِنَا وَكَانُوا مُسْلِمِينَ * ادْخُلُوا الْجَنَّةَ أَنْتُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ تُخْبِرُونَ (زخرف: ۶۹-۷۰)</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>تُؤْتِرُونَ: ترجیح می دهید أَتَقَى: پایدارتر</p>	<p>۹. بَلْ تُؤْتِرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا * وَالْآخِرَةَ خَيْرٌ وَأَتَقَى (اعلی: ۱۶-۱۷)</p> <p>.....</p>

درس بیستم: دوزخ و دوزخیان

قرآن آموزان عزیز!

آیاتدرس را یک بار با دقت بخوانید.

۱. إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَيَقْتُلُونَ النَّبِيِّنَ بِغَيْرِ حَقٍّ ... أُولَئِكَ الَّذِينَ حَبِطَتْ
أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ
(العمران: ۲۱-۲۲)

۲. لَهُمْ خِزْيٌ فِي الدُّنْيَا وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ
(مائده: ۳۳)

۳. وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَاسْتَكْبَرُوا عَنْهَا أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ
(اعراف: ۳۶)

۴. إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ لَا يَهْدِيهِمُ اللَّهُ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ
(نحل: ۱۰۴)

۵. وَلَقَدْ جَاءَهُمْ رَسُولٌ مِنْهُمْ فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَهُمُ الْعَذَابُ وَهُمْ ظَالِمُونَ
(نحل: ۱۱۳)

۶. وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَلِقَائِهِ أُولَئِكَ يَكْفُرُونَ بِرَحْمَتِي وَأُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ
أَلِيمٌ
(عنكبوت: ۲۳)

٧. وَالَّذِينَ آمَنُوا بِالْبَاطِلِ وَكَفَرُوا بِاللَّهِ أُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ (عنكبوت: ٥٢)

٨. وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَلِقَاءِ الْآخِرَةِ فَأُولَئِكَ فِي الْعَذَابِ مُحْضَرُونَ (روم: ١٦)

٩. ذَلِكَ جَزَاءُ أَعْدَاءِ اللَّهِ النَّارُ لَهُمْ فِيهَا دَارُ الْخُلْدِ جَزَاءُ بِمَا كَانُوا بِآيَاتِنَا يَجْحَدُونَ (فصلت: ٢٨)

١٠. وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ خَالِدِينَ فِيهَا وَبِئْسَ الْمَصِيرُ (تغابن: ١٠)

جدول کلمه های آشنا و جدید

کلمه های آشنا و جدید درس را بخوانید و به خاطر بسپارید. پس از آن یکی از افراد خانواده یا هم مباحثه، کلمه ها و معانی آنها را از شما بپرسد تا مطمئن شوید معانی کلمات را می دانید.

معنا	کلمه (جدید)	ردیف	معنا	کلمه (جدید)	ردیف
گرفت	أَخَذَ	۱	دشمنان	أَعْدَاءُ (جمع عَدُوٌّ)	۱
تکبر ورزیدند	اسْتَكْبَرُوا	۲	اما	أَمَّا	۲
دردناک	أَلِيمٌ	۳	باطل	بَاطِلٌ	۳
چه بد است - بد است	بِئْسَ	۴	پاداش - کیفر	جَزَاءٌ	۴
ناپود شد - تباه شد	حَبِطَتْ	۵	عذاب - شکنجه	عَذَابٌ	۵
خواری	خِزْيٌ	۶			
جاودانگی - جاودانگی	خُلْدٌ	۷			
از	عَنْ	۸			
تکذیب کردند	كَذَّبُوا	۹			
دیدار	لِقَاءٍ	۱۰			
حاضر شدگان	مُحَضَّرُونَ	۱۱			
یاوران - یاری کنندگان	نَاصِرِينَ (جمع ناصِر)	۱۲			
نا امید شدند	يَسُوءُ	۱۳			
می کشند	يَقْتُلُونَ	۱۴			
کفر می ورزند	يَكْفُرُونَ	۱۵			

تمرین و پرسش

۱. قرآن آموزان گرامی: گزینه های صحیح را انتخاب کنید و علامت بزنید.

الف - کدام گزینه صحیح است؟

۱. خُلِدِ - أَلِيمَ - لِقَاءَ :

الف - جاودان - دردناک - دیدار

ب - همیشه - دانا - دیدار

۲. خِزْيَ - بِئْسَ - مُحَضَّرُونَ

الف - خواری - چه بد است - حاضر شوندگان

ب - خواری - چه بد است - حاضر شدگان

۳. اسْتَكْبَرُوا - يَتَسَوَّأَ - كَذَّبُوا

الف - تکبر ورزیدند - نا امید شدند - تکذیب کردند

ب - تکبر ورزیدند - نا امید شد - تکذیب کرد

۴. أَخَذَ - حَبِطَتْ - يَقْتُلُونَ

الف - گرفت - نابود شد - کشتند

ب - گرفت - نابود شد - می کشتند

۵. يَكْفُرُونَ - نَاصِرِينَ

الف - کفر می ورزند - یاوران

ب - کفر ورزیدند - یاری دهندگان

ب - کدام عبارت، گزینه صحیح است؟

۱. و کسانی که ایمان آوردند به باطل و کفر ورزیدند به خدا:

الف - وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَلِقَائِهِ

ب - وَالَّذِينَ آمَنُوا بِالْبَاطِلِ وَكَفَرُوا بِاللَّهِ

۲. آنان نا امید شدند از رحمت من:

الف - أُولَئِكَ يَسُئُوا مِنْ رَحْمَتِي

ب - أُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ

۳. آنان اهل آتش اند، جاودانند در آن و چه بد بازگشتی است:

الف - أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ

ب - أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ خَالِدِينَ فِيهَا وَبِئْسَ الْمَصِيرُ

۴. هدایت نمی کند آنها را خداوند، و برای آنان عذابی دردناک است:

الف - يَسُئُوا مِنْ رَحْمَتِي وَأُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ

ب - لَا يَهْدِيهِمُ اللَّهُ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ

۵. آنان کسانی هستند که نابود شد کارهایشان:

الف - أُولَئِكَ الَّذِينَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ

ب - أُولَئِكَ فِي الْعَذَابِ مُخَضَّرُونَ

۲. ترجمه صحیح هر عبارت را علامت بزیند

۱. **وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَلِقَائِهِ**

- الف - و کسانی که کفر می ورزند به نشانه های خدا و دیدار او
- ب - و کسانی که کفر ورزیدند به آیه های خداوند و دیدار او

۲. **وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا**

- الف - و اما کسانی که کفر ورزیدند و تکذیب کردند نسبت به آیه های ما
- ب - و اما آنان که کفر ورزیدند نسبت به آیات الهی و تکذیب کردند

۳. **وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَاسْتَكْبَرُوا عَنْهَا**

- الف - و کسانی که تکذیب می کنند آیات خدا را و تکبر می ورزند
- ب - و کسانی که تکذیب کردند نسبت به آیه های ما و تکبر ورزیدند از (توجه به) آنها

۴. **وَلَقَدْ جَاءَهُمْ رَسُولٌ مِنْهُمْ فَكَذَّبُوهُ**

- الف - و هر گاه آمد به سوی آنها پیامبری از خودشان و تکذیب کردند
- ب - و قطعاً آمد آنان را پیامبری از آنها، پس تکذیب کردند او را

۵. **لَهُمْ خِزْيٌ فِي الدُّنْيَا**

- الف - برای آنان خواری است در دنیا
- ب - برای آنها خواری دنیا خواهد بود

۳. عبارت ها ترکیب های کوتاه زی را با دقت ترجمه کنید:

ترجمه	عبارت	ردیف
	وَالَّذِينَ آمَنُوا بِالْبَاطِلِ	۱
	أُولَئِكَ يَتَّخِذُونَ مِنْ رَحْمَتِي	۲
	لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ	۳
	وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا	۴
	وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا	۵
	وَاسْتَكْبَرُوا عَنْهَا	۶
	لَا يَهْدِيهِمُ اللَّهُ	۷
	أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ	۸
	ذَلِكَ جَزَاءُ أَعْدَاءِ اللَّهِ	۹
	لَهُمْ فِيهَا دَارُ الْخُلْدِ	۱۰
	إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ	۱۱
	حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا	۱۲
	فَأَخَذَهُمُ الْعَذَابُ	۱۳
	خَالِدِينَ فِيهَا وَبِئْسَ الْمَصِيرُ	۱۴

۴. جاهای خالی را با استفاده از کلمات داده شده و معانی آیات، کامل کنید:

بِآيَاتِ اللَّهِ - مَنْ نَاصِرِينَ - فِي الْعَذَابِ مُخَضَّرُونَ - حَبَطَتْ أَعْمَالُهُمْ - خِزْيٌ لَهُمْ ..... فِي الدُّنْيَا وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ (بقره: ۱۱۴)

برای آنها خواری است در دنیا و برای آنها در آخرت عذابی بزرگ است.

۲. إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا ..... لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ (ال عمران: ۴)

قطعاً کسانی که کفر ورزیدند به آیه های خداوند، برای آنها عذابی سخت

است.

۳. أُولَئِكَ الَّذِينَ ..... فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ (ال عمران: ۲۲)

آنان کسانی هستند که نابود شد کارهایشان در دنیا و آخرت و نیست برایشان

یاورانی.

۴. أُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ وَمَا لَهُمْ ..... (ال عمران: ۹۱)

آنان برایشان عذابی دردناک است و نیست برای آنها هیچ یاری کنندگانی.

آنان برایشان عذابی دردناک است و نیست برای آنها هیچ یاری کنندگانی.

۵. وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَلِقَاءِ الْآخِرَةِ فَأُولَئِكَ ..... (روم: ۱۶)

و تکذیب کردند نسبت به نشانه های ما و دیدار آخرت، پس آنان در عذاب،

حاضر شدگان اند.

۵. قرآن آموزان عزیز: عبارات و آیات ده گانه متن درس را ترجمه کنید.

زبان قرآن: ضمایر مفعولی^۱

۱. هرگاه ضمایر متصل به آخر فعل بپیوندند، معنای مفعولی می دهد، مانند:
 «أَعْبُدُوهُ» یعنی: عبادت کنید او را.
 «خَلَقَكُمْ» یعنی: آفرید شما را.

۲. ضمیرهای مفعولی منفصل با اضافه کردن لفظ «إِيا» به اول ضمیرهای متصل ساخته می شود:

معنا	غایب		
	مؤنث	مذکر	
او را - آن را	إِياها	ایاه	مفرد
آنان را - آنها را	إِياهُما	إِياهُما	مثنی
آنان را - آنها را	إِياهُنَّ	إِياهُم	جمع

معنا	متکلم	معنا	غایب		
	(مذکر یا مؤنث)		مؤنث	مذکر	
مرا	إِيايَ	تو را	إِياکِ	إِياکَ	مفرد
ما را	إِيانا	شما را	إِياکُما	إِياکُما	مثنی
ما را	إِيانا	شما را	إِیاکُنَّ	إِیاکُم	جمع

^۱ - این ضمایر را در زبان عربی ضمایر منصوب می گویند، ولی چون در قرآن غالباً نقش مفعولی دارند در این جا آنها را ضمایر مفعولی نامیده ایم.

تمرین - در عبارات قرآنی زیر ، ضمیرهای مفعولی متصل و منفصل را مشخص کنید و مطابق نمونه در جدول بنویسید:

عبارات قرآنی	ضمیر	مفعولی متصل	مفعولی منفصل
فَاتَّبِعُوهُ	هُ	✓	
قَدْ جَاءَكُمْ			
خَلَقَكُمْ			
فَأَيُّهَا فَاعْبُدُونِ			
أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ			
إِيَّاكُمْ كَانُوا يَعْبُدُونَ			

أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ»؛ تکذیب کنندگان آیات خدا و مستکبران، جایگاهی جز دوزخ در انتظارشان نیست.

قرآن کریم، اهل جهنم را با عنوان دشمنان خدا یاد می کند: «ذَلِكَ جَزَاءُ أَعْدَاءِ اللَّهِ النَّارُ لَهُمْ فِيهَا دَارُ الْخُلْدِ...». آری سزای انکار آیات الهی، عذاب جاودانه و همیشگی برای دشمنان خداست.

تذکر

کلمات آشنا در تمرین های آزاد با خط زیر آن مشخص شده است.

تمرین آزاد

قرآن آموزا نعزیزی که علاقه و آمادگی بیشتری برای ترجمه آیات قرآن کریم دارند، با استفاده از معانی کلمات داده شده، عبارت های قرآنی زیر را ترجمه نمایند.

عبارات قرآنی و آیات	کلمه های جدید
۱. أَفَمَنْ أَتَّبَعَ رِضْوَانَ اللَّهِ كَمَنْ بَاءَ بِسَخَطٍ مِنَ اللَّهِ وَمَأْوَاهُ جَهَنَّمُ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ..... (آل عمران: ۱۶۲)	باء: بازگشت سَخَطٍ: خشم مَأْوَى: جایگاه
۲. لِلَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمُ الْحُسْنَى وَالَّذِينَ لَمْ يَسْتَجِيبُوا لَهُ لَوْ أَنَّ لَهُمْ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعاً وَمِثْلَهُ مَعَهُ لَافْتَدَوْا بِهِ أُولَئِكَ لَهُمْ سُوءُ الْحِسَابِ وَمَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَبِئْسَ الْمِهَادُ ..... رعد: ۱۸	مِهَادُ: جایگاه
۳. فَمَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ * وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ فِي جَهَنَّمَ خَالِدُونَ ..... مؤمنون: ۱۰۳	ثَقُلَتْ: سنگین بود خَفَّتْ: سبک بود
۴. وَسِيقَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ جَهَنَّمَ زُمَرًا ... قِيلَ ادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا فَبِئْسَ مَثْوَى الْمُتَكَبِّرِينَ * وَسِيقَ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ إِلَى الْجَنَّةِ زُمَرًا ..... زمر: ۷۱	سِيقَ: رانده شدند - رانده می شوند زُمَرًا: گروه گروه مَثْوَى: جایگاه

<p>ظَلَمْنَا: ظلم كردیم</p>	<p>۵. إِنَّ الْمُجْرِمِينَ فِي عَذَابٍ جَهَنَّمَ خَالِدُونَ * ... وَمَا ظَلَمْنَاهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا هُمُ الظَّالِمِينَ ..... زخرف: ۷۶</p>
<p>غَضِبَ: خشم کرد لَعَنَ: لعنت کرد أَعَدَّ: آماده کرد سَاءَتْ: بد است</p>	<p>۶. وَيُعَذِّبُ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْمُشْرِكِينَ وَالْمُشْرِكَاتِ الظَّالِمِينَ بِاللَّهِ ظَنَّ السَّوْءِ عَلَيْهِمْ دَائِرَةُ السَّوْءِ وَغَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَلَعَنَهُمْ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا ..... فتح: ۶</p>
<p>يَعْصِي (يَعْصَى): سربیچی کند</p>	<p>۷. إِلَّا بَلَاغًا مِنَ اللَّهِ وَرِسَالَاتِهِ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَإِنَّ لَهُ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدًا فِيهَا أَبَدًا ..... جن: ۲۳</p>
<p>فَتَنُوا: ازار کردند لَمْ يُتُوبُوا: توبه نکردند حَرِيقٍ: سوزان</p>	<p>۸. إِنَّ الَّذِينَ فَتَنُوا الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ لَمْ يَتُوبُوا فَلَهُمْ عَذَابُ جَهَنَّمَ وَلَهُمْ عَذَابُ الْحَرِيقِ ..... بروج: ۱۰</p>

بخش ششم: ایمان و مؤمنان

درس بیست و یکم: آثار ایمان

قرآن آموزان عزیز!

آیات درس را یک بار با دقت بخوانید.

۱. **إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالنَّصَارَى وَالصَّابِئِينَ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ**^۱ بقره: ۶۲

.....

.....

۲. **يُثَبِّتُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ** ابراهیم: ۲۷

.....

.....

۳. **فَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ** حج: ۵۰

.....

.....

۴. **وَلْيَعْلَمَ الَّذِينَ آتَوْا الْعِلْمَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَيُؤْمِنُوا بِهِ فَتُخْبِتَ لَهُ قُلُوبُهُمْ وَإِنَّ اللَّهَ لَهَادِ الَّذِينَ آمَنُوا إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ** حج: ۵۴

.....

.....

۵. **وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُدْخِلَنَّهُمْ فِي الصَّالِحِينَ** عنکبوت: ۹

.....

.....

۶. **لَيَجْزِيَنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنْ فَضْلِهِ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ** روم: ۴۵

.....

.....

^۱ - منظور آیه این است که هر کدام از پیروان ادیان ناله‌ی، که در عصر و زمان خود، بر طبق وظایف و فرمان دین عمل کرده اند، در پیشگاه خدا مأجور و رستگارانند.

۷. وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ
فاطر: ۷

۸. إِنَّا لَنَنْصُرُ رُسُلَنَا وَالَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ يَقُومُ الْأَشْهَادُ
غافر: ۵۱

۹. مَا أَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَمَنْ يُؤْمِن بِاللَّهِ يَهْدِ اللَّهُ قَلْبَهُ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ
عَلِيمٌ
تغابن: ۱۱

۱۰. وَمَنْ يُؤْمِن بِاللَّهِ وَيَعْمَلْ صَالِحًا يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ
فِيهَا أَبَدًا قَدْ أَحْسَنَ اللَّهُ لَهُ رِزْقًا
طلاق: ۱۱

جدول کلمه های آشنا و جدید

خدای را شاکریم که به ما توفیق داد در بخش های پیشین کتاب معنی بیش از ۵۳۰۰۰ کلمه از کلمات قرآن را بیاموزیم. از خداوند برای فراگیری بقیه کلمات قرآن کریم نیز یاری می طلبیم.

معنا	کلمه (جدید)	ردیف	معنا	کلمه (آشنا)	ردیف
ایمان آورد	آمَنَ	۱	آخر - قیامت	آخِرُ	۱
نیکوگردانید	أَحْسَنُ	۲	همیشه	أَبَدًا	۲
رسید	أَصَابَ	۳	پاداش	أَجْرُ	۳
پیروان حضرت یحیی (ع)	صَابِئِينَ	۴	استوار - پایدار	ثَابِتٌ	۴
انجام داد	عَمِلَ	۵	ترس	خَوْفٍ	۵
نزد	عِنْدَ	۶	شایسته	صَالِحٍ	۶
لطف - احسان	فَضْلٍ	۷	گفتار - سخن	قَوْلٍ	۷
داخل می کنیم	نُدْخِلُ	۸	بزرگ - دشوار	كَبِيرٌ - كَبِيرَةٌ	۸
یاری می کنیم	نَنْصُرُ	۹	مصیبت	مُصِيبَةٌ	۹
هدایت کننده	هَادٍ (هَادِي)	۱۰			
یهودی شدند	هَادُوا	۱۱			
استوار می سازد	يُثَبِّتُ	۱۲			
جزا می دهد	يَجْزِي	۱۳			
غمگین می شوند	يَحْزَنُونَ	۱۴			
انجام می دهد	يَعْمَلُ	۱۵			

تمرین و پرسش

۱. قرآن آموزان گرامی، گزینه های صحیح را انتخاب کنید و علامت بزیند:

الف - کدام گزینه صحیح است؟

۱. **أَصَابَ - آمَنَ - أَحْسَنَ:**

الف - رسید - ایمان آورد - نیکوتر

ب - رسید - ایمان آورد - نیکوگردانید

۲. **مَغْفِرَةً - هَادٍ - صَابِغِينَ:**

الف - آمرزش - هدایت کننده - پیروان حضرت یحیی

ب - آمرزش - هدای کرد - ستاره پرستان

۳. **يَجْزِي - يَعْمَلُ - يُثَبِّتُ:**

الف - جزا می دهد - انجام می دهد - استوار می سازد

ب - جزا داد - عمل کرد - ثابت ساخت

۴. **نُدْخِلُ - نَنْصُرُ - يَحْزَنُونَ:**

الف - داخل کردیم - یاری نمودیم - غمگین شدند

ب - داخل می کنیم - یاری می کنیم - غمگین می شوند

۵. **عَمِلَ - عِنْدَ - هَادُوا:**

الف - انجام داد - نزد - یهودی شدند

ب - انجام داد - نزد - هدایت شدند

ب - کدام عبارت، گزینه صحیح است؟

۱. و هر کس ایمان بیاورد به خدا و انجام دهد (کار) شایسته ای:

الف - وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

ب - وَمَنْ يُؤْمِن بِاللَّهِ وَيَعْمَلْ صَالِحاً

۲. برای آنها آمرزش و پاداشی بزرگ است:

الف - لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ

ب - لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ

۳. قطعاً خداوند هدایت کننده کسانی است که ایمان آوردند:

الف - إِنَّا لَنَنْصُرُ رُسُلَنَا وَالَّذِينَ آمَنُوا

ب - إِنَّ اللَّهَ لَهَادٍ الَّذِينَ آمَنُوا

۴. پس برای آنان، پاداششان نزد پروردگارشان است:

الف - لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ

ب - فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ

۵. و هر کس ایمان بیاورد به خدا، هدایت می کند قلب او را:

الف - وَمَنْ يُؤْمِن بِاللَّهِ يَهْدِ قَلْبَهُ

ب - وَمَنْ يُؤْمِن بِاللَّهِ وَيَعْمَلْ صَالِحاً

۲. ترجمه صحیح هر عبارت را علامت بزیند:

۱. **يُثَبِّتُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ**

- الف - استوار ساخت خداوند کسانی را که ایمان آوردند به گفتاری ثابت
- ب - استوار می سازد خداوند، کسانی را که ایمان آوردند به همراه گفتار (و اعتقاد) پایدار

۲. **لَنُدْخِلَنَّهُمْ فِي الصَّالِحِينَ**

- الف - قطعاً داخل می کنیم آنها را در شایستگان
- ب - قطعاً داخل می شوند آنها در میان شایستگان

۳. **مَا أَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ**

- الف - آنچه رسید مصیبتی به شما با اجازه خداوند است
- ب - نرسید هیچ مصیبتی مگر با اجازه خداوند

۴. **إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ**

- الف - قطعاً خدا دوست نداشت کافران را
- ب - قطعاً او (خدا) دوست نمی دارد کافران را

۵. **قَدْ أَحْسَنَ اللَّهُ لَهُ رِزْقًا**

- الف - قطعاً نیکو گردانید خدا، برای او روزی را
- ب - قطعاً نیکو می دارد برای آن، روزیش را

۳. عبارات های زیر را با دقت ترجمه کنید:

ترجمه	عبارت	ردیف
	فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ	۱
	لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ	۲
	لَنَنْصُرُ رُسُلَنَا وَالَّذِينَ آمَنُوا	۳
	وَمَنْ يُؤْمِن بِاللَّهِ	۴
	وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ	۵
	لَهَادِ الَّذِينَ آمَنُوا	۶
	إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ	۷
	لِيَجْزِيَ الَّذِينَ آمَنُوا	۸
	الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ	۹
	يُدْخِلُهُ جَنَّاتٍ	۱۰
	تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ	۱۱
	خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا	۱۲
	مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ	۱۳
	لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ	۱۴

۴. جاهای خالی را با استفاده از کلمات داده شده و معانی آیات، کامل کنید:

يُخْرِجُهُمْ مِنْ - آمَنُوا وَعَمِلُوا - إِنَّ اللَّهَ يُدْخِلُ - رَبُّهُمْ فِي رَحْمَتِهِ

۱. اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا ..... الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ (بقره: ۲۵۷)

خداوند سرپرست کسانی است که ایمان آوردند، خارج می کند آنها را از تاریکی ها به سوی نور.

۲. وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ ..... الصَّالِحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةً (مائده: ۹)

و وعده داد خدا کسانی را که ایمان آوردند و انجام دادند کارهای شایسته؛ (که) برای آنها آمرزش است.

۳. ..... الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ (حج: ۱۴)

قطعاً خداوند داخل می کند کسانی را که ایمان آوردند و انجام دادند کارهای شایسته، (در) بهشت هایی.

۴. فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَيُدْخِلُهُمْ ..... (جاثیه: ۳۰)

پس اما کسانی که ایمان آوردند و انجام دادند کارهای شایسته، پس داخل می کند آنها را پروردگارشان در رحمتش.

۵. قرآن آموزان عزیز: عبارات و آیات ده گانه متن درس را ترجمه کنید.

تذکر

با انتخاب یک همدس و هم مباحثه فعال، درس ها را بخوانید. خصوصاً در خواندن بخش «زبان قرآن» هر درس، سعی کنید به این توصیه ما عمل کنید.

زبان قرآن: فعل ماضی

در درس هفتم با تعریف فعل ماضی آشنا شدید. برای آشنایی با ساختار فعل، لازم است نکاتی را به عنوان مقدم ذکر کنیم.

به این فعل های فارسی توجه کنید: رفتم - رفتی - رفت.

فعل «رفتم» به کار رفتن در زمان گذشته دلالت دارد و کننده آن، گوینده فعل است. به این فعل در زبان فارسی «اول شخص» یا «گوینده» می گویند.

فعل «رفتی» به کار رفتن در زمان گذشته دلالت دارد و کننده آن شخص شنونده است. به این فعل در فارسی «دوم شخص» یا «شنونده» می گویند.

فعل «رفت» به کار رفتن در زمان گذشته دلالت می کند و این کار را شخص دیگری (غیر از گوینده و شنونده) انجام داده است. به این فعل در فارسی «سوم شخص» یا «دیگری» می گویند.

اکنون به فعل های عربی زیر توجه کنید:

خَلَقْتُ - خَلَقْتَ - خَلَقَ

فعل «خَلَقْتُ» یعنی «آفریدم»، فعل اول شخص (گوینده) است و در عربی به آن «متکلم» می گویند.

فعل «خَلَقْتَ» یعنی «آفریدی»، فعل دوم شخص (شنونده) است و در عربی به آن «مخاطب» می گویند.

فعل «خَلَقَ» یعنی «آفرید»، فعل سوم شخص (دیگری) است و در عربی به آن «غایب» می گویند.

همچنین فعل نیز همانند اسم، مذکر و مؤنث، مفرد و مثنی و جمع دارد و برای هر کدام لفظ مخصوصی وجود دارد.

تمرین - نوع فعل های زیر را معین کنید و در خانه های مقابل آنها بنویسید.

فعل	نوع فعل
رَزَقَ: روزی داد	سوم شخص (غایب)
كَانَ: بود	
آمَنُوا: ایمان آوردند	
كَسَبَتْ: به دست آورد	
خَسِرُوا: زیان رساندند	
وَعَدَ: وعده داد	
نَصَرْتُمْ: یاری کردید	
دَخَلْتُ: وارد شدم	

به خاطر بسپارید

اگر انجام دهنده (فَاعِل) فعل، شخص گوینده باشد، آن را «متکلم» گویند. اگر انجام دهنده (فَاعِل) فعل، شخص شنونده باشد آن را «مخاطب» می گویند. اگر انجام دهنده (فَاعِل) فعل، شخص دیگری (غیر از گوینده و شنونده) باشد، آن را «غایب» می نامند.

آشنایی با معارف قرآن

آثار ایمان

ایمان به خدا عبارت است از باور قلبی نسبت به خدا. در قرآن کریم غالباً ایمان به همراه عمل صالح آمده است. برخی از آیات قرآن نیز نتایج و آثار ایمان را بیان می کنند. با بهره گیری از آیات این درس، به مواردی از آثار و ثمرات ایمان می پردازیم:

۱- ثبات و پایداری در راه حق: ایمان به خدا، پیامبران، کتاب آسمانی و رستخیز، انسان را در راه راست ثابت قدم می گرداند: «**يُثَبِّتُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ**» .

۲. هدایت به راه راست: پیامبران، انسان ها را به ایمان دعوت کرده اند، اگر آدمی به این فرخوان، پاسخ مثبت بدهد مورد تأییدی ویژه خدا قرار می گیرد و خداوند او را در پیمودن راه مستقیم، کمک می کند: «**وَإِنَّ اللَّهَ لَهَادٍ الَّذِينَ آمَنُوا إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ**». در برخی از آیات قرآن، از این هدایت به هدایت قلب و دل تعبیر می شود. «... **وَمَنْ يُؤْمِنِ بِاللَّهِ يَهْدِ قَلْبَهُ...**»، یعنی کسی که به خدا ایمان آورد، حضرت باری تعالی دل او را هدایت می کند و اجازه ورود هیچ تردید و شکی را به قلاب او نمی دهد.

۳. یاری خداوند: انسانی که به ندای خدا لبیک می گوید و به او ایمان می آورد، پروردگار مهربان نیز او را در این راه حمایت و یاری می کند: «**إِنَّا لَنَنْصُرُ رُسُلَنَا وَالَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ يَقُومُ الْأَشْهَادُ**».

۴. آمرزش و پاداش خداوند: از ثمرات ایمان به خدا، آمرزش خطاها و لغزش های انسان مؤمن است، علاوه بر این، خدای مهربان وعده دریافت پاداش بزرگ به او داده است: «**وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ**».

۵. روزی ارزشمند: یکی دیگر از آثار ایمان به خدا، فزونی رزق و روزی مادی و معنوی است. آری، کسی که به رزاقیت خدا ایمان دارد حتماً از رزق ارزشمند الهی بهره مند خواهد شد: «**فَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ**».

۶. پذیرفته شدن در زمره صالحان: ایمان و عمل صالح پاداش های زیادی دارد، ولی برترین پاداش، آن است که انسان موفق به دریافت لقب «انسا نشایسته» از جانب خداوند گردد.

خوب است بدانید که «صالحین» مقامی برتر از «عملوا الصالحات» دارند، زیرا ممکن است کسی کار شایسته انجام بدهد ولی این کار خوب به صورت امری دائمی و مستمر نباشد. انسان صالح کسی است که خوبی و شایستگی جزو وجود او شده است و همیشه، همه کارهایش بر اساس معیارهای الهی است. اما شرط وارد شدن در جرگه صالحان، ایمان و اعمال صالح است: «**وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُدْخِلَنَّهُمْ فِي الصَّالِحِينَ**». کسانی که ایمان بیاورند و انجام کارهای شایسته، برنامه زندگیشان باشد حتماً در جمع صالحان وارد خواهند شد.

تمرین آزاد

تمرین تکمیلی آزاد، توانایی شما را در ترجمه آیات درس، بیشتر می کند.

عبارات قرآنی و آیات	کلمه های جدید
۱. إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ إِنَّا لَا نُضِيعُ أَجْرَ مَنْ أَحْسَنَ عَمَلًا کَهف: ۳۰	نُضِيعُ: تباہ می کنیم
۲. وَإِنِّي لَغَفَّارٌ لِمَن تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا ثُمَّ اهْتَدَى (طه: ۸۲)	غَفَّارٌ: بسیار آمرزنده تاب: توبه کرد
۳. إِنَّ اللَّهَ يُدَافِعُ عَنِ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ خَوَّانٍ كَفُورٍ (حج: ۳۸)	يُدَافِعُ: دفاع می کند خَوَّانٍ: خیانت پیشه
۴. وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُكَفِّرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَحْسَنَ الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ (عنکبوت: ۷)	نُكَفِّرَنَّ: می پوشانیم سَيِّئَاتٍ: گناهان – بدی نَجْزِي: جزا می دهیم
۵. فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَيُدْخِلُهُمْ رَبُّهُمْ فِي رَحْمَتِهِ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْمُبِينُ (جاثیه: ۳۰)	

<p>نُزِّلَ : فرو فرستاده شد - نازل شد كَفَّرَ : پوشاند - می پوشاند</p>	<p>۶. وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَآمَنُوا بِمَا نُزِّلَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَهُوَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ كَفَّرَ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَأَصْلَحَ بَالَهُمْ (محمد:۲)</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>الْحَقْنَا : ملحق کردیم - ملحق می کنیم اتَّبَعْتُ : پیروی کرد</p>	<p>۷. وَالَّذِينَ آمَنُوا وَاتَّبَعَتْهُمْ ذُرِّيَّتُهُمْ بِإِيمَانٍ أَلْحَقْنَا بِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ (طور:۲۱)</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
	<p>۸. سَابِقُوا إِلَى مَغْفِرَةٍ مِنْ رَبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا كَعَرْضِ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أُعِدَّتْ لِلَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ (حدید:۲۱)</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>يَرْفَعُ : بالا می برد</p>	<p>۹. يَرْفَعُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ (مجادله:۱۱)</p> <p>.....</p>

^۱ - فاعل این فعل، «ذُرِّيَّة» است و دارای معنای جمع می باشد، لذا فعل به صورت جمع ترجمه می شود (پیروی کردند).

درس بیست و دوم: ویژگی های مؤمنان

قرآن آموزان عزیز!

آیات درس را یک بار با دقت بخوانید.

۱. إِنْ يَنْصُرْكُمُ اللَّهُ فَلَا غَالِبَ لَكُمْ وَإِنْ يَخْذَلْكُمْ فَمَنْ ذَا الَّذِي يَنْصُرُكُمْ مِنْ بَعْدِهِ

العمران: ۱۶۰

وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ

۲. الَّذِينَ آمَنُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ الطَّاغُوتِ

نساء: ۷۶

فَقَاتِلُوا أَوْلِيَاءَ الشَّيْطَانِ إِنَّ كَيْدَ الشَّيْطَانِ كَانَ ضَعِيفًا

۳. إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ ..... الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ * أُولَئِكَ هُمُ

انفال: ۴

الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا لَهُمْ دَرَجَاتٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَمَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ

۴. لَكِنَّ الرُّسُولَ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ جَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ وَأُولَئِكَ لَهُمُ الْخَيْرَاتُ

توبه: ۸۸

وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ

۵. الَّذِينَ آمَنُوا وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ

رعد: ۲۸

٦. وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا لِمُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ

أَمْرِهِمْ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا مُّبِينًا
احزاب: ٣٦

٧. ذَلِكَ بِأَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا اتَّبَعُوا الْبَاطِلَ وَأَنَّ الَّذِينَ آمَنُوا اتَّبَعُوا الْحَقَّ مِنْ رَبِّهِمْ كَذَلِكَ

يَضْرِبُ اللَّهُ لِلنَّاسِ أَمْثَالَهُمْ
محمد: ٣

٨. ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ مَوْلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَأَنَّ الْكَافِرِينَ لَا مَوْلَى لَهُمْ

محمد: ١١

٩. إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ لَمْ يَرْتَابُوا وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ

وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أُولَئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ
حجرات: ١٥

١٠. اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ

تغابن: ١٣

جدول کلمه های آشنا و جدید

معنا	کلمه (جدید)	ردیف	معنا	کلمه (آشنا)	ردیف
آرام می گیرد	تَطْمَئِنُّ	۱	اموال - ثروت ها	أَمْوَالٍ	۱
اختیار	خَيْرَةٌ	۲	خوبی ها	خَيْرَاتٍ	۲
روزی دادیم	رَزَقْنَا	۳	رَبْتَه ها - درجه ها	دَرَجَاتٌ (جمع درجه)	۳
راه	سَبِيلٍ	۴	چیره - پیروز	غَالِبٍ	۴
پس باید توکل کند	فَلْيَتَوَكَّلِ	۵	دل ها	قُلُوبٍ	۵
حکم کرد، حکم کند	قَضَى	۶	مرد با ایمان	مُؤْمِنٍ	۶
شک نکردند	لَمْ يَرْتَابُوا	۷	زن با ایمان	مُؤْمِنَةٍ	۷
رستگاران	مُفْلِحُونَ (جمع مُفْلِح)	۸			۸
چه کسی؟	مَنْ ذَا	۹			۹
خوار کند - خوار می کند	يَخْذُلُ	۱۰			
می جنگند - می رزمند	يُقَاتِلُونَ	۱۱			
باشد - باشد	يَكُونُ	۱۲			
یاری می کند	يَنْصُرُ	۱۳			
انفاق می کنند	يُنْفِقُونَ	۱۴			

تمرین و پرسش

۱. قرآن آموزان گرامی: گزینه های صحیح را انتخاب کنید و علامت بزنید:

الف - کدام گزینه صحیح است؟

۱. إِذَا - مَنْ ذَا - قَضَى:

□ الف - هنگامی که - کسی که - قاضی

□ ب - هنگامی که - چه کسی - حکم کرد

۲. يُنْفِقُونَ - يُقَاتِلُونَ - مُفْلِحُونَ:

□ الف - انفاق می کنید - می رزمید - رستگار

□ ب - انفاق می کنند - می رزمند - رستگاران

۳. تَطْمِئِنَّ - يَخْذُلُ - رِزْقَنَا:

□ الف - آرام می گیرد - خوار می کند - روزی دادیم

□ ب - آرام می گیری - خوار می کنی - روزی می دهیم

۴. يَنْصُرُ - يَتَوَكَّلُ - خَيْرَةٌ:

□ الف - یاری می کند - توکل می کند - اختیار

□ ب - یاری می کنی - توکل می کنی - خوبی

۵. سَبِيلَ - لَمْ يَرْتَابُوا - خَيْرَات:

□ الف - راه - شک نکردند - اختیار

□ ب - راه - شک نکردند - خوبی ها

ب - کدام عبارت، گزینه صحیح است؟

۱. آنان خود مؤمنان حقیقی اند:

الف - أُولَئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ

ب - أُولَئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا

۲. جهاد کردند با اموال و جان هایشان در راه خدا:

الف - جَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ

ب - جَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ وَأُولَئِكَ لَهُمُ الْخَيْرَاتُ

۳. کسانی که ایمان آوردند، می رزمند در راه خدا:

الف - الَّذِينَ كَفَرُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ الطَّاغُوتِ

ب - الَّذِينَ آمَنُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ

۴. و بر خدا پس باید توکل کنند مؤمنان:

الف - وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ

ب - أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ

۵. آن به سبب این است که، خدا سرور کسانی است که ایمان آوردند:

الف - وَأَنَّ الَّذِينَ آمَنُوا اتَّبَعُوا الْحَقَّ مِنْ رَبِّهِمْ

ب - ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ مَوْلَى الَّذِينَ آمَنُوا

۲. ترجمه صحیح هر عبارت را علامت بزنید

۱. **إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ**

- الف - قطعاً مؤمنان کسانی هستند که به خدا و رسول او ایمان می آورند
- ب - مؤمنان فقط کسانی هستند که به خدا و رسولش ایمان آوردند

۲. **الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ**

- الف - کسانی که به پا می دارند نماز را و از آنچه روزی دادیم آنان را، انفاق می کنند.
- ب - کسانی هستند که به پا داشتند نماز را و از آنچه روزی دادیم آنان را، انفاق کردند

۳. **وَإِنْ يَخِذْكُمْ فَمَنْ ذَا الَّذِي يَنْصُرُكُمْ مِنْ بَعْدِهِ**

- الف - و اگر خوار کند شما را، پس چه کسی است که یاری کند شمارا پس از آن
- ب - و اگر خوار می کرد شما را، پس کسی هست که یاری دهد به شما غیر از خدا

۴. **ذَلِكَ بِأَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا اتَّبَعُوا الْبَاطِلَ**

- الف - آن به سبب این است که، کسانی که کفر می ورزند به خدا، از باطل پیروی می کنند.
- ب - آن به سبب این است که، کسانی که کفر ورزیدند، پیروی کردند از باطل

۵. **الَّذِينَ آمَنُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ**

- الف - کسانی که ایمان آوردند، می رزمند در راه خدا
- ب - کسانی که ایمان می آورند، می کشند در راه خدا

۳. عبارت های زیر را با دقت ترجمه کنید:

ترجمه	عبارت	ردیف
	إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ	۱
	ثُمَّ لَمْ يَرْتَابُوا	۲
	أُولَئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ	۳
	لَهُمْ دَرَجَاتٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ	۴
	مَغْفِرَةً وَرِزْقًا كَرِيمًا	۵
	تَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ	۶
	يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ الطَّاعُوتِ	۷
	أُولَئِكَ لَهُمُ الْخَيْرَاتُ	۸
	إِنْ يَنْصُرْكُمُ اللَّهُ	۹
	فَلَا غَالِبَ لَكُمْ ^۱	۱۰
	اتَّبِعُوا الْحَقَّ مِنْ رَبِّهِمْ	۱۱
	وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ	۱۲
	إِذَا قَضَى اللَّهُ	۱۳
	أَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخَيْرَةُ	۱۴

^۱ - در این جا «لَ» را «بِر» معنا کنید.

۴. جاهای خالی را با استفاده از کلمات داده شده و معانی آیات، کامل کنید:
مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى - مَا هُوَ شِفَاءٌ - لِلَّهِ الْعِزَّةُ - مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ - خَلَقَ اللَّهُ السَّمَاوَاتِ

۱. **لَا يَتَّخِذِ الْمُؤْمِنُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ** .....
 آل عمران: ۲۸

نگیرند مؤمنان، کافران را دوستان و سرپرستان، غیر از (به جای) افراد با ایمان.

۲. **وَنُزِّلُ مِنَ الْقُرْآنِ رَحْمَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ** .....
 (اسراء: ۸۲)

و نازل می کنیم از قرآن آنچه را که آن، درمان و رحمت است برای افراد با ایمان.

۳. **وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ** .....
 (عنکبوت: ۴۴)

آفرید خدا آسمان ها و زمین را به حق (و هدف دار)، قطعاً در آن نشانه ای است برای افراد با ایمان.

۴. **لِيُخْرِجَكُمُ النُّورِ وَكَانَ بِالْمُؤْمِنِينَ رَحِيمًا** .....
 (احزاب: ۴۳)

تا خارج کند شما را از تاریکی ها به سوی نور و می باشد (خدا) نسبت به مؤمنان، مهربان.

۵. **وَلِرَسُولِهِ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَلَكِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَا يَعْلَمُونَ** .....
 (منافقون: ۸)

و برای خداست عزت^۱ و برای رسول او و برای مؤمنان؛ ولی منافقان نمی دانند.

۵. قرآن آموزان عزیز، عبارات و آیات ده گانه متن درس را ترجمه کنید.

^۱ - عزت: شکست ناپذیری.

زبان قرآن: فعل ماضی غایب مفرد

به افعال ماضی زیر توجه کنید:

خَلَقَ: آفرید   قال: گفت

كَسَبَتْ: به دست آورد   **هَدَى**: هدایت کرد.

فعل های زاد شده، غایب هستند یعنی فاعل آنها شنونده یا گوینده نیست بلکه شخص دیگری است که در جمع ما نیست. ضمناً چون این فعل ها به وسیله یک نفر انجام شده اند، «مفرد» می باشند.

با مقایسه فعل «كَسَبَ» و «كَسَبَتْ» چه تفاوتی میان آن ها می بینید؟

فعل «كَسَبَ» مذکر و فعل «كَسَبَتْ» مؤنث است. همانگونه که ملاحظه می کنید با افزودن «ت» به آخر فعل مذکر، فعل ماضی غایب مفرد مؤنث ساخته می شود.

خَلَقَ: آفرید (مذکر)   خَلَقَ + ت = خَلَقْتَ: آفرید (مؤنث)

یادآوری: در درس سیزدهم گفتیم که کلمه مؤنث همیشه بر جنس مؤنث دلالت نمی کند و بعضی از اشیاء مانند «عَيْن - شَمْس» به عنوان مؤنث، فرض می شوند.

مانند: «... الشَّمْسُ إِذَا طَلَعَتْ». در این عبارت قرآنی برای «خورشید»، فعل مؤنث آمده است.

به خاطر بسپارید

فعل ماضی غایب مفرد مذکر + ت = فعل ماضی غایب مؤنث

طَلَعَ + ت = طَلَعْتَ

دَخَلَ + ت = دَخَلْتَ

تمرین = جدول زیر را مطابق نمونه کامل کنید

ماضی غائب مفرد مؤنث	ماضی غائب مفرد مذکر
أَمَّنتُ	أَمَنَ
	دَخَلَ
	خَرَجَ
	رَزَقَ
	قَالَ
	سَمِعَ
	ضَرَبَ
	قَتَلَ

آشنایی با معارف قرآن

ویژگی های مؤمنان

همه کسانی که ایمان آورده اند و وعده های شیرین الهی را در مورد مؤمنان در قرآن کریم می خوانند، دوست دارند بدانند مؤمنان واقعی چه کسانی هستند و چه خصوصیتاتی دارند؟ آیات این درس به برخی از ویژگی های افراد با ایمان پرداخته است. این آیه های زیبای قرآن را با هم مرور می کنیم:

۱. صدق و راستی: یکی از علامت های مؤمنان راستین، صدق و راستی آنان است: «**إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ لَمْ يَرْتَابُوا وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أُولَئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ**».

۲. اقامه نماز و انفاق: در بسیاری از آیات قرآن، به همراه برپا داشتن نماز، از انفاق نیز به عنوان ویژگی مؤمنان یاد شد است: «**الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ * أُولَئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا**».

۳. توکل: تکیه کردن به خدا و قدرت پایان ناپذیر او و سپردن امور به دست توانای آن نهستی بخش، همان توکل است که از صفات برجسته افراد مؤمن است: «**اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ**».

۴. آرامش در پرتو یاد خدا: مؤمن، انسانی آرام است، در وجود او تشویش و اضطراب راه ندارد. این آرامش قلبی در سایه ذکر و یاد خدای بزرگ پدید می آید: «**الَّذِينَ آمَنُوا وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ**».

۵. تبعیت از حق: مؤمنان پیرو حق هستند: «**أَنَّ الَّذِينَ آمَنُوا اتَّبَعُوا الْحَقَّ مِنْ رَبِّهِمْ**». در آیه ای دیگر این تبعیت را به گونه ای واضح تر تبیین نموده، می فرماید: آنان از حکم خدا و پیامبر (صلی الله علیه و آله) پیروی می کنند و در برابر فرمان

آنها هیچ اختیاری برای خودشان قائل نیستند: «وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا لِمُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ».

۶. جهاد در راه خدا: مؤمنان حقیقی دنباله رو رهبران الهی هستند و در راه خدا، از مال و جان خود گذشته و جهاد می کنند: «لَكِنَّ الرُّسُولُ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ جَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ وَأَوْلِيكَ لَهُمُ الْخَيْرَاتُ...». در آیه دیگری تأکید می کند که افراد با ایمان فقط برای خدا و در راه او، نبرد و کارزار می کنند: «الَّذِينَ آمَنُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ...».

۷. تحت ولایت خدا: انسان مؤمن به خدا هیچ سرپرستی جز او را نمی پذیرد و خداوند نیز، خود مولای او خواهد بود: «ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ مَوْلَى الَّذِينَ آمَنُوا...».

تمرین آزاد

قرآن آموزان عزیز، برای به دست آوردن آمادگی بیشتر برای ترجمه آیات قرآن کریم عبارت های زیر را، با استفاده از معانی کلمات داده شده، ترجمه کنید.

عبارات قرآن و آیات	کلمه های جدید
۱. إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ (انفال: ۲)	ذُكِرَ: یاد شد - یاد شود وَجِلَتْ: ترسید - می ترسد
۲. وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُهُ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ (انفال: ۲)	تُلِيَتْ: تلاوت شد - تلاوت شود زَادَتْ: زیاد کرد - زیاد کند يَتَوَكَّلُونَ: توکل می کنند
۳. الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ طُوبَىٰ لَهُمْ وَحَسَنُ مَا بِهِ (رعد: ۲۹)	طُوبَىٰ: پاک ترین (پاک ترین زندگی)
۴. قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ * الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ (مؤمنون: ۲)	أَفْلَحَ: رستگار شد خَاشِعُونَ: فروتنان
۵. وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ * وَالَّذِينَ هُمْ لِلزَّكَاةِ فَاعِلُونَ (مؤمنون: ۴)	مُعْرِضُونَ: روی گردانان فَاعِلُونَ: انجام دهندگان

<p>رَاعُونَ : رعایت کنندگان صَلَوَاتُ : نمازها يُحَافِظُونَ : مواظبت می کنند</p>	<p>۶. (وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمَانَاتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَاعُونَ * وَالَّذِينَ هُمْ عَلَى صَلَوَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ) (مؤمنون: ۹)</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>يَرِثُونَ : ارث می برند فِرْدَوْسٍ : بهشت</p>	<p>۷. (أُولَئِكَ هُمُ الْوَارِثُونَ * الَّذِينَ يَرِثُونَ الْفِرْدَوْسَ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ) (مؤمنون: ۱۱)</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>سَكِينَةً : آرامش يَزِدَادُوا : بیفزایند</p>	<p>۸. (هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ السَّكِينَةَ فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ لِيَزْدَادُوا إِيمَانًا مَعَ إِيمَانِهِمْ وَلِلَّهِ جُنُودُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا) (فتح: ۴)</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>وَالْعَصْرِ : سوگند به عصر خُسْرٍ : زیان تَوَاصَوْا : یکدیگر را سفارش کردند</p>	<p>۹. (وَالْعَصْرِ * إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ * إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ) (عصر: ۱-۳)</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

درس بیست و سوم: وظایف فردی مؤمنان

قرآن آموزان عزیز!

آیات درس را یک بار با دقت بخوانید.

۱. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُلُوا مِن طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَاشْكُرُوا لِلَّهِ إِن كُنتُمْ إِيَّاهُ

بقره: ۱۷۲

تَعْبُدُونَ

۲. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ

بقره: ۱۸۳

تَتَّقُونَ

۳. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا آمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ عَلَى رَسُولِهِ وَالْكِتَابِ

نساء: ۱۳۶

الَّذِي أَنْزَلَ مِن قَبْلُ

۴. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ هُمْ قَوْمٌ أَن يَبْسُطُوا إِلَيْكُمْ أَيْدِيَهُمْ

مائده: ۱۱

فَكَفَّ أَيْدِيَهُمْ عَنْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ

.....
 ۵. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا عَلَيْكُمْ أَنْفُسَكُمْ لَا يَضُرُّكُمْ مَنْ ضَلَّ إِذَا اهْتَدَيْتُمْ مائده: ۱۰۵

.....
 ۶. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ انفال: ۲۴

.....
 ۷. يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ أَرْضِي وَاسِعَةٌ فَإِذَا يَأْتِيَ فَاغْبُذُوا عنكبوت: ۵۶

.....
 ۸. قُلْ يَا عِبَادِ الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا رَبَّكُمْ لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةٌ وَأَرْضُ اللَّهِ وَاسِعَةٌ إِنَّمَا يُوَفَّى الصَّابِرُونَ أَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ زمر: ۱۰

.....
 ۹. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا عَدُوِّي وَعَدُوَّكُمْ أَوْلِيَاءَ

.....
 ۱۰. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ صف: ۲

.....
 ۱ - در اصل «عیادی» بوده است، حرف «ی» در کتابت قرآن حذف شده است.

۲ - مِمَّ = (ل + ما): برای چه.

جدول کلمه های آشنا و جدید

معنا	کلمه	ردیف
خوبی (نیکی) کردند	أَحْسِنُوا	۱
اجابت کنید	اسْتَجِيبُوا	۲
شکر کنید	اشْكُرُوا	۳
هدایت یافتید	اهْتَدَيْتُمْ	۴
او را	إِيَّاهُ	۵
مرا	إِيَّايَ	۶
عبادت می کنید	تَعْبُدُونَ	۷
انجام می دهید	تَفْعَلُونَ	۸
می گویند	تَقُولُونَ	۹
خواند	دَعَا	۱۰
روزه	صِيَام	۱۱
گمراه شد	ضَلَّ	۱۲
نوشته شد - واجب شد - مقرر شد	كُتِبَ	۱۳
بخورید	كُلُوا	۱۴
زیان می رساند	يَضُرُّ	۱۵

تمرین و پرسش

۱. قرآن آموزان گرامی: گزینه های صحیح را انتخاب کنید و علامت بزنید:

الف - کدام گزینه صحیح است؟

۱. **كُلُوا - اسْتَجِيبُوا - اشْكُرُوا :**

الف - بخورید - اجابت کردند - شکر کردند

ب - بخورید - اجابت کنید - شکر کنید

۲. **تَقُولُونَ - تَعْبُدُونَ - تَفْعَلُونَ :**

الف - می گوید - عبادت می کنید - انجام می دهید

ب - می گویند - بندگی می کنند - انجام می دهند

۳. **دَعَا - ضَلَّ - كُتِبَ :**

الف - خواند - همراه کرد - نوشت

ب - خواند - همراه شد - نوشته شد

۴. **صِيَامٌ - لِمَ - إِيَّايَ :**

الف - روزه - برای چه - او را

ب - روزه - برای چه - مرا

۵. **اهْتَدَيْتُمْ - يَضُرُّ - إِيَّاهُ :**

الف - هدایت یافتید - زیان می رساند - او را

ب - هدایت کردید - ضرر کرد - مرا

ب - کدام عبارت، گزینه صحیح است؟

۱. ای کسانی که ایمان آورده اید، بر شما باد (مراقبت) خودتان.

الف - يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ

ب - يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا عَلَيْكُمْ أَنْفُسَكُمْ

۲. اجابت کنید خدا و پیامبر را، هنگامی که خواند شما را:

الف - اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ

ب - آمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ

۳. واجب شد بر شما روزه، چنانچه واجب شد بر کسانی که قبل از شما (بودند):

الف - الَّذِي نَزَّلَ عَلَى رَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي أَنْزَلَ مِنْ قَبْلُ

ب - كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ

۴. و تقوای خدا را پیشه کنید و بر خدا پس باید توکل کنند مؤمنان:

الف - وَاتَّقُوا اللَّهَ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ

ب - اتَّقُوا رَبَّكُمْ لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةً

۵. نگیرید دشمن من و دشمنان را دوستان:

الف - لَا يَضُرُّكُمْ مَنْ ضَلَّ إِذَا اهْتَدَيْتُمْ

ب - لَا تَتَّخِذُوا عَدُوِّي وَعَدُوَّكُمْ أَوْلِيَاءَ

۲. ترجمه صحیح هر عبارت را علامت بنیزد:

۱. لَا يَضُرُّكُمْ مَنْ ضَلَّ إِذَا اهْتَدَيْتُمْ

- الف - زیان نمی بینید شما از گمراهی، هنگامی که هدایت یافتید
- ب - زیان نمی رساند به شما کسی که گمراه شده، هنگامی که هدایت یافتید

۲. وَاشْكُرُوا لِلَّهِ إِنْ كُنْتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ^۱

- الف - و شکر کنید برای خدا، اگر فقط او را بندگی می کنید
- ب - شکر خدای را، که شما او را بندگی می کنید

۳. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ

- الف - کسانی که ایمان آوردند، به یاد می آورند پیوسته نعمت خدا را بر خویشتن
- ب - ای کسانی که ایمان آورده اید، به یاد آورید نعمت خدا را بر شما

۴. إِنَّ أَرْضِي وَاسِعَةٌ فَإِيَّايَ فَاعْبُدُونِ

- الف - قطعاً زمین من وسیع است، پس فقط مرا بندگی کنید
- ب - قطعاً زمین من وسیع است، پس مرا بندگی کنند

۵. لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةٌ

- الف - کسانی که نیکی کنند در این دنیا، نیکی خواهند دید
- ب - برای کسانی که نیکی کردند در این دنیا، (پاداش) خوبی است

^۱ - «كُنْتُمْ تَعْبُدُونَ» ماضی استمراری است، ولی در این جا «مضارع» معنا می شود.

۳. عبارات زیر را با دقت ترجمه کنید:

ردیف	عبارت	ترجمه
۱	عَلَيْكُمْ أَنْفُسُكُمْ	
۲	لَا يَضُرُّكُمْ مَنْ ضَلَّ	
۳	اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ ^۱	
۴	دَعَاكُمْ لِمَا يُخْبِيكُمْ	
۵	كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ	
۶	كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ	
۷	لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ	
۸	آمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ	
۹	وَالْكِتَابِ الَّذِي أَنْزَلَ مِنْ قَبْلُ	
۱۰	وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ	
۱۱	يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ آمَنُوا	
۱۲	فَإِيَّايَ فَاعْبُدُونِ ^۲	
۱۳	أَرْضُ اللَّهِ وَأَسِعَتْ	
۱۴	لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ	

^۱ - حرف «ل» در «لِلَّهِ - لِلرَّسُولِ» را معنا نکنید.

^۲ - در اصل «فاعبُدونی» بوده است، حرف «ی» در کتابت قرآن حذف شده است.

۴. جاهای خالی را با استفاده از کلمات داده شده و معانی آیات، کامل کنید:

كُلُوا مِمَّا فِي - آمَنُوا اذْكُرُوا اللَّهَ - وَاَعْبُدُوا رَبَّكُمْ - اطِيعُوا الرَّسُولَ - يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا

۱. يَا أَيُّهَا النَّاسُ ..... الْأَرْضِ حَلَالاً طَيِّباً (بقره: ۱۶۸)

ای مردم: بخورید از آنچه در زمین است (و) حلال و پاکیزه است.

۲. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ارْكَعُوا وَاسْجُدُوا ..... (حج: ۷۷)

ای کسانی که ایمان آورده اید: رکوع کنید و سجده کنید و بندگی کنید پروردگارتان را.

۳. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ذَكِّرُوا كَثِيرًا ..... (احزاب: ۴۱)

ای کسانی که ایمان آورده اید: یاد کنید خدا را یادی بسیار.

۴. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اطِيعُوا اللَّهَ وَ ..... (محمد: ۳۳)

ای کسانی که ایمان آورده اید: اطاعت کنید خدا را و اطاعت کنید پیامبر را.

۵. ..... إِنَّ مِنْ أَزْوَاجِكُمْ وَأَوْلَادِكُمْ عَدُوًّا لَكُمْ (تغابن: ۱۴)

ای کسانی که ایمان آورده اید: قطعاً (برخی) از همسران شما و فرزندان شما دشمن هستند برای شما.

۵. قرآن آموزان عزیز: عبارات و آیات ده گانه متن درس را ترجمه کنید.

زبان قرآن: فعل ماضی غایب جمع

افعال ماضی زیر را با دقت بخوانید:

قَالُوا : گفتند   عَمِلُوا : انجام دادند

نَصَرُوا : یاری کردند   شَهِدُوا : گواهی دادند

این فعل ها: غایب و جمع هستند و به آخر همه آنها «وا» اضافه شده است.

آیا مفرد آنها را می توانید حدس بزنید؟

به خاطر بسپارید

برای ساختن فعل «ماضی غایب جمع مذکر» به آخر فعل آن «وا» اضافه می

شود، مانند:

ذَهَبَ + وا = ذَهَبُوا

قالَ + وا = قالوا

تمرین - دول زیر را مطابق نمونه اول آن، کامل کنید:

ماضی مذکر جمع	ماضی مذکر مفرد
تَابُوا	تَابَ
	خَلَقَ
	ظَلَمَ
	كَفَرَ
	حَسِبَ
	عَلِمَ
	كَذَبَ
	دَخَلَ
	فَسَقَ
	جَاءَ

آشنایی با معارف قرآن وظایف فردی مؤمنان

وظایف و تکالیف انسان مؤمن را می‌توان به دو بخش وظایف فردی و اجتماعی تقسیم کرد. آیات این درس به گونه‌ای، از وظیفه‌های فردی انسان با ایمان سخن می‌گویند.

۱. خودسازی: فرد با ایمان قبل از هر چیز باید به ترتیب خود بپردازد، خوبی‌ها را بشناسد و به آنها عمل کند و با شناخت بدی‌ها از آن‌ها بپرهیزد. قرآن کریم انسان مومن را به خودسازی دعوت می‌کند: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا عَلَيْكُمْ أَنْفُسَكُمْ لَا يَضُرُّكُمْ مَنْ ضَلَّ إِذَا اهْتَدَيْتُمْ».

۲. ایمان راستین: ممکن است کسانی ادعای ایمان و اعتقاد به خدا داشته باشند، ولی ایمانی که مورد قبول خداست، ایمان راستین و حقیقی به خدا، پیامبر (ص)، قرآن و دیگر کتب آسمانی است: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا آمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ عَلَىٰ رَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي أَنْزَلَ مِن قَبْلُ...».

۳. بندگی خدا: روح ایمان، بندگی بی‌چون و چرای خداوند و اطاعت از فرمان‌های اوست. پرستش و عبادت فردی، یکی از مصادیق روشن این نوع از بندگی است: «يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ أَرْضِي وَاسِعَةٌ فَإِيَّايَ فَاعْبُدُونِ».

۴. روزه: یکی از وظایف فردی که باعث تقویت و رشد درخت ایمان در وجود انسان می‌شود و او را به تکامل معنوی و پرهیزگاری می‌رساند، روزه است: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ».

۵. پاسخ به دعوت خدا و رسول برای پذیرش زندگی حقیقی: خدا و پیامبر (ص) با هدایت انسانها، زندگی حقیقی را به آنان نشان می دهند، همان حیاتی که در قرآن کریم از آن به حیات طیبه (زندگی پاک) تعبیر شده است: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ...».

۶. دوستی نکردن با دشمنان خدا: خداوند راضی نیست که مؤمنان با دشمنان خدا - که دشمنان مؤمنان نیز هستند - دوست شوند و در آیاتی از قرآن از آن به شدت نهی کرده است: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا عَدُوِّي وَعَدُوَّكُمْ أَوْلِيَاءَ».

۷. تقوا: پرهیزگاری و تقوا نیرویی درونی است که به وسیله آن می توان از زشتی ها پرهیز کرد و به خوبی ها عمل نمود. مؤمنان وظیفه دارند این سرمایه ارزشمند را در خود ایجاد و تقویت کنند: «قُلْ يَا عِبَادِ الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا رَبَّكُمْ».

۸. عمل به وعده های خود: خداوند با لحنی اعتراض آمیز، مؤمنانی را که به وعده های خود عمل نمی کنند دمورد سرزنش قرار می دهد: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ». یعنی اگر می خواهید مرمن حقیقی باشید باید به وعده هایی که می دهید عمل کنید. مثلاً اگر می گوئید به خدا ایمان دارید و فقط او را می پرستید، نباید از هوای نفس خود پیروی کنید و در مرحله عمل، غیر خدا را پرستید.

تمرین آزاد

قرآن آموزان عزیزى كه آمادگى بيشترى براى ترجمه آيات قرآن كريم دارند، تمرين هاى زير را با استفاده از معانى كلمات داده شده، ترجمه نمايند.

عبارات قرآنى و آيات	كلمه هاى جديد
<p>۱. (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ) (بقره: ۱۵۳)</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>استعينوا : كمك بگيريد</p>
<p>۲. (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَابْتَغُوا إِلَيْهِ الْوَسِيلَةَ وَجَاهِدُوا فِي سَبِيلِهِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ) (مائده: ۳۵)</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>ابتغوا : طلب كنيد جاهدوا : جهاد كنيد - كوشش كنيد</p>
<p>۳. (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَحْرُمُوا طَيِّبَاتِ مَا أَحَلَّ اللَّهُ لَكُمْ وَلَا تَعْتَدُوا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ) (مائده: ۸۷)</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>لا تحرموا : حرام نكنيد أحل : حلال كرد</p>
<p>۴. (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَتَّقُوا اللَّهَ يَجْعَلْ لَكُمْ فُرْقَانًا وَيُكَفِّرْ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ) (انفال: ۲۹)</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>يكفر : مى پوشاند</p>

<p>فُولُوا : بگویند سَدِيد : استوار يُصْلِح : اصلاح کند</p>	<p>۵. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا * يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا (احزاب: ۷۰-۷۱)</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>نُودِي : اذان گفته شد - ندا داده شد اسْعَوْا : بشتابید</p>	<p>۶. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ .... ذَلِكَ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ (جمعه: ۹)</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>يَفْعَلُ : انجام دهد - انجام می دهد لا تُلهَ : باز ندارد</p>	<p>۷. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تُلْهِكُمْ أَمْوَالُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ (منافقون: ۹)</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>قُوا : نگه دارید</p>	<p>۸. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا (تحریم: ۶)</p> <p>.....</p>
<p>نَصُوح : راستین عَسَى : امید است</p>	<p>۹. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا تَوْبُوا إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً نَصُوحًا عَسَىٰ رَبُّكُمْ أَنْ يُكَفِّرَ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَيُدْخِلَكُم جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ (تحریم: ۸)</p> <p>.....</p>

درس بیست و چهارم: وظایف اجتماعی مؤمنان

قرآن آموزان عزیز!

آیات درس را یک بار با دقت بخوانید.

۱. الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ
بقره: ۳

۲. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِصَاصُ ... وَلَكُمْ فِي الْقِصَاصِ حَيَاةٌ يَا أُولِي

الْأَلْبَابِ
بقره: ۱۷۹

۳. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُم بَيْنَكُم بِالْبَاطِلِ
نساء: ۲۹

۴. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى أَوْلِيَاءَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ

مائده: ۵۱

۵. وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ
وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَيُطِيعُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ

عَزِيزٌ حَكِيمٌ
توبه: ۷۱

۶. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ
توبه: ۱۱۹

۷. إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ
نحل: ۹۰

۸. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا
احزاب: ۷۰

۹. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ
حجرات: ۱۲

۱۰. وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ
حدید: ۲۵

جدول کلمه های آشنا و جدید

معنا	کلمه (جدید)	ردیف	معنا	کلمه (آشنا)	ردیف
گناه	إِثْمٌ	۱	نیکی کردن	إِحْسَانٌ	۱
(جمع لُبّ) خردها	أَلْبَابٌ	۲	عدل - عدالت	عَدْلٌ	۲
محکم - استوار	سَدِيدٌ	۳	ناپیدا - نهان	غَيْبٌ	۳
گمان - بدگمانی	ظَنٌّ	۴	قصاص	قِصَاصٌ	۴
عدالت - عدل	قِسْطٌ	۵	کار خوب - خوب شناخته شده	مَعْرُوفٌ	۵
بگویند	قُولُوا	۶			۶
باشید	كُونُوا	۷			۷
نخورید	لَا تَأْكُلُوا	۸			۸
کار زشت - کار بد - بد	مُنْكَرٌ	۹			۹
امر می کند	يَأْمُرُ	۱۰			
امر می کنند	يَأْمُرُونَ	۱۱			
به پا خیزد - به پا می خیزد	يَقُومُ	۱۲			
باز می دارند - نهی می کنند	يَنْهَوْنَ	۱۳			

تمرین و پرسش

۱. قرآن آموزان گرامی: گزینه های صحیح را انتخاب کنید و علامت بزنید:

الف - کدام گزینه صحیح است؟

۱. قَسَطٍ - قِصَاصٌ - ظَنٌّ :

الف - عدل - قصاص - گمان

ب - سهم - کیفر - بدگمانی

۲. إِيْمٍ - الْبَابِ - مُنْكَرٍ :

الف - گناه - خردها - کار بد

ب - نام - درب - زشت

۳. يَأْمُرُ - يَأْمُرُونَ - تَأْكُلُونَ :

الف - فرمان داد - امر می کنند - می خورند

ب - امر می کند - امر می کنند - می خورید

۴. يُنْفِقُونَ - يَنْهَوْنَ - لَا تَأْكُلُوا :

الف - انفاق می کنند - نهی می کنند - نخورید

ب - انفاق کنند - نهی کنند - نخورند

۵. أَوْلَىٰ - إِحْسَانٍ - كُونُوا :

الف - صاحبان - نیکی کردن - باشید

ب - صاحب - نیکی کردن - بودند

ب - کدام عبارت، گزینه صحیح است؟

۱. قطعاً خداوند امر می کند به عدالت و نیکی کردن:

الف - **إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ**

ب - **إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ**

۲. و برای شما در قصاص، زندگی است ای صاحبان خرد:

الف - **وَلَكُمْ فِي الْقِصَاصِ حَيَاةٌ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ**

ب - **يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِصَاصُ**

۳. دوری گزینید از بسیاری از گمان ها:

الف - **إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ**

ب - **اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِنَ الظَّنِّ**

۴. نگیرید یهودیان و مسیحیان را سرپرستان و دوستان (خود):

الف - **لَا تَتَّخِذُوا الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى**

ب - **لَا تَتَّخِذُوا الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى أَوْلِيَاءَ**

۵. به پا می دارند نماز را و می دهند زکات را:

الف - **يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ**

ب - **يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ**

۲. ترجمه صحیح هر عبارت را علامت بزیند:

۱. **إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ**

- الف - قطعاً خداوند امر کرده، که بر اساس عدالت احسان کنید
- ب - قطعاً خداوند امر می کند به عدالت و نیکی کردن

۲. **يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ**

- الف - به پا می دارند نماز را و از آنچه روزی دادیم به آنان، انفاق می کنند
- ب - به پا دادید نماز را و از آنچه به شما روزی دادیم، انفاق کنید

۳. **يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِصَاصُ**

- الف - ای کسانی که ایمان آورده اید: واجب شد بر شما قصاص
- ب - ای کسانی که ایمان آوردند، نوشته شد برای آنها قصاص

۴. **لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُم بَيْنَكُم بِالْبَاطِلِ**

- الف - نخورند اموال شما را در میان خودشان به باطل
- ب - نخورید اموال تان را بین خودتان، به باطل

۵. **يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ**

- الف - امر می کنند به کار خوب و نهی می کنند از کار بد
- ب - امر کنید به معروف و نهی کنید از منکر

تمرین ۳. عبارت های زیر را با دقت ترجمه کنید:

ترجمه	عبارت	ردیف
	يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ	۱
	قُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا	۲
	الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ	۳
	وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ	۴
	لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ	۵
	كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِصَاصُ	۶
	وَلَكُمْ فِي الْقِصَاصِ حَيَاةٌ	۷
	اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ	۸
	إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ	۹
	لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ	۱۰
	وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ	۱۱
	بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ	۱۲
	وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ	۱۳
	وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ	۱۴

۴. جاهای خالی را با استفاده از کلمات داده شده و معانی آیات، کامل کنید:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا - آمِنُوا بِرَسُولِهِ - أُولَى الْأَمْرِ مِنْكُمْ - تَأْكُلُوا الرِّبَا - اجْتَنِبُوا
كَثِيرًا مِنْ - اذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ

۱. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا .....

ای کسانی که ایمان آورده اید: ربا نخورید.

۲. .... أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَ .....

ای کسانی که ایمان آورده اید: اطاعت کنید خدا را و اطاعت کنید پیامبر را و

صاحبان امر از (خود) تان را.

۳. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ..... عَلَيْكُمْ

ای کسانی که ایمان آورده اید: به یاد آورید نعمت خدا را بر شما.

۴. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَ .....

ای کسانی که ایمان آورده اید: تقوای خدا را پیشه کنید و ایمان آورید به

رسولش.

۵. .... الظَّنُّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ

دوری گزینید از بسیاری از گمان ها، قطعاً برخی از گمان ها (بد گمانی ها)

گناه است.

۵. قرآن آموزان عزیز: عبارات و آیات ده گانه درس را ترجمه کنید.

زبان قرآن: فعل ماضی مخاطب مفرد

به فعل های زیر توجه کنید:

خَلَقْتُ : آفریدی   **قَتَلْتُ** : کشتی

كَتَبْتُ : نوشتی   **صَدَقْتُ** : راست گفתי

فاعل این فعل ها، شنونده (مخاطب) است و در آخر همه آنها «ت» تکرار شده است.

با مقایسه فعل مخاطب «خَلَقْتُ» با فعل غایب «خَلَقَ» می یابیم که با اضافه کردن «ت» به آخر فعل ماضی غایب مفرد مذکر، فعل ماضی مخاطب مفرد مذکر ساخته می شود.

به خاطر بسپارید

برای ساختن فعل ماضی مخاطب مفرد مذکر:

آخر فعل ماضی غایب مفرد مذکر را ساکن می کنیم و سپس به آن «ت» اضافه

می کنیم، مثال: $\text{صَدَقَ} = \text{صَدَق} + \text{ت} = \text{صَدَقْتُ}$

تمرین - فعل‌های غایب جدول را به مخاطب تبدیل کنید و معنی آنها را

بنویسید:

ماضی مخاطب	ماضی غایب
أَذِنْتُ: اجازه داد	أَذِنَ: اجازه داد
	أَمَرَ: فرمان داد
	بَسَطَ: گسترد
	بَلَغَ: رسید
	خَرَجَ: خارج شد
	قَرَأَ: خواند
	حَسِبَ: پنداشت
	حَكَمَ: حکم کرد
	دَخَلَ: وارد شد
	ذَكَرَ: یاد کرد

آشنایی با معارف قرآن وظایف اجتماعی مؤمنان

همان گونه که مؤمنان وظایف و تکالیف فردی دارند، وظایف و مسئولیت های اجتماعی نیز برای آنان مقرر شده است. برخی از این تکالیف اجتماعی در آیات این درس ذکر شده که به آنها اشاره می کنیم:

۱. قیام برای عدالت اجتماعی: در قرآن عدالت اجتماعی به عنوان یکی از اهداف هم نهضت انبیاء قلمداد شده است و پیامبران وظیفه دارند مردم مؤمن را برای برپایی نظام مبتنی بر عدل و قسط دعوت کنند: «... وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ». در همین زمینه، قرآن با بیان دیگری مؤمنان را به اجرای عدالت و نیکوکاری امر می کند: «إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ».

۲. انفاق: افراد با ایمان در قبال هم کیشان نیازمند خود وظیفه دارند که با انفاق به یاری آنان بشتابند. حتی انفاق به نیازمندان غیر مسلمان نیز امری پسندیده است. انفاق به اندازه ای اهمیت دارد که در بسیاری از آیات، در کنار نماز آمده است: «الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ».

۳. امر به معروف و نهی از منکر انسان مؤمن، همان گونه که در پی انجام خوبی هاست و از بدی ها پرهیز می کند، باید نسبت به سایر افراد جامعه احساس مسئولیت کند و آنان را از کار بد باز دارد و به کار خوب سفارش کند: «وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ».

این فریضه الهی در آیاتی از قرآن به همراه فریضه نماز و زکات ذکر شده و اهمیت زیاد آن را می رساند.

۴. پرهیز از حرام خواری: فرد با ایمان در مبادلات مالی دقت می کند تا از حدود الهی پا را فراتر نگذارد و راه هایی را که در شریعت مقدس اسلام به عنوان کسب حرام از آنها یاد شده است، برای گذران معاش خود انتخاب نکند:

«يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ».

۵. پرهیز از سوء ظن: برای حفظ سلامت و امنیت جامعه اسلامی، باید همواره از گمان بد نسبت به برادران و خواهران ایمانی پرهیز کرد، زیرا بدگمانی رابطه مودت، همزیستی و تعاون میان انسان ها را سست می کند: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ».

تمرین آزاد

قرآن آموزان عزیزی که آمادگی بیشتری برای ترجمه آیات قرن کریم دارند، با استفاده از معانی کلمات داده شده، تمرین های زیر را ترجمه نمایند.

عبارات قرآنی و آیات	کلمه های جدید
<p>۱. (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا بَيْعَ ..... وَالْكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ (بقره: ۲۵۴)</p> <p>..... .....</p>	<p>انفقوا: انفاق کنید بیع: خرید و فروش</p>
<p>۲. (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تُبْطِلُوا صَدَقَاتِكُمْ بِالْمَنِّ وَالْأَذَى (بقره: ۲۶۴)</p> <p>..... .....</p>	<p>لا تبطلوا: باطل نکنید من: منت أذى: اذیت - آزار</p>
<p>۳. (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اصْبِرُوا وَصَابِرُوا وَرَابِطُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ (العمران: ۲۰۰)</p> <p>..... .....</p>	<p>اصبروا: صبر کنید صابرأوا: پایداری کنید رابطوا: مراقبت کنید - مرزداری کنید</p>
<p>۴. (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالِكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ إِلَّا أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً عَنْ تَرَاضٍ مِنْكُمْ (نساء: ۲۹)</p> <p>.....</p>	<p>تكون: باشد تراض: رضایت مندی</p>

<p>أَوْفُوا : وفا کنید عُقُودٍ : پیمان ها</p>	<p>۵. (یا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَوْفُوا بِالْعُقُودِ) (مائده:۱)</p> <p>.....</p>
<p>تَعَاوَنُوا : همکاری کنید بِرٌّ : نیکی عُدْوَانٍ : دشمنی</p>	<p>۶. (وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ) (مائده:۲)</p> <p>.....</p>
<p>لا تَخُونُوا : خیانت نکنید تَعْلَمُونَ : می دانید</p>	<p>۷. (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَخُونُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ وَتَخُونُوا أَمَانَاتِكُمْ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ) (انفال:۲۷)</p> <p>.....</p>
<p>إِيتَاءٍ : دادن ذِي الْقُرْبَىٰ : خویشاوند يُنْهَىٰ : باز می دارد فَحْشَاءٍ : کار زشت</p>	<p>۸. (إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَاءِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَيَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ) (نحل:۹۰)</p> <p>.....</p>
<p>نَبَأٍ : خبر تَبَيَّنُوا : تحقیق کنید</p>	<p>۹. (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنْ جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَأٍ فَتَبَيَّنُوا) (حجرات:۶)</p> <p>.....</p>

وَلَقَدْ آتَيْنَا لُقْمَانَ الْحِكْمَةَ أَنْ اشْكُرْ لِلَّهِ وَمَنْ يَشْكُرْ فَإِنَّمَا
يَشْكُرُ لِنَفْسِهِ وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ حَمِيدٌ لقمان: ۱۲

و قطعاً لقمان را حکمت دادیم که خدای را سپاس
بگزارد، و هر کس که سپاس بگزارد، پس فقط برای
خودش سپاس می‌گذارد.

سخنی با قرآن آموزان عزیز:

خوب است بدانید که شکر واقعی هر نعمتی مستلزم چهار چیز است:

۱. شناخت نعمت
  ۲. شناخت دهنده نعمت
  ۳. تشکر و سپاس از او
  ۴. بهره‌گیری کامل از نعمت در راستای خواسته او
- حال که شما عزیزان در سایه شناخت خدای هدایت‌گر، با نعمت ارزشمند او
یعنی قرآن کیم آشنا شده‌اید و گام‌های استواری برای فهم قرآن برداشته‌اید،
سزاوار است با اخلاص و با همه وجود، از خدای مهربان تشکر کنید و با پیگیری

بیشتر و تداوم این راه، سپاس عملی خود را اعلام نمایید: «اگر شکر گزاری کنید، (نعمت خود را) بر شما خواهم افزود».^۱

یادآوری اصول پنج گانه

در مقدمه کتاب اول، یادآوری شد که برای فراگیری ترجمه و مفاهیم قرآن، باید به رعایت پنج اصل وفادار باشید. این اصول عبارت بود از:

۱. اصل تدریج؛ ۲. تکرار و تمرین؛ ۳. تداوم و استمرار؛ ۴. تثبیت؛ ۵. تشویق.
- با توجه به این سفارش قرآن: «وَذَكِّرْ فَإِنَّ الذِّكْرَى تَنْفَعُ الْمُؤْمِنِينَ»^۲ «و یاد آوری کن (ای پیامبر)، پس قطعاً یادآوری و تذکره مؤمنان را سود می بخشد»؛ این اصول را یک بار دیگر متذکر می شویم.
۱. فراگیری ترجمه و مفاهیم قرآن باید گام به گام، درس به درس و بخش به بخش باشد و اصل تدریج در آن رعایت شود.
۲. این کار باید با حصوله، دقت، تمرین و تکرار همراه باشد تا فراگیری کامل و ماندگار شود.

۳. فراگیری ترجمه و مفاهیم قرآن، هنگامی ثمر بخش است که استمرار داشته باشد. بنابراین سعی کنید تا پایان این مجموعه، با نشاط و پشتکار با ما همراه باشید تا در این تلاش علمی و خدایی، وقفه ای ایجاد نشود و به اهداف این دوره آموزشی برسیم. هدف این است که شما عزیزان هنگامی که قرآن تلاوت می کنید احساس کنید که خدای مهربان با شما سخن می گوید و مخاطب کلام او هستید. به این شیوه قرآن خواندن، کام جان شما را شیرین می کند و لذتی وصف ناشدنی دارد و به قول حافظ شیرین سخن قرآن:

^۱ - ابراهیم، ۷.

^۲ - ذاریات، ۵۵.

گر معنی تنزیل^۱ بدانند حافظ   تنزیل به عشق دل بخواند حافظ

۴. برای ماندگار شدن و تثبیت توانایی های به دست آمده در ترجمه قرآن، قبلاً پیشنهاد شده بود که بهتر است با یک هم مباحثه و همدرس از افراد خانواده یا دوستان خود همراه شوید و با همکاری و مباحثه، این راه نورانی را طی کنید. حال که به میانه راه رسیده اید و نیمی از دروس آموزش ترجمه را فرا گرفته اید، پیشنهاد می کنیم شما نیز تدریس حضوری درس های گذشته را شروع کنید و با تکیه بر خدای بزرگ و توانایی های خود آنچه را فرا گرفته اید به دیگران آموزش دهید.

۵. با مطالعه و قرائت روزانه و پیوسته آیات قرآن و توجه به معانی آنها، به شوق و ذوق خود نسبت به قرآن کریم بیفزایید و با استماع قرائت های زیبا و دلنواز قاریان خوش الحان، این اشتیاق را دو چندان کنید و گوش جان را به ترنم آوای فرح بخش کلام وحی بسپارید.

ضمناً باز یادآور می شویم که در ترجمه آیات و عبارات ها از روش تفکیک و ترجمه کلمه به کلمه استفاده کنید. قرآن آموزان عزیز که تمرین های آزاد را تا اینجا ترجمه کرده اند در بقیه دروس نیز به این کار ادامه دهند و توانایی های خود را در ترجمه آیات قرآن بیشتر کنند.

مژده و بشارت

آیا می دانید: در این ۲۴ درس با حدود پانصد واژه و کلمه قرآنی آشنا شده اید که بیشتر آنها از کلمات پرکاربرد قرآن است؟!
آیا می دانید این ۵۰۰ واژه حدود پنجاه و پنج هزار کلمه از کلمات قرآن کریم را تشکیل می دهد و شما توانایی ترجمه این کلمات را یافته اید؟!

^۱ - منظور قرآن است که از طرف خدای مهربان بر پیامبر (ص) نازل شده است.

آیا می دانید: کل کلمات قرآن کریم حدود ۷۷۸۰۰ کلمه است و شما قرآن آموز عزیز با معانی بیش از ۷۰ درصد از این کلمات آشنا شده اید؟!
 آیا می دانید: چنانچه مجموعه درس های آموزش ترجمه و مفاهیم قرآن را فرابگیرید با حدود ۸۶ درصد از معانی کلمات و واژه های قرآن آشنا خواهید شد؟!!

آیا می دانید: در پایان دوره، توانایی ترجمه تعداد بسیار زیادی از آیات ساده قرآن را به دست خواهید آورد و پیام و مفهوم اکثر آیات آن برای شما روشن خواهد شد. این ها بشارت هایی است که آمار و ارقام به شما می دهد و شما را به ادامه راه امیدوارتر خواهد نمود .

گامی بلندتر به سوی هدف

قرآن آموزان عزیز: تا کنون شش بخش از بخش های دوازدهگانه آموزش ترجمه قرآن را فرا گرفته اید. کلمات آشنا و جدید هر درس را به خاطر سپرده اید و تمرین های مربوط به هر درس را با دقت و علاقه فراوان انجام داده اید. این موفقیت را به شما برادران و خواهران گرامی صمیمانه تبریک می گوئیم.
 از بخش هفتم تمرین جدیدی به تمرینهای پنج گانه هر درس اضافه شده است که گامی جدید و رو به جلو برای مهارت بیشتر در ترجمه آیات نورانی قرآن است. این تمرین با عنوان « تمرین کارورزی برای ترجمه عبارات قرآنی » طراحی شده است.

اگر به مقدمه جلد اول این طرح آموزشی مراجعه کنید یکی از تعریف هایی که برای کلمه های آشنا ارائه شده، این است: کلماتی است که کلمات هم خانواده آن را در درس های گذشته خوانده اید و با استفاده از قواعدی که با عنوان «زبان قرآن» خواهید خواند، معنای آنها را می توانید حدس بزنید.

به عنوان مثال در بخش هفتم، درس بیست و پنجم، کلمه «كَسَبُوا: به دست آوردند»، در جدول کلمات آشنا آمده است، زیرا در بخش ششم، درس بیست و سوم شیوه ساختن فعل ماضی غایب جمع مذکر را فرا گرفته اید. ضمناً با هم خانواده آن، کلمه «كَسَبَتْ: به دست آورد» در درس هجدهم آشنا شده اید. بنابراین با کمی دقت معنای کلمه «كَسَبُوا» را می توانید حدس بزنید و برای شما آشناست. برای راهنمایی بیشتر، این کلمات را در جدول کلمه های آشنا با کلمه هم خانواده آن - که قبلاً خوانده اید - و با ذکر نشانی ذکر کرده ایم و به این صورت در جدول کلمات آشنا آمده است:

کلمه های آشنا

معنا	کلمه	ردیف
گمراه شدند	ضَلُّوا [← ضَلَّ ۲۳/۶]	۱
به دست آوردند	كَسَبُوا [← كَسَبَتْ ۱۸/۵]	۲

کلمه داخل قلاب را قبلاً خوانده اید، شماره اول، شماره بخش و شماره دوم شماره درس است. بنابراین هم خانواده کلمه «ضَلُّوا» را در بخش ششم درس بیست و سوم خوانده اید و هم خانواده کلمه «كَسَبُوا» را در بخش پنجم درس هجدهم خوانده اید.

در سایه فرایگری بخش «زبان قرآن» دروس، ده ها کلمه از کلمات پرکاربرد قرآن برای شما آشنا خواهد بود و با توجه به تکرار زیاد آنها در قرآن، معنای هزاران کلمه از کلمات قرآن برای شما آشنا جلوه خواهد کرد و این گامی دیگر در آشنایی با ترجمه و. مفاهیم قرآن کریم است. به امید روزی که همه مسلمانان با معنا، مفهوم و پیام آیات انسان ساز قرآن آشنا شوند، ان شاء الله.

درس بیست و پنجم: کفر و کافران

قرآن آموزان عزیز!

آیات درس را یک بار با دقت و شمرده بخوانید.

۱. أَفَتُؤْمِنُونَ بِبَعْضِ الْكِتَابِ وَتَكْفُرُونَ بِبَعْضٍ فَمَا جَزَاءُ مَنْ يَفْعَلُ ذَلِكَ مِنْكُمْ إِلَّا

بقره: ۸۵

خِزْيٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا

۲. وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَوْلِيَاؤُهُمُ الطَّاغُوتُ يُخْرِجُونَهُمْ مِنَ النُّورِ إِلَى الظُّلُمَاتِ أُولَئِكَ

بقره: ۲۵۷

أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ

العمران: ۷۰

۳. يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَأَنْتُمْ تَشْهَدُونَ

۴. وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّنا نُمَلِي لَهُمْ خَيْرًا لِأَنْفُسِهِمْ إِنَّنا نُمَلِي لَهُمْ لِيَزِدُوا إِتْمَانًا

العمران: ۱۷۸

وَلَهُمْ عَذَابٌ مُهِينٌ

مائده: ۴۴

۵. وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ

٦. إِنَّ شَرَّ الدَّوَابِّ عِنْدَ اللَّهِ الَّذِينَ كَفَرُوا فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ

٧. وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَلِقَائِهِ أُولَئِكَ يَئِسُوا مِن رَّحْمَتِي وَأُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ

أَلِيمٌ * فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا اقْتُلُوهُ

عنكبوت: ٢٤

٨. قُلْ وَالَّذِينَ آمَنُوا بِالْبَاطِلِ وَكَفَرُوا بِاللَّهِ أُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ

عنكبوت: ٥٢

٩. إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَن سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ مَاتُوا وَهُمْ كُفَّارًا فَلَن يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ

محمد: ٣٤

١٠. وَمَنْ لَمْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ فَإِنَّا أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَعِيرًا

فتح: ١٣

جدول کلمه های آشنا و جدید

اگر قرار باشد یکی از دوستان یا یکی از افراد خانواده، معنی کلمات را از ما بپرسد، گویی توانایی بیشتری برای یادگیری کلمات در خود احساس می کنیم!

ردیف	کلمه (آشنا)	معنا	ردیف	کلمه (جدید)	معنا
۱	آبَاءٌ	پدران	۱	اعْتَدْنَا	آماده کردیم
۲	أَنْتُمْ	شما	۲	أَقْتُلُوا	بکشید
۳	إِنْسَانٌ	انسان - بشر	۳	تَشْهَدُونَ	گواهی می دهید
۴	أُولَئِكَ - أُولَئِكَ	جمع «اول» - پیشینیان	۴	تَكْفُرُونَ	کفر می ورزید
۵	جَوَابٌ	جواب - پاسخ	۵	تُؤْمِنُونَ	ایمان می آورید - ایمان دارید
۶	حَلَالٌ	حلال	۶	دَوَابٌّ (جمع دَابَّةٌ)	جنبنندگان
۷	دُعَاءٌ	دعا - صدا زدن	۷	سَعِيرٌ	آتش افروخته
۸	رِزْقٌ	روزی داد	۸	صَدُوا	مانع شدند
۹	شُرٌّ	بد - بدی - بدترین	۹	لَا يَحْسَبَنَّ	نپندارند - هرگز نپندارند
۱۰	ضُلُومًا [← ضَلَّ ۲۳/۶]	گمراه شدند	۱۰	لَنْ	هرگز نه (حرف نفی برای آینده)
۱۱	فَتْحٌ	پیروزی	۱۱	لَيَزِدُّوا	تا زیاد کنند - تا بیفزایند
۱۲	كَسَبُوا ^۱ [← كَسَبَتْ ۱۸۰]	به دست آوردند	۱۲	مَاتُوا	مردند
۱۳	كُفَّارٌ (جمع كفر)	کافران	۱۳	نُمَلِي	مهلت می دهیم
۱۴	نَصْرٌ	یاری	۱۴	يَغْفِرُ	می آمرزد
۱۵	نَصِيبٌ	بهره	۱۵	يَفْعَلُ	انجام می دهد

^۱ - کلماتی که داخل قلاب با فلش مشخص شده است، قبلاً در جدول کلمات آمده است. عدد اول نشان شماره بخش

و عدد دوم، نشان شماره درس است.

تمرین و پرسش

۱. قرآن آموزان گرامی: گزینه های صحیح را انتخاب کنید و علامت بزیند:

الف - کدام گزینه صحیح است؟

۱. **تَشْهَدُونَ - تَكْفُرُونَ - تُوْمِنُونَ :**

الف - گواهی می دهید - کفر می ورزید - ایمان می آورید

ب - شهادت می دهید - کافر شدید - ایمان آورید

۲. **لَا يَحْسَبَنَّ - يَغْفِرُ - يَفْعَلُ :**

الف - می پندارد - می آمرزد - تلاش کن

ب - نپندارد - می آمرزد - انجام می دهد

۳. **صَدُّوا - مَاتُوا - اَعْتَدْنَا :**

الف - مانع شدند - مردند - آماده کردیم

ب - مانع شوید - بمیرید - آماده کنید

۴. **دَوَابُّ - سَعِيرٌ - لَنْ :**

الف - جنبدگان - آتش افروخته - هرگز نه

ب - چهارپایان - آتش جهنم - هرگز

۵. **نُمَلِي - اَنْتُمْ - لِيَزِدَّا :**

الف - مهلت دادیم - شما - تا زیاد کند

ب - مهلت می دهیم - شما - تا زیاد کنند

ب - کدام کلمات، گزینه صحیح است؟

۱. آماده کردیم - مهلت می دهیم:

الف - اُعْتَدْنَا - نُمَلِّي ب - نُمَلِّي - اُعْتَدْنَا

۲. ایمان می آورید - کفر می ورزید:

الف - آمَنُوا - كَفَرُوا ب - تَوَمَّنُونَ - تَكْفُرُونَ

۳. مانع شدند - مردند:

الف - صَدُّوا - مَاتُوا ب - مَاتُوا - صَدُّوا

۴. می آمرزد - انجام می دهد:

الف - يَفْعَلُ - يَغْفِرُ ب - يَغْفِرُ - يَفْعَلُ

۵. آتش افروخته - جنبندها:

الف - دَوَابٌّ - سَعِيرٍ ب - سَعِيرٍ - دَوَابٌّ

۲. گزینه های صحیح را انتخاب کنید.

الف - ترجمه صحیح هر عبارت را علامت بزنید.

۱. وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَوْلِيَاؤُهُمُ الطَّاغُوتُ

الف - و کسانی که کفر ورزیدند فسرپرستان آنها طغیانگرند

ب - و کسانی که کفر می ورزند، دوستان طاغوت ها هستند

۲. وَمَنْ لَمْ يُوْمِنْ بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهِ

الف - و کسی که به خدا و رسول ایمان نمی آورند

ب - و کسی که ایمان نیاورد به خدا و رسولش

۳. يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ

الف - ای اهل کتاب: برای چه کفر ورزیدید به آیه های خدا؟

ب - ای اهل کتاب: برای چه کفر می ورزید به آیه های خدا؟

۴. وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ

الف - و کسی که حکم نکرد به آنچه نازل کرد خدا

ب - ای اهل کتاب: برای چه کفر می ورزید به آیه های خدا؟

۵. وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا

الف - و نپندارند کسانی که کافر شدند

ب - و نپندارید ای کسانی که کفر می ورزید

ب - کدام عبارت، گزینه صحیح است؟

۱. آنان خود، زیانکارانند:

الف - **أُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ**

ب - **أُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ**

۲. خارج می کنند آنها را از نور به سوی تاریکی ها:

الف - **يُخْرِجُونَهُمْ مِنَ النُّورِ إِلَى الظُّلُمَاتِ**

ب - **يُخْرِجُهُمْ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ**

۳. آنان نا امید شدند از رحمت من:

الف - **أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ**

ب - **أُولَئِكَ يَكْسِبُوا مِنْ رَحْمَتِي**

۴. پس هرگز نمی آمرزد خدا آنها را:

- الف - **إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَعِيرًا**
- ب - **فَلَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ**
- ۵. برای چه کفر می ورزید به آیه های خدا:
- الف - **لِمَ تَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ**
- ب - **وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ**

۳. عبارات کوتاه زیر را با استفاده از روش تفکیک و کلمه به کلمه ترجمه کنید:

ردیف	
۱	وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَلِقَائِهِ
۲	أَفْتَوْمُنُونَ بِبَعْضِ الْكِتَابِ
۳	فَمَا جَزَاءُ مَنْ يَفْعَلُ ذَلِكَ
۴	إِلَّا خِزْيٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
۵	إِنَّ شَرَّ الدَّوَابِّ عِنْدَ اللَّهِ
۶	إِنَّمَا نُمَلِّى لَهُمْ لِيَزْدَادُوا إِثْمًا
۷	إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَن سَبِيلِ اللَّهِ
۸	ثُمَّ مَاتُوا وَهُمْ كُفَرَاءُ
۹	فَأِنَّا أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَعِيرًا
۱۰	وَمَن لَّمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ
۱۱	لِمَ تَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَأَنتُمْ تَشْهَدُونَ
۱۲	وَالَّذِينَ آمَنُوا بِالْبَاطِلِ... أُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ

^۱ - این «دو» را در زبان عربی «واو حالیه» می گویند و به معنی «در حالی که» است.

۴. عبارات قرآنی زیر را بخوانید و ترجمه آنها را کامل کنید.

۱. **إِنَّمَا نُنَالِي لَهُمْ لِيَزِدُوا إِتْمًا**

فقط ..... به آنها ..... زیاد کنند .....

۲. **فَإِنَّا أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَعِيرًا**

..... قطعا ..... آماده کردیم ..... آتش افروخته را.

۳. **فَمَا جَزَاءُ مَنْ يَفْعَلُ ذَلِكَ مِنْكُمْ إِلَّا خِزْيٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا**

..... نیست کیفر ..... انجام دهد ..... از شما .....

خواری در ..... دنیا.

۴. **ثُمَّ مَاتُوا وَهُمْ كُفَّارًا فَلَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ**

سپس ..... در حالی که ..... کافر بودند، پس ..... نمی

آمرزد ..... آنها را.

۵. **إِنَّ شَرَّ الدَّوَابِّ عِنْدَ اللَّهِ الَّذِينَ كَفَرُوا**

..... بدترین ..... نزد ..... کسانی هستند که .....

۵. قرآن آموزان عزیز! عبارات و آیات ده گانه متن درس را ترجمه کنید.

تمرین کاروزی برای ترجمه عبارات قرآنی

عبارت های قرآنی زیر را ترجمه کنید:

۱. أُولَئِكَ لَهُمْ نَصِيبٌ مِّمَّا كَسَبُوا وَاللَّهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ
بقره: ۲۰۲
- .....
۲. إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ قَدْ ضَلُّوا ضَلَالًا بَعِيدًا
نساء: ۱۶۷
- .....
۳. وَكُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ حَلالًا طَيِّبًا وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي أَنْتُمْ بِهِ مُؤْمِنُونَ
مائده: ۸۸
- .....
۴. إِنَّ الشَّيْطَانَ لِلْإِنْسَانِ عَدُوٌّ مُبِينٌ
يوسف: ۵
- .....
۵. وَمَا هُوَ بِبَالِغِهِ وَمَا دُعَاءُ الْكَافِرِينَ إِلَّا فِي ضَلَالٍ
رعد: ۱۴
- .....
۶. اللَّهُ رَبُّكُمْ وَرَبُّ آبَائِكُمُ الْأُولِينَ
صافات: ۱۲۶
- .....
۷. إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ
نصر: ۱
- .....

زبان قرآن: فعل ماضی مخاطب جمع مذکر

فعل های زیر را با توجه به معانی آنها بخوانید:

دَخَلْتُمْ : داخل شدید   **ظَلَمْتُمْ** : ستم کردید

قَتَلْتُمْ : کشتید   **شَكَرْتُمْ** : شکر کردید

فعل های یاد شده، همگی ماضی هستند و فاعل آنها شنونده (مخاطب) و نیز مذکر و جمع است.

برای آشنایی با ساختار این فعل ها، آنها را با ماضی غایب مفرد مذکر مقایسه کنید:

دَخَلَ ← دَخَلْتُمْ   ظَلَمَ ← ظَلَمْتُمْ

قَتَلَ ← قَتَلْتُمْ   شَكَرَ ← شَكَرْتُمْ

همان گونه که ملاحظه می کنید در آخر این افعال (مخاطب جمع مذکر) «تم» آمده است.

به خاطر بسپارید

برای ساختن فعل ماضی مخاطب جمع مذکر:

آخر فعل ماضی غایب مفرد مذکر را ساکن می کنیم و سپس به آن «تُم» اضافه

می کنیم، مانند: دَخَلَ ← دَخَلْتُمْ + تُم ← دَخَلْتُمْ

تمرین ۱ - فعل ماضی مخاطب جمع از افعال: نَصَرَ - وَعَدَ - كَتَبَ - حَسُنَ - شَرِبَ را بنویسد:

.....

تمرین ۲. جدول زیر را کامل کنید:

ماضی غایب مفرد مذکر	ماضی مخاطب جمع مذکر
كَتَبَ: نوشت	كَتَبْتُمْ:
صَدَقَ:	صَدَقْتُمْ: راست گفتید
عَلِمَ:	..... : دانستید
..... : ترک کرد	تَرَكْتُمْ:
ظَلَمَ: ستم کرد	..... : ستم کردید

آشنایی با معارف قرآن

کفر و کافران

واژه های کفر و کافر برای هر مسلمانی آشناست، ولی بسیاری از مسلمانان از ویژگی های این انسان های فطرت گریز، اطلاع کافی ندارند. در آیات این درس بخشی از ویژگی های کافران و پی آمدهای ناگوار انکار و پوشاندن حق ذکر شده است.

در مقابل مؤمنان - که به حق ایمان می آورند - کافران دل به باطل می سپارند و همین اعتقاد باطل، سبب خسرات و زیان کاری آنها می شود: «وَالَّذِينَ آمَنُوا بِالْبَاطِلِ وَكَفَرُوا بِاللَّهِ أُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ». آنان که بر این همه آیات و نشانه های خدا سرپوش می نهند و دیدار خدا و روز قیامت را انکار می کنند، از رحمت بی کران الهی ناامیدند. چنین انسان های ناسپاسی، سزاوار عذاب دردناک هستند: «وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَلِقَائِهِ أُولَئِكَ يَئِسُوا مِنْ رَحْمَتِي وَأُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ».

از دیدگاه قرآن، اسلام و دین حق مجموعه ای یک پارچه است. بنابراین اگر کسی به بعضی از رهنمودهای پیامبران و کتاب های آسمانی ایمان بیاورد و بخش های دیگر آن را قبول نکند به کفر مبتلا شده است: «أَفَتُؤْمِنُونَ بِبَعْضِ الْكِتَابِ وَتَكْفُرُونَ بِبَعْضٍ فَمَا جَزَاءُ مَنْ يَفْعَلُ ذَلِكَ مِنْكُمْ إِلَّا خِزْيٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا...» علاوه بر این، قرآن کرمی ادعای ایمان را برای مؤمن بودن کافی نمی داند و کسی را که بر اساس دستورات الهی قضاوت و حکومت نکند، کافر می داند: «وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ».

جایگاه کافران در جهان هستی: از نظر خالق هستی هیچ جنبه ای بدتر از کافر نیست، زیرا همه موجودات عالم تسلیم فرمان آفریدگار خود هستند، حتی طبق بیان قرآن، در حال تسبیح و تنزیه خداوند می باشند. بدیهی است موجودی که از همه ابزارهای شناخت برخوردار است و پیامبران الهی برای هدایت او، روشن ترین دلیل ها را اقامه کرد هاند ولی او هم چنان بر پیروی از باطل پافشاری می کند، پست ترین موجود جهان هستی است: «**إِنَّ شَرَّ الدَّوَابِّ عِنْدَ اللَّهِ الَّذِينَ كَفَرُوا فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ**».

مهلت به کافران: این موجود لجوج، هنگامی که برای طغیانگری خویش، مانعی نمی بیند، تصور می کند بخت یار اوست و این مهلت خداوند به سود او تمام خواهد شد، در حالی که این مهلت، او را در لجنزار گناه بیشتر غوطه ور می سازد و راه بازگشت را برای او دشوارتر می کند: «**وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّمَا نُمَلِّئُهُمْ خَيْرًا لَّأَنفُسِهِمْ إِنَّمَا نُمَلِّئُهُمْ لِيُزَادُوا إِثْمًا**».

عاقبت کافران از دیدگاه قرآن

۱ - محرومیت از آمرزش الهی: «**إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَن سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ مَاتُوا وَهُمْ كُفَّارًا فَلَن يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ**».

۲. عذاب دردناک: «**أُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ**».

۳. طعمه آتش برافروخته خدا: «**فَإِنَّا أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَعِيرًا**».

۴. جاودانگی در دوزخ: «**وَالَّذِينَ كَفَرُوا أُولَئِكَ هُمُ الطَّاغُوتُ يُخْرِجُونَهُم مِّنَ النُّورِ**

إِلَى الظُّلُمَاتِ أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ».

تذکر:

در تمرین های آزاد زیر کلمات آشنا خط کشدیه شده است.

تمرین آزاد

همانطور که می دانید این تمرین در تمام دروس اختیاری است، اما امیدواریم همه شما عزیزان، تمرین آزاد را در تمام درس ها انجام دهید تا در ترجمه آیات قرآن توانایی بیشتری کسب کنید.

عبارات قرآنی و آیات	کلمه های جدید
<p>۱. (إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ ءَأَنذَرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ (بقره: ۶)</p> <p>.....</p>	<p>آنذرت: ترساندی - بترسانی لم تنذرت: نترساندی - نترسانی</p>
<p>۲. (إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَمَاتُوا وَهُمْ كُفَّارًا أُولَئِكَ عَلَيْهِمْ لَعْنَةُ اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ * خَالِدِينَ فِيهَا لَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يُنظَرُونَ (بقره: ۱۶۱-۱۶۲)</p> <p>.....</p>	<p>يُخَفَّفُ: تخفیف داده می شود يُنظَرُونَ: مهلت داده می شوند</p>
<p>۳. (إِنْ يَمْسَسْكُمْ قَرْحٌ فَقَدْ مَسَّ الْقَوْمَ قَرْحٌ مِثْلُهُ وَتِلْكَ الْأَيَّامُ نُدَاوِلُهَا بَيْنَ النَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَيَتَّخِذَ مِنْكُمْ شُهَدَاءَ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ * وَلِيُمَحِّصَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَيَمْحَقَ الْكَافِرِينَ (العمران: ۱۴۱)</p> <p>.....</p>	<p>نُدَاوِلُ: می گردانیم يُمَحِّصُ: خالص کند - خالص می کند يَمْحَقُ: نابود کند - نابود می کند</p>
<p>۴. (وَيُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُحِقَّ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ وَيَقْطَعَ دَابِرَ الْكَافِرِينَ (انفال: ۷)</p> <p>.....</p>	<p>يُحِقُّ: ثابت کند - ثابت می کند يَقْطَعُ: قطع کند - می کند دَابِرَ: ریشه، دنباله</p>

<p>مُعْجِزِي (مُعْجِزِينَ): ناتوان کنندگان مُخْزِي: خوار کننده</p>	<p>۵. (وَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ غَيْرُ مُعْجِزِي اللَّهِ وَأَنَّ اللَّهَ مُخْزِي الْكَافِرِينَ) (توبه: ۲)</p> <p>.....</p>
<p>فَاتَلُوا: بجنگید - پیکار کنید أَيْمَان (جمع يَمِين): پیمان ها يَنْتَهُونَ: دست بردارند</p>	<p>۶. (فَقَاتِلُوا أُمَّةَ الْكُفْرِ إِنَّهُمْ لَأَيْمَانٌ لَهُمْ لَعَلَّهُمْ يَنْتَهُونَ) (توبه: ۱۲)</p> <p>.....</p>
<p>إِخْوَان (جمع أَخ): برادران اسْتَحْبُوا: ترجیح دادند</p>	<p>۷. (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا آبَاءَكُمْ وَإِخْوَانَكُمْ أَوْلِيَاءَ إِنِ اسْتَحَبُّوا الْكُفْرَ عَلَى الْإِيمَانِ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَاُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ) (توبه: ۲۳)</p> <p>.....</p>
<p>كَلِمَةً: سخن - فرمانم سُفْلَى: پست تر - پست ترین عُلْيَا: برتر - برترین</p>	<p>۸. (إِلا تَنْصُرُوهُ فَقَدْ نَصَرَهُ اللَّهُ إِذْ أَخْرَجَهُ الَّذِينَ كَفَرُوا ثَانِيَ اثْنَيْنِ إِذْ هُمَا فِي الْغَارِ إِذْ يَقُولُ لِصَاحِبِهِ لَا تَحْزَنْ إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَيْهِ وَأَيَّدَهُ بِجُنُودٍ لَمْ تَرَوْهَا وَجَعَلَ كَلِمَةَ الَّذِينَ كَفَرُوا السُّفْلَى وَكَلِمَةُ اللَّهِ هِيَ الْعُلْيَا وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ) (توبه: ۴۰)</p> <p>.....</p>
<p>لا يَبْتَاسُ: ناامید نمی شود رُوح: رحمت</p>	<p>۹. (إِنَّهُ لَا يَبْتَاسُ مِنْ رُوحِ اللَّهِ إِلا الْقَوْمُ الْكَافِرُونَ) (يوسف: ۸۷)</p> <p>.....</p>
<p>لا تُطِيعُ: اطاعت نکن جَاهِدُ: جهاد کن</p>	<p>۱۰. (فَلَا تُطِيعِ الْكَافِرِينَ وَجَاهِدْهُمْ بِهِ جِهَاداً كَبِيراً) (فرقان: ۵۲)</p> <p>.....</p>

درس بیست و ششم: شرک و مشرکان

قرآن آموزان عزیز!

آیات درس را یک بار با دقت و شمرده بخوانید.

۱. إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ

نساء: ۱۱۶

فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا

۲. مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَاهُ النَّارُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ

مائده: ۷۲

۳. قُلْ هَلْ مِنْ شُرَكَائِكُمْ مَنْ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ قُلِ اللَّهُ يَهْدِي لِلْحَقِّ

یونس: ۳۵

۴. وَمَا يُؤْمِنُ أَكْثَرُهُمْ بِاللَّهِ إِلَّا وَهُمْ مُشْرِكُونَ

یوسف: ۱۰۶

۵. وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ

اسراء: ۱۱۱

۶. مَا لَهُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا يُشْرِكُ فِي حُكْمِهِ أَحَدًا^۱

کهف: ۲۶

^۱ - معمولاً اگر کلمه «احد» در جمله منفی بیاید به معنای «هیچ کس» می باشد.

٧. قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمُ إِلَهٌ وَاحِدٌ فَمَن كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا
كهف: ١١٠

٨. وَعَدَّ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ ... يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا
وَمَن كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ

نور: ٥٥

٩. لِيُعَذِّبَ اللَّهُ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْمُشْرِكِينَ وَالْمُشْرِكَاتِ وَيَتُوبَ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا
احزاب: ٧٣

١٠. إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا

بينه: ٦

جدول کلمه های آشنا و جدید

با مباحثه و از یکدیگر پرسیدن، مفهوم کلمات بهتر در ذهن نقش می بندد.

معنا	کلمه (جدید)	ردیف	معنا	کلمه (آشنا)	ردیف
یاران	أَنْصَارٍ	۱	گرفت	أَتَّخَذَ [← أَتَّخِذُوا [۱۵/۴]	۱
امیدوار است	كَانَ يَرْجُوا	۲	گروه ها، حزب ها	أَحْزَابٍ	۲
کفر ورزید - کافر شد	كَفَّرَ	۳	من	أَنَا	۳
نگرفت	لَمْ يَتَّخِذْ	۴	انسان	إِنْسٍ	۴
پس باید انجام دهد	فَلْيَعْمَلْ	۵	انسان - بشر	بَشَرٍ	۵
نبود - نمی باشد	لَمْ يَكُنْ	۶	بلکه	بَلْ	۶
جایگاه	مَأْوَى	۷	جنّ	جِنَّ	۷
فرزند	وَلَدٌ	۸	دوزخ	جَهَنَّمَ	۸
آیا	هَسَلْ	۹	قوم ثمود	تَمُودٍ	۹
توبه می پذیرد - توبه می کند	يَتُوبُ	۱۰	فرزندان - نسل	ذُرِّيَّةٍ	۱۰
شرک می ورزد - شریک می گیرد	يُشْرِكُ	۱۱	شریک	شَرِيكٍ	۱۱
شرک ورزیده شود - شرک ورزیده می شود	يُشْرِكُ	۱۲	جمع شریک	شُرَكَاءُ	۱۲

۱۳	عِبَادَةٌ	عبادت - بندگی	۱۳	يُشْرِكُونَ	شرک می ورزند - شریک میگیرند
۱۴	عَمَلٌ	کار	۱۴	يُعَذِّبُ	عذاب می کند
۱۵	كُذِّبَتْ [← كَذَّبُوا ۲۰/۵]	تکذیب کرد	۱۵	يُكَذِّبُ	تکذیب می کند
۱۶	مِثْلٌ	مانند - مثل			
۱۷	مُجْرِمِينَ - مُجْرِمُونَ	مجرمان - گناهکاران			
۱۸	مُشْرِكَاتٍ	زنان مشرک			
۱۹	مُنَافِقَاتُ	زنان منافق			
۲۰	مُنَافِقِينَ - مُنَافِقُونَ	مردان منافق			
۲۱	مُؤْمِنَاتُ	زنان مؤمن			

تمرین و پرسش

۱ - قرآن آموزان گرامی! گزینه های صحیح را انتخاب کنید و علامت بزنید

الف - کدام گزینه صحیح است؟

۱. يُشْرِكُ - يُشْرِكُونَ - يُشْرِكُ :

الف - شرک می ورزد - شرک می ورزند - شرک می ورزی

ب - شرک می ورزد - شرک می ورزند - شرک ورزیده می شود

۲. لَمْ يَكُنْ - لَمْ يَتَّخِذْ - فَلْيَعْمَلْ :

الف - نبود (نمی باشد) - نگرفت - پس باید انجام دهد

ب - نبود (نمی باشد) - نمی گیرد - انجام می دهد

۳. هَلْ - أَنَا - وَكَلْدُ:

الف - آیا - ما - پسر

ب - آیا - من - فرزند

۴. كَفَرَ - أَنْصَار - مَأْوَى :

الف - کافر شد - یاران - جایگاه

ب - کفر ورزید - یار - جایگاه

۵. يُتُوبُ - يُعَذِّبُ - كَانَ يَرْجُوا

الف - توبه کرد - عذاب نمود - امیدوار است

ب - توبه می پذیرد - عذاب می کند - امیدوار است

ب - کدام کلمات، گزینه صحیح است؟

۱. من - آیا:

الف - هَلْ - أَنَا   ب - أَنَا - هَلْ

۲. شرک می ورزد - شرک می ورزند:

الف - يُشْرِكُ - يُشْرِكُ   ب - يُشْرِكُ - يُشْرِكُونَ

۳. امیدوار است - پس باید عمل کند:

الف - كَانَ يَرْجُوا - يَعْمَلُ   ب - كَانَ يَرْجُوا - فَلْيَعْمَلْ

۴. جایگاه - توبه می کند:

الف - مَأْوَى - تَابٍ   ب - مَأْوَى - يُتُوبُ

۵. نگرفت - نمی باشد:

الف - لَمْ يَكُنْ - لَمْ يَتَّخِذْ   ب - لَمْ يَتَّخِذْ - لَمْ يَكُنْ

۲. گزینه های صحیح را انتخاب کنید.

الف - ترجمه صحیح هر عبارت را علامت بزنید:

۱. مَا لَهُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ أَوْلِيٍّ

- الف - نیست برای شما غیر از خدا هیچ سرپرستی
- ب - نیست برای آنها غیر از او هیچ سرپرستی

۲. قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ

- الف - بگو: من فقط بشری مانند شما هستم که وحی می شود به من
- ب - بگو: فقط من هستم بشری که، به من وحی می گردد

۳. فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ

- الف - پس هر کس امیدوار است دیدار پروردگارش را
- ب - پس کسی که امیدوار بود که، ببیند پروردگارش را

۴. مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ

- الف - هر کس شرک بورزد به پروردگار، قطعاً حرام می کند بر او بهشت را
- ب - هر کس شرک بورزد به خدا، پس قطعاً حرام می کند (کرد) خدا بر او بهشت را

۵. لِيُعَذِّبَ اللَّهُ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ

- الف - برای اینکه عذاب کرده، زنان و مردان منافق را
- ب - تا عذاب کند خدا، مردان منافق و زنان منافق را

^۱ - حرف «مِنْ» در جمله بالا و هر جمله منفی شبیه آن، معنی «هیچ» می دهد.

ب - کدام عبارت، گزینه صحیح است؟

۱. نمی باشد برای او شریکی در فرمانروایی:

الف - لَا يُشْرِكُ فِي حُكْمِهِ أَحَدًا

ب - لَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ

۲. وش ریک نگیرد نسبت به بندگی پروردگارش، هیچ کس را:

الف - لَا يُشْرِكُ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا

ب - يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا

۳. قطعاً خدا نمی آمرزد که شرک ورزیده شود به او:

الف - وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ

ب - إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ

۴. پس باید انجام دهد کار شایسته ای:

الف - الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

ب - فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا

۳. عبارت های کوتاه زیر را با استفاده از روش تفکیک و کلمه به کلمه، ترجمه کنید:

ترجمه	عبارت	ردیف
	الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا	۱
	لَا يُشْرِكُ فِي حُكْمِهِ أَحَدًا	۲
	وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ	۳
	يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا	۴
	أَنَّمَا إِلَهُكُمُ إِلَهٌ وَاحِدٌ	۵
	يَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَن يَشَاءُ	۶
	وَمَا يُؤْمِنُ أَكْثَرُهُمْ بِاللَّهِ	۷
	وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ	۸
	هَلْ مِنْ شُرَكَائِكُمْ مَن يَهْدِي	۹
	فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا	۱۰
	لِيُعَذِّبَ اللَّهُ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ	۱۱
	وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا	۱۲

۴. عبارات قرآنی زیر را بخوانید و ترجمه آنها را کامل کنید:

۱. **يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا**

..... مرا، شرک نمی ورزند ..... چیزی.

۲. **فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا**

..... هر کس ..... دیدار ..... پس باید انجام دهد.....

۳. **وَمَا أَوَاهُ النَّارُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ**

..... او ..... است و نیست ..... هیچ .....

۴. **مَنْ يَهْدِ إِلَى الْحَقِّ قُلِ اللَّهُ يَهْدِي لِلْحَقِّ**

کسی است که ..... به سوی ..... ، بگو: ..... به حق.

۵. **وَيَتُوبَ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ**

و می پذیرد توبه را ..... از ..... و .....

۵. قرآن آموزان عزیز! عبارات و آیات ده گانه متن درس را ترجمه کنید.

^۱ - در این جا «علی» را «از» معنا کنید.

تمرین کارورزی برای ترجمه عبارات قرآنی

عبارت های قرآنی زیر را ترجمه کنید:

۱. وَقَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا سُبْحَانَهُ بَلْ لَمْ يَكُنْ لَهُ قَائِمَةٌ

بقرة: ۱۱۶

۲. وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا شَيَاطِينَ الْإِنْسِ وَالْجِنِّ

انعام: ۱۱۲

۳. وَإِلَىٰ ١ ثَمُودَ أَخَاهُمْ صَالِحًا قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ

هود: ۶۱

۴. وَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا مِنْ قَبْلِكَ وَجَعَلْنَا لَهُمْ أَزْوَاجًا وَذُرِّيَّةً

رعد: ۳۸

۵. وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَنُ وَلَدًا

مریم: ۸۸

۶. وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا مِنَ الْمُجْرِمِينَ

فرقان: ۳۱

۷. كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَالْأَحْزَابُ مِنْ بَعْدِهِمْ

غافر: ۵

۸. هَذِهِ جَهَنَّمُ الَّتِي يُكَذِّبُ بِهَا الْمُجْرِمُونَ

الرحمن: ۴۳

---

١ - در اصل «وَأَرْسَلْنَا إِلَىٰ» بوده است.

زبان قرآن: فعل ماضی متکلم

افعال زیر را با توجه به معانی آنها با دقت بخوانید:

گروه اول	گروه دوم
عَلِمْتُ : دانستم	عَلِمْنَا : دانستم
تَرَكْتُ : ترک کردم	تَرَكْنَا : ترک کردیم
وَعَدْتُ : وعده دادم	وَعَدْنَا : وعده دادیم

فاعل فعل های گروه اول، گوینده (متکلم) و مفرد است.

فاعل فعل های گروه دوم، گوینده (متکلم) و جمع است.

در پایان این افعال «ت» و «نا» آمده است. بنابراین شیوه ساخت فعل ماضی

متکلم به این ترتیب است:

به خاطر بسپارید:

برای ساختن ماضی متکلم مفرد: آخر فعل ماضی غایب مفرد مذکر را ساکن

می کنیم، سپس به آن «ت» اضافه می کنیم، مثال:

عَلِمَ + عَلِمْتُ = عَلِمْتُ

برای ساختن ماضی متکلم جمع: آخر فعل ماضی غایب مفرد مذکر را ساکن

می کنیم، سپس به آن «نا» اضافه می کنیم، مثال:

عَلِمَ ← عَلِمْنَا = عَلِمْنَا

تمرین ۱. از افعال: قَتَلَ - شَهِدَ - حَسِبَ - فَتَحَ، فعل ماضی متکلم مفرد و

متکلم جمع بسازید:

تمرین ۲ - نمودار زیر را تکمیل کنید:

ماضی متکلم جمع	ماضی متکلم مفرد	ماضی غایب مفرد مذکر
..... :	..... :	نَصَرَ: یاری کرد
..... :	..... :	أَخَذَ: گرفت
..... :	..... :	عَبَدَ: بندگی کرد
..... :	..... :	خَرَجَ: خارج شد
..... :	..... :	رَزَقَ: روزی داد

آشنایی با معارف قرآن

شرک و مشرکان

یکی از موانع اعتقاد راستین به خدای بزرگ، شرک است که در زمان همه پیامبران، بوده است. در قرآن کریم شکل های مختلف شرک ترسیم شده است که به برخی از آنها اشاره می شود.

شکل های مختلف شرک

برخی از مشرکان اعتقاد داشته اند که خدا فرزند دارد، قرآن این تصور باطل را رد می کند و می فرماید: «**وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا**». آنان معتقد بوده اند، همان گونه که انسان ها از فرزندانشان به عنوان کمک کار، بهره می گیرند، خدا نیز از فرزند خود در آفرینش و اداره موجودات کمک می گیرد.

مشرکان می گویند، خداوند جهت اداره و حکومت بر هستی، شریکانی دارد که هر یک گوشه ای از کار حکومت بر جهان و جهانیان را به عهده دارند! قرآن، این ادعا را به شدت رد می کند «**لَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ**» و «**مَا لَهُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا يُشْرِكُ فِي حُكْمِهِ أَحَدًا**».

قرآن کریم بیهودگی اعتقاد به شریکان برای خدا را به نقد می کشد و می فرماید: «آیا اینها (شریکان)، شما را به حق هدایت می کنند؟! هرگز؛ فقط خداست که به سوی حق هدایتگر است» «**قُلْ هَلْ مِنْ شُرَكَائِكُمْ مَنْ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ قُلِ اللَّهُ يَهْدِي لِلْحَقِّ**».

شرک و محرومیت از نعمت های بزرگ

الف - مانع دیدار خدا: این آفت بزرگ اعتقادی، انسان را از نعمت های بزرگی محروم می کند. قرآن کریم، شرک را مانع دیدار (رحمت و لطف) خدا می شمارد: «قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمُ إِلَهُ وَاحِدٌ فَمَن كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا».

ب - محرومیت از آمرزش الهی: در قرآن کریم از شرک به عنوان ظلم بزرگ یاد شده است: «إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ» و از مشرکان به ظالمان و ستمگران تعبیر شده است: «مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ ... وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ»، زیرا مشرک بر خود ستم می کند و وجودش را از لطف خداوند محروم می کند. از طرفی به خاطر شرک ورزیدن به خدایی ظلم می کند که نعمت های فراوان به او بخشیده است. نتیجه این ظلم بزرگ، محرومیت از آمرزش الهی است: «إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ».

ج - تحریم بهشت: بهشت برای انسان مشرک، تحریم شده است: «مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ». نه فقط از بهشت محروم می شود بلکه جایگاه ابدی او در آتش غضب الهی است «... وَمَأْوَاهُ النَّارُ».

تمرین آزاد

کلمه های جدید	عبارات قرآنی و آیات
<p>تَعَالَوْا : بیاید</p>	<p>۱. (قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ) (ال عمران: ۶۴)</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>لا تُشْرِكْ : شرک نورزیم أَرْبَاب : جمع «رَبّ»</p>	<p>۲. (وَلَا تُشْرِكْ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ) (ال عمران: ۶۴)</p> <p>.....</p>
<p>افترى : دروغ بست</p>	<p>۳. (إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونِ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ افْتَرَىٰ إِثْمًا عَظِيمًا) (نساء: ۴۸)</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>أشدّ : شدیدترین — سخت ترین أشركوا : شرک ورزیدند</p>	<p>۴. (لَتَجِدَنَّ أَشَدَّ النَّاسِ عَدَاوَةً لِلَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ أَشْرَكُوا) (مائده: ۸۲)</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
	<p>۵. (ذَلِكَ هُدَى اللَّهِ يَهْدِي بِهِ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَلَوْ أَشْرَكُوا لَحِطَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ) (انعام: ۸۸)</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

<p>۶. (وَإِذْ قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ وَهُوَ يَعِظُهُ يَا بُنَيَّ لَا تُشْرِكْ بِاللَّهِ إِنَّ الشُّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ (لقمان: ۱۳) بُنَيَّ: پسرک من لا تُشْرِكْ: شرک نورزد</p>	<p>..... .....</p>
<p>۷. (وَلَقَدْ أَوْحَىٰ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكَ لَئِن أَشْرَكْتَ لَيَحْبَطَنَّ^۱ عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ (زمر: ۶۵) أَشْرَكْتَ: شرک بورزی - شرک ورزیدی يَحْبَطُ: تباہ می شود</p>	<p>..... .....</p>
<p>۸. (أَمْ لَهُمْ إِلَهٌ غَيْرُ اللَّهِ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ (طور: ۴۳) سُبْحَانَ: پاک و منزه است عَمَّا: عَنْ + ما</p>	<p>.....</p>

^۱ - لَيَحْبَطَنَّ = لَ + يَحْبَطُ + نَّ : لَتَكُونَنَّ = لَ + تَكُونُ + نَّ. حرف «ن» برای تأکید آمده است.

در بیست و هفتم: نفاق و منافقان

قرآن آموزان عزیز!

آیات درس را یک بار با دقت و شمرده بخوانید.

۱. **وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ آمَنَّا بِاللَّهِ وَيَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَا هُمْ بِمُؤْمِنِينَ**
بقره: ۸

۲. **فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ فَزَادَهُمُ اللَّهُ مَرَضًا وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْذِبُونَ**

بقره: ۱۰

۳. **وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ قَالُوا إِنَّمَا نَحْنُ مُصْلِحُونَ * أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ**

الْمُفْسِدُونَ وَلَكِنْ لَا يَشْعُرُونَ
بقره: ۱۲

۴. **وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ آمِنُوا كَمَا آمَنَ النَّاسُ قَالُوا أَنُؤْمِنُ كَمَا آمَنَ السُّفَهَاءُ أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ**

السُّفَهَاءُ وَلَكِنْ لَا يَعْلَمُونَ
بقره: ۱۳

۵. **إِنَّ اللَّهَ جَامِعُ الْمُنَافِقِينَ وَالْكَافِرِينَ فِي جَهَنَّمَ جَمِيعًا**
نساء: ۱۴۰

۶. **وَعَدَ اللَّهُ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْكُفَّارَ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا هِيَ حَسْبُهُمْ**

وَلَعَنَهُمُ اللَّهُ وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّهِمٌّ
توبه: ۶۸

٧. وَإِذْ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ مَّا وَعَدَنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ إِلَّا غُرُورًا احزاب: ١٢

٨. إِذَا جَاءَكَ الْمُنَافِقُونَ قَالُوا نَشْهَدُ إِنَّكَ لَرَسُولُ اللَّهِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِنَّكَ لَرَسُولُهُ وَاللَّهُ

منافقون: ١

يَشْهَدُ إِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَكَاذِبُونَ

٩. هُمُ الَّذِينَ يَقُولُونَ لَا تُنْفِقُوا عَلَيَّ مِنْ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ حَتَّى يَنْفُسُوا وَلِلَّهِ خَزَائِنُ

منافقون: ٧

السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَكِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَا يَفْقَهُونَ

١٠. يَقُولُونَ لَئِن رَجَعْنَا إِلَى الْمَدِينَةِ لَيُخْرِجَنَّ الْأَعَزُّ مِنْهَا الْأَذَلَّ وَلِلَّهِ الْعِزَّةُ وَلِرَسُولِهِ

منافقون: ٨

وَالْمُؤْمِنِينَ وَلَكِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَا يَعْلَمُونَ

جدول کلمه های آشنا و جدید

از روش های مفید یادگیری و به خاطر سپاری کلمات، پرسیدن از هم مباحثه و برعکس است.

ردیف	کلمه (آشنا)	معنا	ردیف	کلمه (جدید)	معنا
۱	آمَنَّا [← آمَنَ ۲۱/۶]	ایمان آوردیم	۱	اسْتَكْبَرْتُ	تکبر ورزیدی
۲	أُخْرِجْنَا [← أَخْرَجَ ۱۹/۵]	خارج کردیم	۲	زَادَ - زَادَتْ	افزود - زیاد کرد
۳	بَلَى	بله - آری	۳	سَفَهَاءَ (جمع سفیه)	کم خردان
۴	جَاءَتْ [← جَاءَ ۱۰/۳]	آمد	۴	غُرُور	فریب
۵	جامع	جمع کننده	۵	كَاذِبُونَ - كَاذِبِينَ	دروغ گوینان
۶	جَنَابَ [← جَنَّتَ ۱۶/۴]	آوردیم	۶	كَمَا	همچنانکه
۷	خَزَائِنَ (جمع خَزَائِنَة)	انبارها - خزانه ها	۷	كُنْتَ	بودی
۸	داوود	حضرت داوود علیه السلام	۸	لَا تُفْسِدُوا	فساد نکنید - تباهی نکنید
۹	سُلَيْمَانَ	حضرت سلیمان علیه السلام	۹	نَشْهَدُ	گواهی می دهیم
۱۰	سَّمَاءَ	آسمان	۱۰	يَشْعُرُونَ	می فهمند - درک می کنند
۱۱	شَهَادَةَ	آشکار - پیدا	۱۱	يَشْهَدُ	گواهی می دهد
۱۲	عَاقِبَةَ	عاقبت - فرجام	۱۲	يَفْقَهُونَ	می فهمند

می گوید	يَقُولُ	۱۳	عزت - شکست ناپذیری	عِزَّةٌ	۱۳
دروغ می گویند	يَكْذِبُونَ ^۱	۱۴	تکذیب کردی	كَذَّبَتْ [← كَذَّبُوا ۲۰/۵]	۱۴
		۱۵	بیماری - مرض	مَرَضٌ	۱۵
			اصلاح کنندگان	مُصْلِحُونَ - مُصْلِحِينَ	۱۶
			تبهکاران	مُفْسِدُونَ - مُفْسِدِينَ	۱۷
			هدایت کردیم	هَدَيْنَا [← هَدَى ۱۴/۴]	۱۸
			رویدنی - گیاه	نَبَاتٌ	۱۹
			می داند	يَعْلَمُ [← يَعْلَمُونَ ۱۳/۴]	۲۰

تمرین و پرسش

۱. قرآن آموزان گرامی! گزینه های صحیح را انتخاب کنید و علامت بزنیید:

الف - کدام گزینه صحیح است؟

۱. يَعْلَمُ - يَقُولُ - يَشْهَدُ :

- الف - می داند - می گوید - گواهی می دهد
- ب - دانست - گفت - گواهی داد

^۱ - در آیه، عبارت «كانوا يكذبون» آمده است و این فعل، ماضی استمراری است و به معنی «دروغ می گفتند» می باشد.

۲. **يَفْقَهُونَ - يَشْعُرُونَ - يُكْذِبُونَ :**

الف - می فهمند - درک می کنند - تکذیب می کنند

ب - می فهمند - درک می کنند - دروغ می گویند

۳. **أَمَّنَا - كَانُوا - لَا تُفْسِدُوا :**

الف - ایمان می آوریم - بودند - فساد نمی کنند

ب - ایمان آوردیم - بودند - فساد نکنید

۴. **زَادَ - نَشَهُدُ - غُرُور :**

الف - زیاد کرد - گواهی می دهیم - فریب

ب - زیاد می کند - گواهی دادیم - تکبر

۵. **سُفَهَاءُ - كَاذِبُونَ - كَمَا :**

الف - کم خردان - دروغ گویان - شما دو نفر

ب - کم خردان - دروغ گویان - همچنان که

ب - کدام کلمات، گزینه صحیح است؟

۱. دروغ گویان - دروغ می گویند:

الف - **كَاذِبِينَ - يُكْذِبُونَ** ب - **يُكْذِبُونَ - كَاذِبُونَ**

۲. گواهی می دهد - گواهی می دهیم:

الف - **نَشَهُدُ - يَشَهُدُ** ب - **يَشَهُدُ - نَشَهُدُ**

۳. تبهکاران - اصلاح کنندگان:

الف - **مُفْسِدُونَ - مُصْلِحُونَ** ب - **سُفَهَاءُ - مُصْلِحُونَ**

۴. کم خردان - فساد نکنید:

الف - **مُفْسِدِينَ - لَا تُفْسِدُوا** ب - **سُفَهَاءُ - لَا تُفْسِدُوا**

۵. زیاد کرد - فریب:

الف - **زَادَتْ - مُفْسِدٍ** ب - **زَادَ - غُرُور**

۲. گزینه های صحیح را انتخاب کنید:

الف - ترجمه صحیح هر عبارت را علامت بزنید.

۱. وَمِنَ النَّاسِ مَن يَقُولُ آمَنَّا بِاللَّهِ

- الف - و از مردم کسی است که می گوید: ایمان آوردم به خدا
- ب - و از مردم کسانی هستند که می گویند: ایمان آوردیم به خدا

۲. إِذَا جَاءَكَ الْمُنَافِقُونَ قَالُوا نَشْهَدُ

- الف - هنگامی که آمدند (به سوی) تو منافقان، گفتند: گواهی می دهیم
- ب - هنگامی که منافقان (به سوی) تو می آیند، می گویند: گواهی می دهیم

۳. وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ

- الف - و هنگامی که گفته شد به آنها، فساد نکنید در زمین
- ب - و هنگامی که گفت به آنها، در زمین فساد نکنید

۴. قَالُوا أَتُؤْمِنُ كَمَا آمَنَ السُّفَهَاءُ

- الف - گفتند: ایمان آوریم همچنان که بی خردان ایمان آوردند
- ب - گفتند: آیا ایمان آوریم همچنان که ایمان آوردند کم خردان؟

۵. مَا وَعَدَنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ إِلَّا غُرُورًا

- الف - وعده نداد ما را خدا و رسولش مگر فریبی
- ب - آنچه وعده کرد خدا و رسولش، چیز جز فریب نبود

ب - کدام عبارت، گزینه صحیح است؟

۱. ولی منافقان نمی دانند:

الف - وَلَكِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَا يَفْقَهُونَ

ب - وَلَكِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَا يَعْلَمُونَ

۲. آگاه باشید، قطعاً آنها خود تبهکارند:

الف - أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ السُّفَهَاءُ

ب - أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ الْمُفْسِدُونَ

۳. قطعاً خدا، جمع کننده منافقان است در جهنم:

الف - وَعَدَ اللَّهُ الْمُنَافِقِينَ ... نَارَ جَهَنَّمَ

ب - إِنَّ اللَّهَ جَامِعُ الْمُنَافِقِينَ ... فِي جَهَنَّمَ

۴. در دل هایشان مرض است، پس افزود به آنها خدا، مرضی را:

الف - إِذْ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ

ب - فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ فَرَّادَهُمُ اللَّهُ مَرَضًا

۵. و هنگامی که گفته شد به آنها، فساد نکنید در زمین:

الف - وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ

ب - وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ آمِنُوا كَمَا آمَنَ النَّاسُ

۳. عبارات کوتاه زیرا را استفاده از روش تفکیک و کلمه به کلمه، ترجمه

کنید:

ترجمه	عبارت	ردیف
	قَالُوا نَشْهَدُ إِنَّكَ لَرَسُولُ اللَّهِ	۱
	وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِنَّكَ لَرَسُولُهُ	۲
	وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَكَاذِبُونَ	۳
	لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْذِبُونَ	۴
	قَالُوا إِنَّمَا نَحْنُ مُصْلِحُونَ	۵
	أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ الْمُفْسِدُونَ	۶
	إِذَا قِيلَ لَهُمْ آمِنُوا كَمَا آمَنَ النَّاسُ	۷
	قَالُوا أَتُؤْمِنُ كَمَا آمَنَ السُّفَهَاءُ	۸
	مَا وَعَدَنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ إِلَّا غُرُورًا	۹
	وَلِلَّهِ الْعِزَّةُ وَلِرَسُولِهِ وَلِلْمُؤْمِنِينَ	۱۰
	وَلَكِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَا يَفْقَهُونَ	۱۱
	وَعَدَ اللَّهُ الْمُنَافِقِينَ ..... نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا	۱۲

۴. عبارات قرآنی زی را بخوانید و ترجمه آنها را کامل کنید:

۱. **وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ آمَنَّا بِاللَّهِ وَبِالْيَوْمِ الْآخِرِ**

و از ..... کسانی هستند که ..... ایمان آوردیم ..... و ..... قیامت.

۲. **وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّ الْمُنَافِقِينَ كَاذِبُونَ**

و ..... گواهی می دهد ..... منافقان .....

۳. **أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ السُّفَهَاءُ وَلَكِنْ لَا يَعْلَمُونَ**

..... قطعاً ..... خودشان ..... ولی .....

۴. **وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْذِبُونَ**

و برای ..... عذابی است ..... به سبب آنچه .....

۵. **وَعَدَ اللَّهُ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْكُفَّارَ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا**

و عده داد ..... (به) مردان منافق و ..... و کافران .....
(که) جاودانند .....

۵. قرآن آموزان عزیز! عبارات و آیات ده گانه متن درس را ترجمه کنید.

تمرین کارورزی برای ترجمه عبارات قرآنی

عبارت های قرآنی زیر را ترجمه کنید:

انعام: ۸۴

۱. وَنُوحًا هَدَيْنَا مِنْ قَبْلُ وَمِنْ ذُرِّيَّتِهِ دَاوُدَ وَسُلَيْمَانَ

انعام: ۹۹

۳. وَهُوَ الَّذِي أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا بِهِ نَبَاتَ كُلِّ شَيْءٍ

طه: ۴۷

۴. قَدْ جِئْنَاكَ بِآيَةٍ مِنْ رَبِّكَ وَالسَّلَامُ عَلَيَّ مَنْ اتَّبَعَ الْهُدَى

زمر: ۵۹

۵. بَلَى قَدْ جَاءَكَ آيَاتِي فَكَذَّبْتَ بِهَا وَاسْتَكْبَرْتَ وَكُنْتَ مِنَ الْكَافِرِينَ

حشر: ۲۲

۶. هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ

زبان قرآن: فعل ماضی – پیوست (۱)

در جدول زیر، دو گروه فعل ماضی غایب مفرد مذکر، نوشته شده است. به این افعال توجه کنید:

گروه اول	گروه دوم
خَلَقَ: آفرید	أَنْزَلَ: نازل کرد
كَتَبَ: نوشت	أَرْسَلَ: فرستاد
وَجَدَ: یافت	إِمْتَحَنَ: امتحان کرد

همه فعل های گروه اول از سه حرف تشکیل شده است، ولی فعل های گروه دوم بیش از سه حرف دارند.^۱

به علت فراوانی فعل های ماضی گروه دوم، به قرآن آموزان عزیز تذکر می دهیم که، علامت های ذکر شده در درس های گذشته (۲۴، ۲۵، ۲۶)، به آخر فعل های ماضی گروه دوم نیز اضافه می شود. به این جهت برای شناخت فعل ماضی و معنای آن، فقط به آن علامت ها (تَ - وا - تُم ...) توجه کنید.

^۱ - برای توضیح درباره علت تفاوت این دو گروه فعل، در این مجموعه مجاللی نیست. برای بررسی آن باید به کتاب های صرف عربی مراجعه نمود.

تمرین ۱: نمودار زیر را طبق نمونه اول آن تکمیل کنید:

ماضی غایب مفرد مذکر	ماضی غایب جمع مذکر	ماضی مخاطب مفرد مذکر	ماضی مخاطب جمع مذکر	ماضی متکلم مفرد	ماضی متکلم جمع
أَنْزَلَ	أَنْزَلُوا	أَنْزَلْتَهُ	أَنْزَلْتُمْ	أَنْزَلْتُ	أَنْزَلْنَا
أَرْسَلَ					
إِمْتَحَنَ					
اسْتَكْبَرَ					
قَاتَلَ					

تمرین ۲. نمودار زیر را تکمیل کنید:

ماضی غایب مفرد مذکر	ماضی غایب جمع مذکر	ماضی مخاطب مفرد مذکر	ماضی مخاطب جمع مذکر
أَنْزَلَ: نازل کرد	أَنْزَلُوا: نازل کردند	.....: نازل کردی	أَنْزَلْتُمْ: .....: .....
أَرْسَلَ: فرستاد	.....: فرستادند	أَرْسَلْتَ:	.....: فرستادید
إِمْتَحَنَ: امتحان کرد	إِمْتَحَنُوا:	.....: امتحان کردی	إِمْتَحَنْتُمْ: .....
اسْتَكْبَرَ: تکبر ورزید	.....: تکبر ورزیدند	اسْتَكْبَرْتَ:	.....: تکبر ورزیدید
قَاتَلَ: جنگید	قَاتَلُوا:	.....: جنگیدی	قَاتَلْتُمْ: .....
أَنْذَرَ: بیم داد	.....: بیم دادند	أَنْذَرْتَ:	.....: بیم دادید

آشنایی با معارف قرآن

نفاق و منافقان

در فرهنگ اسلامی، منفورترین انسان‌ها منافقان هستند. آنان برای آن که به مسلمانان بیشتر آسیب برسانند و کم‌تر آسیب ببینند، کفرشان را پنهان می‌کنند. در آیات فراوانی از قرآن، ویژگی‌ها و خطرات نفاق و منافقان آمده است. در این درس با بخشی از ویژگی‌های منافقان آشنا می‌شوید.

۱. دورویی و دروغ‌گویی: «وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ آمَنَّا بِاللَّهِ وَبِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَا هُمْ بِمُؤْمِنِينَ»، «إِذَا جَاءَكَ الْمُنَافِقُونَ قَالُوا نَشْهَدُ إِنَّكَ لَرَسُولُ اللَّهِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِنَّكَ لَرَسُولُهُ وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَكَاذِبُونَ» و «وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْذِبُونَ».

۲. تبهکاری و فساد: «وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ قَالُوا إِنَّمَا نَحْنُ مُصْلِحُونَ * أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ الْمُفْسِدُونَ وَلَكِنْ لَا يَشْعُرُونَ».

۳. بیماری دل: «فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ فَزَادَهُمُ اللَّهُ مَرَضًا».

۴. کم‌خردی و سفیه بودن: «وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ آمِنُوا كَمَا آمَنَ النَّاسُ قَالُوا أَنْتُمِنُ كَمَا آمَنَ السُّفَهَاءُ أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ السُّفَهَاءُ وَلَكِنْ لَا يَعْلَمُونَ».

۵. اتهام فریب به خدا و پیامبر (ص): «وَإِذْ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ ... مَا وَعَدَنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ إِلَّا غُرُورًا».

۶. درک نکردن واقعیات: منافقان نمی‌توانند قدرت و عزت خدا و مؤمنان را درک کنند، از این رو به خیال خود، مؤمنان را تحقیر می‌کنند و اقتدار دشمنان را به رخ آنان می‌کشند: «وَلِلَّهِ خَزَائِنُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَكِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَا يَفْقَهُونَ» و «وَلِلَّهِ الْعِزَّةُ وَلِرَسُولِهِ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَلَكِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَا يَعْلَمُونَ».

جایگاه منافقان در آخرت

این موجودات پلید در آخرت، بدترین جایگاه را در جهنم دارند و در پست ترین درجات دوزخ جای خواهند گرفت: «**إِنَّ الْمُنَافِقِينَ فِي الدَّرَكِ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ**». «جهنم خانه همیشگی آنها خواهد بود: «**وَعَدَ اللَّهُ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْكُفَّارَ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا**» و از رحمت خدا به دور هستند: «... **وَلَعَنَهُمُ اللَّهُ**».

تمرین آزاد

کلمه های جدید	عبارات قرآنی و آیات
<p>رَأَيْتَ : دیدی (می بینی) يَصُدُّونَ : مانع می شوند صُدُّوداً : مانع شدنی</p>	<p>۱. (وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَىٰ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَإِلَى الرَّسُولِ رَأَيْتَ الْمُنَافِقِينَ يَصُدُّونَ عَنْكَ صُدُودًا) (نساء: ۶۱)</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>ازدادوا : زیاد کردند - افزودند</p>	<p>۲. (إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا ثُمَّ آمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا ثُمَّ أَزْدَادُوا كُفْرًا لَمْ يَكُنِ اللَّهُ لِيَغْفِرَ لَهُمْ وَلَا لِيَهْدِيَهُمْ سَبِيلًا * بَشَرِ الْمُنَافِقِينَ بَأَنَّ لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا) (نساء: ۱۳۸)</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>الدَّرَكِ الْأَسْفَلِ: پایین ترین مرتبه</p>	<p>۳. (إِنَّ الْمُنَافِقِينَ فِي الدَّرَكِ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ وَلَنْ تَجِدَ لَهُمْ نَصِيرًا) (نساء: ۱۴۵)</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>يَحْذَرُ : می ترسد (می ترسند) تَنْبِؤُ: خبر دهد - خبر می دهد</p>	<p>۴. (يَحْذَرُ الْمُنَافِقُونَ أَنْ تُنَزَّلَ عَلَيْهِمْ سُورَةٌ تُنَبِّئُهُمْ بِمَا فِي قُلُوبِهِمْ قُلِ اسْتَهِزُّوْا إِنَّ اللَّهَ مُخْرِجٌ مَا تَحْذَرُونَ) (توبه: ۶۴)</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

<p>۵. وَعَدَ اللَّهُ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْكُفَّارَ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا هِيَ حَسْبُهُمْ وَلَعَنَهُمُ اللَّهُ وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّقِيمٌ (توبه: ۶۸)</p> <p>بندند</p> <p>نَسُوا : فراموش</p> <p>کردند</p> <p>نَسِيَ : فراموش</p> <p>کرد</p>	<p>۵. وَعَدَ اللَّهُ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْكُفَّارَ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا هِيَ حَسْبُهُمْ وَلَعَنَهُمُ اللَّهُ وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّقِيمٌ (توبه: ۶۸)</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>۶. يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ جَاهِدِ الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقِينَ وَاغْلُظْ عَلَيْهِمْ وَمَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَيَسَّرَ الْمَصِيرُ (توبه: ۷۳)</p> <p>بگیر</p>	<p>۶. يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ جَاهِدِ الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقِينَ وَاغْلُظْ عَلَيْهِمْ وَمَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَيَسَّرَ الْمَصِيرُ (توبه: ۷۳)</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>۷. يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ اتَّقِ اللَّهَ وَلَا تُطِعِ الْكَافِرِينَ وَالْمُنَافِقِينَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا (احزاب: ۱)</p> <p>کن</p>	<p>۷. يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ اتَّقِ اللَّهَ وَلَا تُطِعِ الْكَافِرِينَ وَالْمُنَافِقِينَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا (احزاب: ۱)</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>۸. يَوْمَ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وَالْمُنَافِقَاتُ لِلَّذِينَ آمَنُوا انظُرُونَا نَقْتَبِسْ مِنْ نُورِكُمْ (حدید: ۱۳)</p> <p>بنگرید</p> <p>نَقْتَبِسْ : برگیریم</p>	<p>۸. يَوْمَ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وَالْمُنَافِقَاتُ لِلَّذِينَ آمَنُوا انظُرُونَا نَقْتَبِسْ مِنْ نُورِكُمْ (حدید: ۱۳)</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

درس بیست و هشتم: فسق و عصیان

قرآن آموزان عزیز!

آیات درس را یک بار با دقت و شمرده بخوانید.

۱. **يُضِلُّ بِهِ كَثِيرًا وَيَهْدِي بِهِ كَثِيرًا وَمَا يُضِلُّ بِهِ إِلَّا الْفَاسِقِينَ** بقره: ۲۶

۲. **وَلَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ وَمَا يَكْفُرُ بِهَا إِلَّا الْفَاسِقُونَ** بقره: ۹۹

۳. **كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَوْ آمَنَ أَهْلُ الْكِتَابِ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ مِنْهُمُ الْمُؤْمِنُونَ وَأَكْثَرُهُمُ الْفَاسِقُونَ**

العمران: ۱۱۰

۴. **ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ^۱ كَانُوا يَكْفُرُونَ^۲ بِآيَاتِ اللَّهِ وَيَقْتُلُونَ^۳ الْأَنْبِيَاءَ بِغَيْرِ حَقِّ ذَلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ** العمران: ۱۱۲

^۱ - «بِأَنَّهُمْ»: به سبب آن است که آنها» ترجمه شود.

^۲ - «كَانُوا يَكْفُرُونَ» ماضی استمراری است و به معنی «کفر می ورزیدند» می باشد. ضمناً کلمه «يَقْتُلُونَ» را نیز «كَانُوا يَقْتُلُونَ» معنا کنید، زیرا «كَانُوا» به علت تکرار نشدن، نیامده است.

^۳ - همان

٥. وَلِيَحْكُمَ أَهْلُ الْأَنْجِيلِ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فِيهِ وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ

مائدة: ٤٧

هُمُ الْفَاسِقُونَ

٦. فَإِنْ عَصَوْكَ فَقُلْ إِنِّي بَرِيءٌ مِمَّا تَعْمَلُونَ * وَتَوَكَّلْ عَلَى الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ

شعراء: ٢١٦-٢١٧

٧. أَفَمَنْ كَانَ مُؤْمِنًا كَمَنْ كَانَ فَاسِقًا لَّا يَسْتَوُونَ * أَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا

سجده: ١٨-١٩

الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ جَنَّاتُ الْمَأْوَى

٨. وَمَنْ يَعِصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا مُّبِينًا

احزاب: ٣٦

٩. وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَسُوا اللَّهَ فَأَنْسَاهُمْ أَنْفُسَهُمْ أُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ

حشر: ١٩

١٠. قَالَ نُوحٌ رَبِّ إِنَّهُمْ عَصَوْنِي وَاتَّبَعُوا مَنْ لَمْ يَزِدْهُ مَالَهُ وَوَلَدَهُ إِلَّا خَسَارًا

نوح: ٢١

جدول کلمه های آشنا و جدید

کلمه های آشنا و جدید درس را بخوانید و به خاطر بسپارید. در این کار از هم مباحثه یا یکی از افراد خانواده مدد بگیرید.

معنا	کلمه (جدید)	ردیف	معنا	کلمه (آشنا)	ردیف
فراموشاند - از یاد برد	أَنَسَى	۱	(جمع بیت) خانه ها	بُيُوتَ	۱
چهارپایان	أَنْعَامٍ	۲	تا - تا اینکه	حَتَّى	۲
بیزار	بَرِيءٌ	۳	محترم - حرام	حَرَامٌ	۳
توکل کن	تَوَكَّلْ	۴	مرد	رَجُلٌ	۴
پوست ها	جُلُودٍ	۵	سخت - شدید	شَدِيدٌ	۵
حکم کنندگان	حَاكِمِينَ	۶	نافرمان - قانون شکن	فَاسِقٌ	۶
خسارت - زیان	خَسَارًا	۷	گفت	قَالَتْ [قال [۵/۲]	۷
گمراهی	ضَلَالٍ	۸	(مایه) استواری - ایستاده - ایستادگان	قِيَامٌ	۸
عصبان کردند - سرپیچی کردند	عَصَوًا	۹	کعبه	كَعْبَةٍ	۹
نباشید	لَا تَكُونُوا	۱۰	فرشتگان	مَلَائِكَةٌ	۱۰
زیاد نکرد - نیفزود	لَمْ يَزِدْ	۱۱	زنان	نِسَاءٌ	۱۱
فراموش کردند	نَسُوا	۱۲	کفر می ورزد	يَكْفُرُونَ [يكفرون [۲۰/۵]	۱۲
مساوی اند	يَسْتَوُونَ	۱۳			
سرپیچی کند (سرپیچی می کند)	يَعْصِي (يعصى)	۱۴			

تمرین و پرسش

۱. قرآن آموزان گرامی! گزینه های صحیح را انتخاب کنید و علامت بزنید.

الف - کدام گزینه صحیح است؟

۱. **يَكْفُرُ - يُضِلُّ - يَعْصِي :**

الف - کفر ورزید - گمراه شد - سرپیچی کرد

ب - کفر می ورزد - گمراه می کند - سرپیچی می کند

۲. **بَرِيءٌ - خَسَارًا - ضَالٌّ :**

الف - بیزار - زیان - گمراهی

ب - بیزاری - خسارت - گمراه کرد

۳. **عَصَوًا - نَسُوا - أَنْسَى :**

الف - سرپیچی کردند - فراموش کردند - فراموشانند

ب - عصیان می کنند - فراموش می کنند - فراموش کرد

۴. **يَكْفُرُونَ - يَسْتَوُونَ - فَاسِقٍ :**

الف - کفر می ورزند - مساوی اند - نافرمان

ب - کفر ورزیدند - مساوی نیستند - قانون شکن

۵. **لَا تَكُونُوا - تَوَكَّلْ - لَمْ يَزِدْ :**

الف - نباشند - توکل کرد - زیاد نکرد

ب - نباشید - توکل کن - زیاد نکرد

ب - کدام کلمات، گزینه صحیح است؟

۱. فراموش کردند - عصیان کردند:

☐ الف - أَنَسَى - يَعْصِي	☐ ب - نَسُوا - عَصَوْا
--	---
۲. گمراهی - گمراه می کند:

☐ الف - ضَلَّالٍ - يُضِلُّ	☐ ب - يُضِلُّ - ضَلَّالٍ
---	---
۳. کفر می ورزد - کفر می ورزند:

☐ الف - يَكْفُرُ - يَكْفُرُونَ	☐ ب - يَكْفُرُونَ - يَكْفُرُ
---	---
۴. توکل کن - بیزار:

☐ الف - بَرِيءٌ - تَوَكَّلُ	☐ ب - تَوَكَّلُ - بَرِيءٌ
--	--
۵. نباشید - زیاد نکرد:

☐ الف - لَمْ يَزِدْ - لَا تَكُونُوا	☐ ب - لَا تَكُونُوا - لَمْ يَزِدْ
--	--

۲. گزینه های صحیح را انتخاب کنید

الف - ترجمه صحیح هر عبارت را علامت بزنید.

۱. **أَفَمَنْ كَانَ مُؤْمِنًا كَمَنْ كَانَ فَاسِقًا**

☐ الف - پس آیا کسی که باشد مؤمن، مانند کسی است که باشد نافرمان؟	☐ ب - آیا هر کس مؤمن بود، فاسق نمی شود؟

۲. **وَلِيُحْكُمَ أَهْلَ الْإِنجِيلِ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فِيهِ**

☐ الف - و حکم می کند هر مسیحی به آنچه نازل می کند خدا در آن	☐ ب - و باید حکم کنند اهل انجیل (مسیحیان)، به آنچه نازل کرد خدا در آن

۳. وَلَوْ آمَنَ أَهْلُ الْكِتَابِ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ

- الف - و اگر ایمان بیاورند اهل کتاب، حتما می باشد بهتر برای آنها
 ب - و اگر ایمان بیاورند اهل کتاب، خوب است برای آن

۴. يُضِلُّ بِهِ كَثِيرًا وَيَهْدِي بِهِ كَثِيرًا

- الف - گمراه می شود به آن بسیاری، و هدایت می شود به آن بسیاری
 ب - گمراه می کند به وسیله آن بسیاری را، و هدایت می کند به وسیله آن
 بسیاری را

۵. وَلَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ

- الف - و قطعاً نازل کردیم به سوی تو، نشانه های روشن را
 ب - و قطعاً نازل می کنیم به تو، معجزات روشن را

ب - کدام عبارت، گزینه صحیح است؟

۱. مانند کسانی که فراموش کردند خدا را :

- الف - كَالَّذِينَ نَسُوا اللَّهَ

- ب - فَأَنسَاهُمْ أَنفُسَهُمْ

۲. آن به سبب آن است که آنها:

- الف - ذَلِكَ بِمَا عَصَوْا

- ب - ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ

۳. آنها خود، نافرمانانند:

- الف - وَأَكْثَرُهُمُ الْفَاسِقُونَ

- ب - أَوْلَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ

۴. و هر کس سرپیچی کند خدا را:

الف - فَإِنْ عَصَوْكَ

ب - وَمَنْ يَعِصِ اللَّهَ

۵. پس قطعاً گمراه شد:

الف - فَقَدْ ضَلَّ

ب - يُضِلُّ بِهِ كَثِيرًا

۳. عبارات کوتاه زیر را با استفاده از روش تفکیک و کلمه به کلمه، ترجمه کنید:

ترجمه	عبارت	ردیف
	أَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ	۱
	مِنْهُمْ الْمُؤْمِنُونَ وَأَكْثَرُهُمُ الْفَاسِقُونَ	۲
	وَمَا يَكْفُرُ بِهَا إِلَّا الْفَاسِقُونَ	۳
	فَأَنسَاهُمْ أَنفُسَهُمْ	۴
	وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ	۵
	فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا مُّبِينًا	۶
	فَقُلْ إِنِّي بَرِيءٌ مِّمَّا تَعْمَلُونَ	۷
	وَتَوَكَّلْ عَلَى الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ	۸
	كَانُوا يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ	۹
	قَالَ نُوحٌ رَبِّ إِنَّهُمْ عَصَوْنِي	۱۰

^۱ - «ربّ» در اصل «رَبِّي» بوده است.

۴. عبارات قرآنی زیر را بخوانید و ترجمه آنها را کامل کنید:

۱. وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَسُوا اللَّهَ فَأَنْسَاهُمْ أَنْفُسَهُمْ

و ..... مانند کسانی که ..... پس فراموشاند (از) آنها .....

۲. ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانُوا يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ

..... به سبب آن است که ..... کفر می ورزیدند .....

۳. ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانُوا يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ

..... به سبب آن است که ..... کفر می ورزیدند .....

۴. فَإِنْ عَصَوْكَ فَقُلْ إِنِّي بَرِيءٌ مِّمَّا تَعْمَلُونَ

پس اگر ..... تو را، پس ..... قطعاً من ..... هستم

..... عمل می کنید.

۵. وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ

و ..... حکم و داوری نکنند ..... نازل کرد ..... پس

..... خود ..... اند.

۵. قرآن آموزان عزیز! عبارات و آیات ده گانه متن درس را ترجمه کنید.

تمرین کارورزی برای ترجمه عبارات قرآنی

عبارت های قرآنی زیر را ترجمه کنید:

۱. مِنْ قَبْلُ هُدًى لِلنَّاسِ وَأَنْزَلَ الْفُرْقَانَ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ

العمران: ۴

۲. وَإِذْ قَالَتِ الْمَلَائِكَةُ يَا مَرْيَمُ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَاكِ وَطَهَّرَكِ وَاصْطَفَاكِ عَلَى نِسَاءِ

العمران: ۴۲

الْعَالَمِينَ

۳. خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا لَهُمْ فِيهَا أَزْوَاجٌ مُطَهَّرَةٌ وَتُدْخِلُهُمْ ظِلًّا ظَلِيلًا

نساء: ۵۷

۴. جَعَلَ اللَّهُ الْكَعْبَةَ الْبَيْتَ الْحَرَامَ قِيَامًا لِلنَّاسِ

مائدة: ۹۷

۵. فَاصْبِرُوا حَتَّىٰ يَحْكُمَ اللَّهُ بَيْنَنَا وَهُوَ خَيْرُ الْحَاكِمِينَ

اعراف: ۸۷

۶. وَجَعَلَ لَكُمْ مِنْ جُلُودِ الْأَنْعَامِ بُيُوتًا

نحل: ۸۰

۷. وَقَالَ رَجُلٌ مُؤْمِنٌ مِنْ آلِ فِرْعَوْنَ

غافر: ۲۸

زبان قرآن: فعل ماضی - پیوست (۲)

تاب: توبه کرد، کان: بود، قال: گفت.

با دقت در معنی فعل های یاد شده، متوجه خواهید شد که هر سه آنها، فعل ماضی غایب مفرد مذکر هستند. اکنون با توجه به قواعد و روش ساختن فعل های ماضی مخاطب مفرد مذکر، ماضی مخاطب جمع مذکر، و نیز ماضی متکلم مفرد و جمع، به آخر فعل های ذکر شده در بالا (ت - تم - ت - نا) اضافه می کنیم و به شکل زیر در می آید:

مخاطب مفرد مذکر	مخاطب جمع مذکر	متکلم مفرد	متکلم جمع
تُبِتَ	تُبُتُمْ	تُبِتُ	تُبِنَا
كُنْتَ	كُنْتُمْ	كُنْتُ	كُنَّا
قُلْتَ	قُلْتُمْ	قُلْتُ	قُلْنَا

ملاحظه می کنید که پس از ساختن افعال داخل جدول، تغییراتی در فعل مفرد غایب مذکر آنها ایجاد شده است.^۱ البته با توجه به علامت های (ت - تم - ت - نا) شما می توانید صیغه این افعال را تشخیص دهید.

^۱ - بررسی چگونگی و علت این تغییرات، در کتاب های «صرف» زبان عربی آمده است.

تمرین - جدول زیر را - با توجه به توضیحاتی که داده شد - کامل کنید.

ماضی غایب مفرد مذکر	ماضی مخاطب مفرد مذکر	ماضی مخاطب جمع مذکر	ماضی متکلم مفرد	ماضی متکلم جمع
عَادَ	عُدْتَ	عُدْتُمْ	عُدْتُ	عُدْنَا
جَاءَ	جِئْتَ			
شَاءَ		شِئْتُمْ		
زَادَ				زَدْنَا
أَصَابَ	أَصَبْتَ			
إِسْتَطَاعَ	إِسْتَطَعْتَ			
طَابَ	طَبْتَ			
إِسْتَجَابَ	إِسْتَجَبْتَ			
أَحَاطَ	أَحَطْتَ			
قَامَ		قُمْتُمْ		
أَقَامَ	أَقَمْتُ			
إِرْتَابَ				إِرْتَبْنَا
إِرْتَابَ				
إِخْتَارَ	إِخْتَرْتَ			

تذکر مهم

چنانچه کلماتی مانند «لَوْ - إِنْ» به معنی «اگر» و نیز کلمه «مَنْ: هر کس» در جمله، پیش از فعل ماضی قرار گیرد، غالباً فعل ماضی به صورت «مضارع» معنا می شود، مانند:

وَلَوْ آمَنَ أَهْلُ الْكِتَابِ: و اگر ایمان بیاورند اهل کتاب

فَإِنْ عَصَوْكَ: پس اگر سرپیچی کنند ترا.

وَمَنْ كَفَرَ: و هر کس کفر بورزد.

آشنایی با معارف قرآن

فسق و عصیان

در ای ندرس با دو اصطلاح قرآنی فسق و عصیان آشنا می شویم. ان دو واژه تقریباً به یک معنا به کار رفته است. در زبان فارسی «فسق» را به «نافرمانی» و «عصیان» را به «سرپیچی» ترجمه می کنند.

به کار بردن واژه فسق برای انسان، از نوآوری های لغوی قرآن است و پیش از قرآن کریم برای توصیف آدمیان، به کار نمی رفته است. مثلاً عبارت «فَسَقَتِ التَّمْرَةَ» یعنی «خرما از پوست در آمد»، اما این که قرآن برخی از انسان ها را به فسق توصیف می کند به این جهت است که فاسق با پای بند نبودن به احکام خدا، پای خود را از پوسته و دیواره بندگی بیرون می نهد (همان گونه که خرما از پوست خود خارج می شود). البته ممکن است انسان فاسق بعضی از فرمانهای خدا را اطاعت کند و بعضی دیگر را سرپیچی کند و گاهی کاملاً از راه و رسم بندگی خارج شده و کافر شود، چنانچه در آیه ۱۸ سوره سجده بنا به قول بسیاری از مفسران، «فاسق» همان کافر است، زیرا مقابل مؤمن قرار داده شده است: «أَفَمَنْ كَانَ مُؤْمِنًا كَمَنْ كَانَ فَاسِقًا لَا يَسْتَوُونَ».

از دیدگاه قرآن، اگر کسی بر اساس آموزه های دینی حکومت و داوری نکنند، فاسق است: «وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ». از جمله کسانی که در قرآن به عنوان فاسق توصیف شده اند، کسانی هستند که به آیات الهی کفر بورزند، زیرا آنان از بندگی حق تعالی سرباز می زنند: «وَلَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ وَمَا يَكْفُرُ بِهَا إِلَّا الْفَاسِقُونَ».

در قرآن واژه عصیان و کلمه های هم خانواده آن، فراوان به کار رفته است و دارای مفهومی همانند فسق است. در زبان فارسی، کلمه «عصیان» را غالباً «سرپیچی» ترجمه می کنند. خداوند سرپیچی کنندگان از فرمان خدا و پیامبر (ص) را گمراه می داند: «وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا مُّبِينًا» و به پیامبرش می فرماید: از عملکرد عصیان گران، اظهار بیزاری کن: «فَإِنْ عَصَوْكَ فَقُلْ إِنِّي بَرِيءٌ مِّمَّا تَعْمَلُونَ * وَتَوَكَّلْ عَلَى الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ».

بسیاری از بدبختی های دنیوی و اخروی امت های گذشته و پیشینیان، به علت عصیان و سرپیچی آنان از فرمان خدا بوده است: «ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانُوا يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَيَقْتُلُونَ الْأَنْبِيَاءَ بِغَيْرِ حَقِّ ذَلِكَ بِمَا عَصَوْا». اگر کافران بنی اسرائیل مورد لعنت خدا و پیامبران قرار گرفته اند به خاطر عصیانشان بوده است: «لُعِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ عَلَى لِسَانِ دَاوُدَ وَعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ ذَلِكَ بِمَا عَصَوْا».

به دیگر سخن، همان طور که رستگاری و سعادت انسا ندر گروه اطاعت از خدا و پیامبر (ص) است: «وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا»، کلید ناکامی و بد فرجامی انسان نیز، نافرمانی و سرپیچی او از تعالیم الهی انبیاست.

تمرین آزاد

کلمه های جدید	عبارات قرآنی و آیات
<p>بَدَّلَ : تبدیل کرد ظَلَمُوا : ستم کرد رَجَزَ : عذاب آسمانی كَانُوا يَفْسُقُونَ : نافرمانی می کردند</p>	<p>۱. (فَبَدَّلَ الَّذِينَ ظَلَمُوا قَوْلًا غَيْرَ الَّذِي قِيلَ لَهُمْ فَأَنْزَلْنَا عَلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا رِجْزًا مِنَ السَّمَاءِ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ (بقره: ۵۹) ....</p>
<p>يَتَعَدَّى : تجاوز کند مُهِينٌ : خوار کننده</p>	<p>۲. (وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَتَعَدَّ حُدُودَهُ يُدْخِلْهُ نَارًا خَالِدًا فِيهَا وَلَهُ عَذَابٌ مُهِينٌ (نساء: ۱۴) ....</p>
<p>لُعِنَ : لعنت شد كَانُوا يَعْتَدُونَ : تجاوز می کردند</p>	<p>۳. (لُعِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ عَلَى لِسَانِ دَاوُدَ وَعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ ذَلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ (مائده: ۷۸) ....</p>
<p>حَقَّتْ : ثابت شد فَسَقُوا : نافرمانی کردند</p>	<p>۴. (كَذَلِكَ حَقَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ عَلَى الَّذِينَ فَسَقُوا أَنَّهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ (يونس: ۳۳) .....</p>

<p>جَحَدُوا : انکار کردند عَنِید : ستیزه جو</p>	<p>۵. (وَتِلْكَ عَادٌ حَجَدُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ وَعَصَوْا رُسُلَهُ وَاتَّبَعُوا أَمْرَ كُلِّ جَبَّارٍ عَنِيدٍ) (هود: ۵۹)</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>اسْجُدُوا : سجده کنید سَجَدُوا : سجده کردند فَسَقَ : نافرمانی کرد</p>	<p>۶. (وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ كَانَ مِنَ الْجِنِّ فَفَسَقَ عَنْ أَمْرِ رَبِّهِ) (کهف: ۵۰)</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>أَبَتْ : پدرم لا تَعْبُدِ : بندگی نکن عَصِيَّ : نافرمان</p>	<p>۷. (يَا أَبَتِ لَا تَعْبُدِ الشَّيْطَانَ إِنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ لِلرَّحْمَنِ عَصِيًّا) (مریم: ۴۴)</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
	<p>۸. (وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا لِمُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا مُبِينًا) (احزاب: ۳۶)</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>حَبَّبَ : دوست داشتنی کرد زَيْنَ : زینت بخشید كَرَّةً : ناخوشایند ساخت</p>	<p>۹. (وَلَكِنَّ اللَّهَ حَبَّبَ إِلَيْكُمُ الْإِيمَانَ وَزَيَّنَهُ فِي قُلُوبِكُمْ وَكَرَّهَ إِلَيْكُمُ الْكُفْرَ وَالْفُسُوقَ وَالْعِصْيَانَ) (حجرات: ۷)</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

درس بیست و نهم: دعوت به تقوا

قرآن آموزان عزیز!

آیات درس را یک بار با دقت و شمرده بخوانید.

۱. يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ

بقره: ۲۱

۲. خُذُوا مَا آتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ وَاذْكُرُوا مَا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ

بقره: ۶۳

۳. تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ فَلَا تَقْرُبُوهَا كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ آيَاتِهِ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ بقره: ۱۸۷

۴. وَلَقَدْ وَصَّيْنَا الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَإِيَّاكُمْ أَنْ اتَّقُوا اللَّهَ

نساء: ۱۳۱

۵. وَأَنْذِرْ بِهِ الَّذِينَ يَخَافُونَ أَنْ يُخْشِرُوا إِلَىٰ رَبِّهِمْ لَيْسَ لَهُمْ مِنْ دُونِهِ وَلِيٌّ وَلَا شَفِيعٌ

انعام: ۵۱

لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ

۶. وَأَنْ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَنْ سَبِيلِهِ ذَلِكُمْ

انعام: ۱۵۳

وَصَّأَكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ

٧. وَهَذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ فَاتَّبِعُوهُ وَاتَّقُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ
انعام: ١٥٥

٨. وَإِلَىٰ عَادٍ أَخَاهُمْ هُودًا قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ أَفَلَا تَتَّقُونَ

اعراف: ٦٥

٩. إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ * فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا * وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ

شعراء: ١٠٧-١٠٩

أَجْرِي إِلَّا عَلَىٰ رَبِّ الْعَالَمِينَ

١٠. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا * وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ

احزاب: ٧١

جدول کلمه های آشنا و جدید

کلمه های آشنا و جدید را بخوانید و به خاطر بسپارید. پس از آن یکی از افراد خانواده یا هم مباحثه، کلمه ها و معانی آنها را از شما بپرسد تا مطمئن شوید معانی کلمات را می دانید.

معنا	کلمه (جدید)	ردیف	معنا	کلمه (آشنا)	ردیف
پیروی کنید	اتَّبِعُوا	۱	شما را	ایاکم	۱
درخواست می کنم	أَسْأَلُ	۲	حدود - مرزها	حُدُودُ	۲
داده شدند	أُوتُوا	۳	گناهان	ذُنُوبٍ	۳
دور کند - دور کرد	تَفَرَّقَ بِـ	۴	شفاعت کننده - واسطه	شَفِيعٌ	۴
بگیرید	خَذُوا	۵	قوم حضرت هود (ع)	عَاد	۵
این - آن	ذَلِكُمْ	۶	قدرت - نیرو	قُوَّةٍ	۶
پیروی نکنید	لَا تَتَّبِعُوا	۷	مسجد	مَسْجِدٍ	۷
نزدیک نشوید	لَا تَقْرَبُوا	۸	جایگاه - مکان - جا	مَكَانٍ	۸
نیست	لَيْسَ	۹	صورت ها - چهره ها	وُجُوهِ	۹
سفارش کرد - وصیت کرد	وَصَّى	۱۰	حضرت هود (ع)	هُود	۱۰
سفارش کردیم - وصیت کردیم	وَصَّيْنَا	۱۱	محشور می شوند - جمع می شوند	يُحْشَرُونَ [← يُحْشَرُوا [۲۹/۸	۱۱
بیان می کند	يُبَيِّنُ	۱۲	خلق می کنند	يُخْلِقُونَ [← يَخْلُقُ [۱۳/۴	۱۲
تقوا پیشه کنند - تقوا پیشه می کنند	يَتَّقُونَ	۱۳	می گویند	يَقُولُونَ [← يَقُولُ [۲۷/۷	۱۳

محشور شوند - جمع شوند	يُحْشَرُوا	۱۴			
می ترسند	يَخَافُونَ	۱۵			
می خوانند	يَدْعُونَ	۱۶			
ظلم می کنند	يَظْلِمُونَ	۱۷			
عمل می کنند - انجام می دهند	يَعْمَلُونَ	۱۸			
کسب می کنند - به دست می آورند	يَكْسِبُونَ	۱۹			

تمرین و پرسش

۱. قرآن آموزان گرامی! گزینه های صحیح را انتخاب کنید و علامت بزنید.

الف - کدام گزینه صحیح است؟

۱. اَتَّبِعُوا - لَا تَتَّبِعُوا - لَا تَقْرَبُوا :

الف - پیروی کنید - پیروی نکنید - نزدیک نشوید

ب - پیروی کردند - پیروی نکردند - نزدیک نشدند

۲. لَيْسَ - وَصَى - وَصَّيْنَا :

الف - مساوی نیست - وصیت - وصیت کردیم

ب - نیست - وصیت کرد - وصیت کردیم

۳. يَبِينُ - يَتَّقُونَ - يَخَافُونَ :

الف - روشن شد - تقوا پیشه گیرند - می ترسند

ب - بیان می کند - تقوا پیشه می کنند - می ترسند

۴. **أوتوا - يُحْشَرُوا - ذَلِكُمْ :**

الف - داده شدند - جمع شوند - آن

ب - دادند - جمع کردند - این

۵. **اسأل - تفرّق به - خذوا :**

الف - درخواست می کنم - دور کرد - بگیرید

ب - درخواست کردم - دور کند - گرفتند

ب - کدام کلمات، گزینه صحیح است؟

۱. شما را - شفاعت کننده:

الف - **كُم - وَصَى**

ب - **إِيَّاكُمْ - شَفِيعٌ**

۲. پیروی کنید - درخواست می کنم:

الف - **اتَّبِعُوا - أوتوا**

ب - **اتَّبِعُوا - اسأل**

۳. نزدیک نشوید - بگیرید:

الف - **لا تَقْرَبُوا - خذوا**

ب - **لا تَتَّبِعُوا - خذوا**

۴. جمع شوند - تقوا پیشه می کنند:

الف - **يُحْشَرُوا - يَتَّقُونَ**

ب - **يَخَافُونَ - يَتَّقُونَ**

۵. نیست - دور کرد:

الف - **لَيْسَ - يُبَيِّنُ**

ب - **لَيْسَ - تَفَرَّقَ بِهِ**

۲. گزینه های صحیح را انتخاب کنید.

الف - ترجمه صحیح هر عبارت را علامت بزنید:

۱. **يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ**

- الف - ای مردم: بندگی کنید خدایی را که آفرید شما را
- ب - ای مردم: بندگی کنید پروردگارتان را که آفرید شما را

۲. **قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ**

- الف - گفت: ای قوم من، بندگی کنید خدا را، نیست برای شما هیچ معبودی جز او
- ب - و قطعاً وصیت می کنیم آنان را که دارای کتاب اند

۴. **فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا**

- الف - پس تقوای خدا را پیشه کردند و او را اطاعت نمودند
- ب - پس تقوای خدا را پیشه کنید و اطاعت کنید مرا

۵. **اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا**

- الف - تقوای خدا را پیشه کردند و گفتاری راست گفتند
- ب - تقوای خدا را پیشه کنید و بگویید گفتاری استوار

ب - کدام عبارت، گزینه صحیح است؟

۱. این راه راست من است، پس پیروی کنید آن را:

الف - هَذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ فَاتَّبِعُوهُ

ب - هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ

۲. این حدود خداست، پس نزدیک نشوید به آن:

الف - ذَلِكَُمْ وَصَّاكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ

ب - تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ فَلَا تَقْرُبُوهَا

۳. ای کسانی که ایمان آورده اید: تقوای خدا را پیشه کنید:

الف - يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ

ب - يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمْ

۴. این چنین بیان می کند خدا، آیه هایش را برای مردم:

الف - ذَلِكَُمْ وَصَّاكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ

ب - كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ آيَاتِهِ لِلنَّاسِ

۴. عبارات قرآنی زیر را بخوانید و ترجمه آنها را کامل کنید.

۱. **وَإِلَىٰ عَادِ أَخَاهُمْ هُودًا قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ**

و (فرستادیم) به سوی ..... برادرشان ..... را، گفت: .....
قوم من ..... خدا را.

۲. **فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا * وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ**

پس ..... و اطاعت کنید مرا. و درخواست نمی کنم ..... بر
..... هیچ.

۳. **وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا * يُغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ**

و ..... گفتاری ..... می آمرزد ..... گناهان .....

۴. **وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَنْ سَبِيلِهِ**

و ..... راه ها (ی متفرق) را تا ..... شما را از .....

۵. **وَأَنْذِرْ بِهِ الَّذِينَ يَخَافُونَ أَنْ يُحْشَرُوا إِلَىٰ رَبِّهِمْ**

و ..... به وسیله آن ..... می ترسند این که ..... به سوی
.....

۵. قرآن آموزان عزیز! عبارات و آیات ده گانه متن درس را ترجمه کنید:

تمرین کارورزی برای ترجمه عبارات قرآنی

عبارت های قرآنی زیر را ترجمه کنید:

العمران: ۷۸

۱. وَيَقُولُونَ هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَمَا هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ

العمران: ۱۱۷

۲. وَمَا ظَلَمَهُمُ اللَّهُ وَلَكِنْ أَنْفُسُهُمْ يَظْلِمُونَ

انعام: ۱۳۲

۳. وَلِكُلِّ دَرَجَاتٍ مِمَّا عَمِلُوا وَمَا رَبُّكَ بِغَافِلٍ عَمَّا يَعْمَلُونَ

اعراف: ۳۱

۴. يَا بَنِي آدَمَ خُذُوا زِينَتَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ

یونس: ۸

۵. أُولَئِكَ مَاوَاهُمُ النَّارُ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ

نحل: ۲۰

۶. وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَا يَخْلُقُونَ شَيْئاً

فرقان: ۳۴

۷. الَّذِينَ يُحْشَرُونَ عَلَى وُجُوهِهِمْ إِلَىٰ جَهَنَّمَ أُولَئِكَ شَرٌّ مَكَاناً

زبان قرآن: فعل مضارع

فعل های زیر را ک هدر دو گروه آمده است، با توجه به معانی آنها بخوانید و با هم مقایسه کنید:

گروه اول		گروه دوم	
خَلَقَ	آفرید	يَخْلُقُ	می آفریند
أَمَرَ	امر کرد	يَأْمُرُ	امر می کند
تَذَكَّرَ	متذکر شد	يَتَذَكَّرُ	متذکر می شود
جَعَلَ	قرار داد	يَجْعَلُ	قرار می دهد
رَزَقَ	روزی داد	يَرْزُقُ	روزی می دهد
شَاءَ	خواست	يَشَاءُ	می خواهد
عَمِلَ	انجام داد	يَعْمَلُ	انجام می دهد

فعل های گروه اول «ماضی» هستند و بر انجام کاری در زمان گذشته دلالت می کنند، ولی به فعل های گروه دوم «مضارع» می گویند و بر انجام کاری در زمان حال و آینده دلالت می کنند. همان گونه که ملاحظه می کنید فعل های مضارع با ماضی خود حرف مشترکی دارند، فقط در ابتدای افعال مضارع، حرف «یا» اضافه شده است.

شیوه ساختن مضارع غایب مفرد مذکر

به اول فعل ماضی غایب مفرد مذکر حرف «ی» اضافه کنید، مانند:

خَلَقَ ← ی + خلق = یَخْلُقُ.

تمرین - جدول زیر را با توجه به نمونه اول آن، کامل کنید:

مضارع غایب مفرد مذکر	ماضی غایب مفرد مذکر
یَفْعَلُ: انجام می دهد	فَعَلَ: انجام داد
یَقُولُ:	قَالَ: گفت
یَعْلَمُ:	عَلِمَ: دانست
یَكْفُرُ: کفر می ورزد	كَفَرَ: .....
یُنزِلُ:	نَزَلَ: نازل کرد
یَنْصُرُ: یاری می کند	نَصَرَ: .....
یُقَاتِلُ:	قَاتَلَ: جنگید
یَعْصِي: سرپیچی می کند	عَصَى: .....
یَغْفِرُ:	غَفَرَ: آمرزید

آشنایی با معارف قرآن

دعوت به تقوا

اهمیت تقوا

یکی از برترین فضیلت‌ها که در قرآن به آن بسیار سفارش شده است، تقوا است. تقوای الهی به اندازه‌ای اهمیت دارد که بر خطیب نماز جمعه و نماز عید واجب است که مردم را به رعایت آن فرا بخواند. از طرفی، سفارش به تقوا در قرآن کریم به عنوان سیره همه انبیاء مطرح شده است: «وَلَقَدْ وَصَّيْنَا الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَإِيَّاكُمْ أَنْ اتَّقُوا اللَّهَ»، «وَاتَّقُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ».

مفهوم تقوا: کلمه تقوا از مصدر «وَقَايَةٌ» به معنای «نگهداری کردن» گرفته شده است و اصطلاحاً صفت ثابتی در انسان است که او را از بدی‌ها باز می‌دارد و به خوبی‌ها راهنمایی می‌کند.

راه‌های دستیابی به تقوا

تعالیم اسلامی ما را به کسب تقوا و رعایت آن فرا می‌خواند. بنابراین باید راه‌های دستیابی به این فضیلت را بدانیم. برخی از راه‌های به دست آوردن تقوا به این شرح است:

۱. عبادت خدا: «يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ». در این آیه، عبادت خدا وسیله‌ای برای با تقوا شدن قلمداد شده است. در آیه بعدی حضرت هود (ع)، پرستش و بندگی خدا را شرط تقوا ذکر می‌کند: «وإِلَىٰ عَادٍ أَخَاهُمْ هُودًا قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ أَفَلَا تَتَّقُونَ».
۲. عمل به احکام الهی: «خُذُوا مَا آتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ وَاذْكُرُوا مَا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ». در آیه ۱۵۳ سوره انعام از مجموعه اعتقادات و احکام الهی که توسط پیامبر اسلام

(ص) آورده شده، به صراط مستقیم یاد شده است و از مرد مخواستته است برای با تقوا شدن از این راه است پیروی کنند: «وَأَنَّ هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَن سَبِيلِهِ ذَلِكُمْ وَصَّاكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ».

۳. نزدیک نشدن به حریم حدود الهی: «تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ فَلَا تَقْرُبُوهَا كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ آيَاتِهِ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ»، در این آیه، مراعات اموری که خداوند تحریم کرده است، و نزدیک نشدن به آنها از مسلمانان خواسته شده است. هم چنین عمل به واجبات و چون و چرا نکردن در آن مورد تأکید قرار گرفته است و همه این ها به عنوان وسیله متقی شدن معرفی شده است.

۴. گفتار محکم و استوار: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا»،

سخن سنجیده و استوار از اموری است که باعث تحکیم تقوا می گردد.

۵. ترس از قیامت: «وَأَنْذِرْ بِهِ الَّذِينَ يَخَافُونَ أَنْ يُحْشَرُوا إِلَىٰ رَبِّهِمْ لَيْسَ لَهُمْ مِنْ

دُونِهِ وَكَلِيٌّ وَلَا شَفِيعٌ لَّهُمْ يَتَّقُونَ». در این آیه، خداوند به پیامبر (ص) دستور داده

است که انسان ها را از روز محر و قیامت بیم دهد و بترساند، روزی که هیچ کس را جز خدا - و کسانی که او اجازه دهد^۱ - توان شفاعت نیست، تا به این وسیله تقوا پیشه کنند و متقی گردند.

^۱ - کیست که در نزد او، جز به فرمان او شفاعت کند؟ (بقره، ۲۵۵).

تمرین آزاد

قرآن آموز عزیز! تمرین آزاد در حقیقت، کامل کننده تمرین های دیگر است، آن را فراموش نکنید.

عبارات قرآنی و آیات	کلمه های جدید
<p>۱. (يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْأَهْلِ قُلْ هِيَ مَوَاقِيتُ لِلنَّاسِ وَالْحَجِّ وَلَيْسَ الْبِرُّ بِأَنْ تَأْتُوا الْبُيُوتَ مِنْ ظُهُورِهَا وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنِ اتَّقَى وَأَتُوا الْبُيُوتَ مِنْ أَبْوَابِهَا وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ (بقره: ۱۸۹)</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>تَأْتُوا : بیاید - وارد شوید</p> <p>ظُهُور: پشت ها</p> <p>وَأَتُوا : و بیاید - و وارد شوید</p>
<p>۲. (وَجِئْتُمْ بِآيَةٍ مِنْ رَبِّكُمْ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا * إِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ (العمران: ۵۰-۵۱)</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	
<p>۳. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ (العمران: ۱۰۲)</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>تُقَاتَةً : تقوا</p> <p>لَا تَمُوتُنَّ : نمیرید</p>
<p>۴. (وَأَنْ أَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَاتَّقُواهُ وَهُوَ الَّذِي إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ (انعام: ۷۲)</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>تُحْشَرُونَ : محشور می شوید</p>

	<p>۵. (إِنَّ فِي اخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ لآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَّقُونَ (يونس: ۶)</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>لا تُقَدِّمُوا : پیشی نگیرید.</p>	<p>۶. (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْدُمُوا بَيْنَ يَدَيِ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ (حجرات: ۱)</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

درس سی ام آثار و برکات تقوا (۱)

قرآن آموز عزیز!

ایات در سرا یک بار با دقت و شمرده بخوانید:

۱. وَلَوْ أَنَّهُمْ آمَنُوا وَاتَّقَوْا لَمَثُوبَةٌ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ خَيْرٌ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ
بقره: ۱۰۳

۲. وَتَزَوَّدُوا فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَىٰ وَاتَّقُونِ يَا أُولِيَ الْأَلْبَابِ
بقره: ۱۹۷

۳. إِعْدِلُوا هُوَ أَقْرَبُ لِلتَّقْوَىٰ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ
مائده: ۸

۴. وَلِلدَّارِ الْآخِرَةِ خَيْرٌ لِلَّذِينَ يُتَّقُونَ أَفَلَا تَعْقِلُونَ
انعام: ۳۲

۵. إِنَّ فِي اخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ لآيَاتٍ لِقَوْمٍ
يَتَّقُونَ
یونس: ۶

۶. وَلَا جُرْأَ الْآخِرَةِ خَيْرٌ لِلَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ
یوسف: ۵۷

۷. ذَلِكَ وَمَنْ يُعْظَمْ شَعَائِرَ اللَّهِ فَإِنَّهَا مِنْ تَقْوَى الْقُلُوبِ
حج: ۳۲

٨. إِنَّ الَّذِينَ يَغُضُّونَ أَصْوَاتَهُمْ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ أُولَئِكَ الَّذِينَ امْتَحَنَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ
لِلتَّقْوَى لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ عَظِيمٌ
حجرات: ٣

٩. يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَى... إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ اتَّقَاكُمْ
حجرات: ١٣

١٠. إِنَّا أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَى قَوْمِهِ أَنْ أَنْذِرْ قَوْمَكَ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ *
قَالَ يَا قَوْمِ إِنِّي لَكُمْ نَذِيرٌ مُبِينٌ * أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاتَّقُوهُ وَأَطِيعُوا * يَغْفِرْ لَكُمْ مِّنْ
ذُنُوبِكُمْ وَيُخْرِجْكُمْ إِلَى أَجَلٍ مُّسَمًّى إِنَّ أَجَلَ اللَّهِ إِذَا جَاءَ لَا يُؤَخَّرُ لَوْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ
نوح: ١-٤

جدول کلمه های آشنا و جدید

در فراگیری این کلمات، همانند گذشته، یاری گرفتن از هم مباحثه - یا یکی از افراد خانواده - فراموش نشود!

معنا	کلمه (جدید)	ردیف	معنا	کلمه (آشنا)	ردیف
با تقواترین - با تقواتر	أَتَقَى	۱	اصل - ریشه	أَصْل	۱
عدالت پیشه کنید	إِعْدِلُوا	۲	صوت ها - صداها	أَصْوَات	۲
نزدیک تر - نزدیک ترین	أَقْرَبُ	۳	تبدیل - تغییر	تَبْدِيلٌ	۳
گرامی ترین - گرامی تر	أَكْرَمُ	۴	تقوا - پرهیزگاری	تَقْوَى	۴
امر کرد - فرمان داد	أَمَرَ	۵	پاداش - ثواب	ثَوَابٌ	۵
امتحان کرد	امْتَحَنَ	۶	توشه	زَادٌ	۶
زن - جنس ماده	أُنْثَى	۷	درخت	شَجَرَةٌ	۷
توشه برگیرید	تَزَوَّدُوا	۸	شعائر	شَعَائِرٌ	۸
انجام می دهید	تَعْمَلُونَ	۹	علم - دانایی	عِلْمٌ	۹
روی گرداند	تَوَلَّى	۱۰	عنکبوت	عَنْكَبُوتٍ	۱۰
مرد - جنس نر	ذَكَرٌ	۱۱	فرع - شاخه	فَرْعٌ	۱۱
دیدنی	رَأَيْتَ	۱۲	نزدیک	قَرِيبٌ	۱۲
تکذیب کرد	كَذَّبَ	۱۳	وعده ها - گفتارها - فرمانها	كَلِمَاتٌ	۱۳
پاداش - ثواب	مُتَوِّبَةٌ	۱۴	گفتار - فرمان	كَلِمَةٌ	۱۴
می بیند	بَرَى	۱۵	چگونه - هرگونه	كَيْفٌ	۱۵
بزرگ بدارد	بِعَظْمٍ	۱۶	حضرت لوط (ع)	لُوطٌ	۱۶

پایین می آورند - فرو می نهند	يُعْضُونَ	۱۵	مرگ	مَوْت	۱۷
			مرده	مَيِّت	۱۸
			وای	وَيْل	۱۹

تمرین و پرسش

۱. قرآن آموزان گرامی! گزینه های صحیح را انتخاب کنید و علامت بزنید.

الف - کدام گزینه صحیح است؟

۱. اَتَقَى - اَقْرَبَ - اَكْرَمَ:

الف - با تقوا - نزدیک - گرامی

ب - باتقواترین - نزدیک تر - گرامی ترین

۲. اَمَرَ - كَذَّبَ - اِمْتَحَنَ:

الف - امر کرد - دروغ گفت - امتحان کرد

ب - فرمان داد - تکذیب کرد - امتحان کرد

۳. اِعْدِلُوا - تَزَوَّدُوا - تَعْمَلُونَ:

الف عدالت پیشه کنید - توشه بگیرید - انجام می دهید

ب - عدالت پیشه کردند - توشه برگرفته - انجام می دهند

۴. اُنْثَى - ذَكَرَ - مُتُوبَةً:

الف - زن - مرد - ثواب

ب - زن - یاد - پاداش

۵. تَوَلَّى - رَأَيْتَ - يَرَى:

الف - روی گرداند - دیدی - دید

ب - روی گرداند - دیدی - می بیند

ب - کدام کلمات، گزینه صحیح است؟

۱. فرو می نهند - پرهیزگاری:

الف - یَغُضُّونَ - تَقْوَى

ب - یَغُضُّونَ - اتَّقَى

۲. ثواب - روی گرداند:

الف - مُتُوبَةٌ - تَوَلَّى

ب - مُتُوبَةٌ - اَعْدِلُوا

۳. امتحان کرد - دیدی:

الف - اِمْتَحَنَ - يُرَى

ب - اِمْتَحِنُ - رَأَيْتَ

۴. نزدیک تر - مرد:

الف - اَقْرَبَ - اُنْتَى

ب - اَقْرَبَ - ذَكَرَ

۵. توشه برگیرید - گرامی تر:

الف - تَزَوَّدُوا - اتَّقَى

ب - تَزَوَّدُوا - اُكْرِمَ

۲. گزینه های صحیح را انتخاب کنید

الف - ترجمه صحیح هر عبارت را علامت بزنید:

۱. **يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَى**

- الف - ای مردم: ما شما را زن و مرد آفریدیم
- ب - ای مردم: قطعاً ما آفریدیم شما را از مردی و زنی

۲. **وَتَزَوَّدُوا فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَى**

- الف - و توشه برگزید، پس قطعاً بهترین توشه تقواست
- ب - و توشه برگرفتند، زیرا بهترین توشه تقواست

۳. **إِنَّ الَّذِينَ يَغُضُّونَ أَصْوَاتَهُمْ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ**

- الف - قطعاً کسانی که پایین می آورند صداهای خود را نزد رسول خدا
- ب - قطعاً کسانی که پایین می آورند صداهایشان را نزد پیامبر خدا

۴. **وَاللَّذَارُ الْآخِرَةُ خَيْرٌ لِّلَّذِينَ يَتَّقُونَ**

- الف - و قطعاً خانه آخرت (بهشت) بهتر است برای کسانی که تقوا پیشه می کنند

- ب - و خانه آخرت (بهشت) بهترین خانه برای متقین است

۵. **إِغْدِلُوا هُوَ أَقْرَبُ لِلتَّقْوَى وَاتَّقُوا اللَّهَ**

- الف - عدالت پیشه کنید، آن به تقوا الهی نزدیک تر است
- ب - عدالت پیشه کنید، آن نزدیک تر است به تقوا، و تقوای خدا را پیشه کنید

ب - کدام عبارت، گزینه صحیح است؟

۱. و قطعاً پاداش آخرت بهتر است، برای کسانی که ایمان آوردند:

الف - **وَلِلَّذِينَ آمَنُوا خَيْرٌ لِّالَّذِينَ لَا يَتَّقُونَ**

ب - **وَلِالَّذِينَ آمَنُوا خَيْرٌ لِّالَّذِينَ لَا يَتَّقُونَ**

۲. و هر کس بزرگ بدارد شعائر خدا را:

الف - **وَمَنْ يُعْظِمِ حُرْمَاتِ اللَّهِ**

ب - **وَمَنْ يُعْظِمِ شَعَائِرَ اللَّهِ**

۳. قطعاً گرامی ترنی شما نزد خدا، با تقواترین شماست:

الف - **إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ**

ب - **إِنِّي لَكُمْ نَذِيرٌ مُّبِينٌ**

۴. برای کسانی که ایمان آوردند و تقوا پیشه می کردند:

الف - **لَا يَأْتِ الْفِتْنَةَ يَتَّقُونَ**

ب - **لِلَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ**

۳. عبارات کوتاه زیر را با استفاده از روش تفکیک و کلمه به کلمه، ترجمه کنید:

ترجمه	عبارات	ردیف
	وَاتَّقُونَ يَا أُولِيَ الْأَلْبَابِ	۱
	إِنَّ الَّذِينَ يَغُضُّونَ أَصْوَاتَهُمْ	۲
	أُولَئِكَ الَّذِينَ امْتَحَنَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ	۳
	لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ عَظِيمٌ	۴
	وَلَوْ أَنَّهُمْ آمَنُوا وَاتَّقَوْا	۵
	لَمَتُوبَةٌ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ خَيْرٌ	۶
	إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ	۷
	وَمَنْ يُعْظَمْ شَعَائِرَ اللَّهِ	۸
	أَفَرَأَيْتَ الَّذِي تَوَلَّى	۹
	إِنَّ فِي اخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ	۱۰
	مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ	۱۱
	أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاتَّقُوهُ وَأَطِيعُوا	۱۲

۴. عبارات قرآنی زیر را بخوانید و ترجمه آنها را کامل کنید:

۱. **إِنَّا أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ أَنْ أَنْذِرْ قَوْمَكَ**

قطعا ما ..... نوح را ..... قومش، این که ..... قومت را .

۲. **إِنِّي لَكُمْ نَذِيرٌ مُّبِينٌ * أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاتَّقُوهُ وَأَطِيعُوا**

..... برای شما ..... آشکار هستم ..... خدا را و

..... او را پیشه کنید و ..... مرا.

۳. **وَمَا خَلَقَ اللَّهُ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ لآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَّقُونَ**

و آنچه ..... خدا ..... آسمان ها و ..... حتماً.....

برای گروهی که ..... .

۴. **وَأَعْتَدْنَا لِمَنْ كَذَّبَ بِالسَّاعَةِ سَعِيرًا**

و ..... برای کسی که ..... نسبت به ..... آتش افروخته را.

۵. **لَمَثُوبَةٍ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ خَيْرٌ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ**

قطعا ..... از ..... خداوند ..... اگر .....

۵. قرآن آموزان عزیز: عبارات و آیات ده گانه متن درس را ترجمه کنید.

تمرین کارورزی برای ترجمه عبارات قرآنی

عبارت های قرآنی زیر را ترجمه کنید:

اعراف: ۵۶

۱. إِنَّ رَحْمَتَ اللَّهِ قَرِيبٌ مِنَ الْمُحْسِنِينَ

۲. لَهُمُ الْبُشْرَىٰ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ لَا تَبْدِيلَ لِكَلِمَاتِ اللَّهِ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ

یونس: ۶۴

الْعَظِيمُ

۳. وَيَأْتِيهِ الْمَوْتُ مِنْ كُلِّ مَكَانٍ وَمَا هُوَ بِمَيِّتٍ وَمِنْ وَرَائِهِ عَذَابٌ غَلِيظٌ ابراهیم: ۱۷

۴. أَلَمْ تَرَ كَيْفَ ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا كَلِمَةً طَيِّبَةً كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ أَصْلُهَا ثَابِتٌ وَفَرْعُهَا فِي

ابراهیم: ۲۴

السَّمَاءِ

فرقان: ۱۱

۵. بَلْ كَذَّبُوا بِالسَّاعَةِ وَأَعْتَدْنَا لِمَنْ كَذَّبَ بِالسَّاعَةِ سَعِيرًا

۶. كَذَّبَتْ قَوْمُ لُوطٍ الْمُرْسَلِينَ * إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ لُوطُ أَلَا تَتَّقُونَ

شعراء: ۱۶۰-۱۶۱

۷. وَقَالَ الَّذِينَ أَوتُوا الْعِلْمَ وَيَلِكُمْ ثَوَابُ اللَّهِ خَيْرٌ لِمَنْ آمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا

قصص: ۸۰

نجم: ۳۳

۸. أَفَرَأَيْتَ الَّذِي تَوَلَّى

زبان قرآن: فعل مضارع غایب جمع مذکر

فعل های گروه اول و دوم را با توجه به ساختار و معانی آنها، با دقت بخوانید.

گروه اول	گروه دوم
يَعْقِلُ: می اندیشد	يَعْقِلُونَ: می اندیشند
يَعْلَمُ: می داند	يَعْلَمُونَ: می دانند
يَفْقَهُ: می فهمد	يَفْقَهُونَ: می فهمند
يُقَاتِلُ: می رزمند	يُقَاتِلُونَ: می رزمند
يَكْفُرُ: کفر می روزد	يَكْفُرُونَ: کفر می روزند
يُنْفِقُ: انفاق می کند	يُنْفِقُونَ: انفاق می کنند

فعل های گروه اول، مضارع غایب مفرد مذکر و فعل های گروه دوم، جمع همان افعال است.

برای ساختن فعل جمع، تغییری که در فعل مفرد ایجاد شده است، اضافه شدن «ون» به آخر فعل مفرد است: يَعْلَمُ + وَنَ ← يَعْلَمُونَ

شیوه ساختن مضارع غایب جمع مذکر:

به آخر مضارع غایب مفرد مذکر «ون» اضافه می شود، مانند:

يَعْلَمُ ← يَعْلَمُونَ

تمرین - جدول زیر را با توجه به نمونه اول آن، کامل کنید:

مضارع غایب جمع مذکر	مضارع غایب مفرد مذکر	ماضی غایب جمع مذکر	ماضی غایب مفرد مذکر
يَعْلَمُونَ: می دانند	يَعْلَمُ: می داند	عَلِمُوا: دانستند	عَلِمَ: دانست
:	يَكْفُرُ:	:	كَفَرَ: کفر ورزید
يُنْفِقُونَ:	:	:	أَنْفَقَ: انفاق کرد
:	يُجَاهِدُ:	:	جَاهَدَ: جهاد کرد
:	يُؤْمِنُ:	:	آمَنَ: ایمان آورد
:	يَجْعَلُ:	:	جَعَلَ: قرار داد
:	يُسَخِّرُ:	:	سَخَّرَ: تسخیر کرد
:	يَضْرِبُ:	:	ضَرَبَ: زد

آشنایی با معارف قرآن

آثار و برکات تقوا (۱)

تقوا معیار برتری

در فرهنگ اسلامی و قرآنی، معیار امتیاز و برتری انسان ها تقواست. نژاد، قومیت، رنگ، ثروت، قدرت مادی و ... وسیله ارزیابی کرامت و بزرگی آدمیان نیست. «إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ اتَّقَاكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ».

آثار تقوا

۱ - تقوا بهترین توشه: اگر تقوا این چنین برجسته شده است، به علت آثار و برکات فراوانی است که بر آن مترتب است. تقوا بهترین توشه برای زندگی ابدی انسان است و قرآن کریم ما را تشویق می کند که از این زاد و توشه برای آینده خود بهره بگیریم:

«وَتَزَوَّدُوا فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَى».

رابطه تقوا و فضائل اخلاقی: اساس بسیاری از فضائل اخلاقی، تقواست، یکی از این فضائل، عدالت است و قرآن به ما امر می کند که عدالت پیشه باشیم، زیار با تقوا، قرابت و نزدیکی دارد: «إِعْدِلُوا هُوَ أَقْرَبُ لِلتَّقْوَى». قرآن هم چنین ما را به عفو و گذشت در کارها دعوت می کند و آن را نیز به تقوا نزدیک می داند «وَأَنْ تَعْفُوا أَقْرَبُ لِلتَّقْوَى».

۲ - آمرزش الهی: از برکات تقوا، بهره مندی از آمرزش و پاداش بزرگ خداوند است: «أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاتَّقُوهُ وَأَطِيعُوا * يَغْفِرَ لَكُمْ مِنْ ذُنُوبِكُمْ»، «أُولَئِكَ

الَّذِينَ آمَنُوا وَاتَّقَوْا لَآتُوا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ خَيْرًا لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ»
 الَّذِينَ آمَنُوا وَاتَّقَوْا لَآتُوا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ خَيْرًا لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ» و « وَكَوْنُوا آمِنًا وَاتَّقُوا
 لَمَثُوبَةً مِنْ عِنْدِ اللَّهِ خَيْرٌ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ».

۳. پاداش ماندگار اخروی: برترین و ماندگارترین اثر و برکت تقوا، پاداش

اخری است: «وَلِلدَّارِ الْآخِرَةِ خَيْرٌ لِلَّذِينَ يُتَّقُونَ أَفَلَا تَعْقِلُونَ».

تذکر:

در تمرین های آزاد زیر کلمات آشنا خط کشیده شده است.

تمرین آزاد

کلمه های جدید	عبارات قرآنی و آیات
<p>تَعْفُوا : عفو کنید لا تَنْسُوا : فراموش نکنید</p>	<p>۱. (وَإِنْ طَلَّقْتُمُوهُنَّ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَمْسُوهُنَّ وَقَدْ فَرَضْتُمْ لَهُنَّ فَرِيضَةً فَنِصْفُ مَا فَرَضْتُمْ إِلَّا أَنْ يَعْفُونَ أَوْ يَعْفُوا الَّذِي بِيَدِهِ عُقْدَةُ النِّكَاحِ وَأَنْ تَعْفُوا أَقْرَبُ لِلتَّقْوَى وَلَا تَنْسُوا الْفَضْلَ بَيْنَكُمْ إِنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ) (بقره: ۲۳۷)</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>تُظَلِّمُونَ : ظلم گردیده می شوید فَتَيْلٍ : (به اندازه) نخ هسته خرما</p>	<p>۲. (قُلْ مَتَاعُ الدُّنْيَا قَلِيلٌ وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ لِمَنِ اتَّقَى وَلَا تُظَلِّمُونَ فَتَيْلًا) (نساء: ۷۷)</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>يُؤَارِي : می پوشاند سَوَاتٍ : عورت ها رِيش: زینت</p>	<p>۳. (يَا بَنِي آدَمَ قَدْ أَنْزَلْنَا عَلَيْكُمْ لِبَاسًا يُؤَارِي سَوْآتِكُمْ وَرِيشًا وَلِبَاسُ التَّقْوَى ذَلِكَ خَيْرٌ ذَلِكَ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ لَعَلَّهُمْ يَذَكَّرُونَ) (اعراف: ۳۶)</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>نُنَجِّي : نجات می دهیم نَذَرُ : وا می گذاریم جَنِيًّا : به زانو در افتاده</p>	<p>۴. (ثُمَّ نُنَجِّي الَّذِينَ اتَّقَوْا وَنَذَرُ الظَّالِمِينَ فِيهَا جَنِيًّا) (مریم: ۷۲)</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

<p>وَأْمُرْ : و امر کن اضْطَبِرْ : شکيبا باش نَسْتَلْ : درخواست می کنیم - سؤال می کنیم نَرْزُقْ : روزی می دهیم</p>	<p>۵. (وَأْمُرْ أَهْلَكَ بِالصَّلَاةِ وَاصْطَبِرْ عَلَيْهَا لَا نَسْأَلُكَ رِزْقًا نَحْنُ نَرْزُقُكَ وَالْعَاقِبَةُ لِلتَّقْوَى) (طه:۱۳۲) ....</p>
<p>يَتَّقِ : تقوا پیشه کن مَخْرَج : راه نجات - گشایش</p>	<p>۶. (وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا) (طلاق:۲) ....</p>
<p>يَذْكُرُونَ : پند می گیرند</p>	<p>۷. (وَمَا يَذْكُرُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ هُوَ أَهْلُ التَّقْوَى وَأَهْلُ الْمَغْفِرَةِ) (مدثر:۵۶) ....</p>

درس سی و یکم: آثار و برکات تقوا (۲)

قرآن آموزان عزیز!

آیات درس را یک بار با دقت و شمرده بخوانید.

۱. فَاٰمِنُوْا بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهِ وَاِنْ تُوْمِنُوْا وَتَتَّقُوْا فَلَكُمْ اَجْرًا عَظِيْمًا
العمران: ۱۷۹

۲. فَاتَّقُوا اللّٰهَ يَا اُولٰٓئِیۡ اَلْاَبْوَابِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُوْنَ
مائده: ۱۰۰

۳. وَلَوْ اَنَّ اَهْلَ الْقُرٰٓی اٰمَنُوْا وَاتَّقَوْا لَفَتَحْنَا عَلَیْهِمْ بَرَکٰتٍ مِّنَ السَّمَآءِ وَاَلْاَرْضِ
اعراف: ۹۶

۴. يَا اٰیُّهَا الَّذِیۡنَ اٰمَنُوْا اِنَّ تَتَّقُوْا اللّٰهَ یَجْعَلْ لَّكُمْ فُرْقٰنًا وَّیُكْفِّرْ عَنْكُمْ سَیِّئٰتِكُمْ وَّیَغْفِرْ
لَكُمْ وَّاللّٰهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيْمِ
انفال: ۲۹

۵. وَاَلَّذِیۡنَ اٰتَقَوْا اَفْلا تَعْقِلُوْنَ
یوسف: ۱۰۹

۶. وَقِیۡلَ لِلَّذِیۡنَ اٰتَقَوْا مَاذَا اَنْزَلَ رَبُّكُمْ قَالُوْا خَیْرًا لِلَّذِیۡنَ اَحْسَنُوْا فِیۡ هٰذِهِ الدُّنْیَا حَسَنَةً
وَلَا دَارُ الْاٰخِرَةِ خَیْرًا وَّلَیۡسَ دَارُ الْمُتَّقِیۡنَ
نحل: ۳۰

٧. إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ^١

٨. وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجاً * وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ

عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ إِنَّ اللَّهَ بَالِغُ أَمْرِهِ قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا

طلاق: ٣

طلاق: ٤

٩. وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مِنْ أَمْرِهِ يُسْرًا

طلاق: ٥

١٠. وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مِنْ أَمْرِهِ يُسْرًا

^١ - مُحْسِنُونَ - مُحْسِنِينَ: نيكوکاران

جدول کلمه های آشنا و جدید

معنا	کلمه (جدید)	ردیف	معنا	کلمه (آشنا)	ردیف
اگر تقوا پیشه کنید	أَنْ تَتَّقُوا	۱	حضرت اسحاق (ع)	إِسْحَاقَ	۱
رستگار شوید - رستگار می شوید	تُفْلِحُونَ	۲	حضرت اسماعیل (علیه السلام)	إِسْمَاعِيلَ	۲
کافی - بس	حَسْبُ	۳	کارها	أُمُورٍ	۳
جایی که - هر جا - هر گونه	حَيْثُ	۴	فرزندان	أَوْلَادٍ (جمع وَلَد)	۴
دارای - صاحب	ذُو - ذَا - ذِي	۵	برکت ها	بَرَكَاتٍ	۵
گناهان - بدی ها	سَيِّئَاتٍ (جمع سَيِّئَةٍ)	۶	پیمان	حُسْنٍ	۶
گشودیم - می گشاییم	فَتَحْنَا	۷	پیمان	عَهْدٍ	۷
گمان نمی کند	لَا يَحْتَسِبُ	۸	آزمایش - فتنه	فِتْنَةٍ	۸
چه چیز؟	مَاذَا	۹	شهرها - آبادی ها	قُرَى (جمع قرية)	۹
راه نجات - گشایش	مَخْرَجٍ	۱۰	قرار می دهد	يَجْعَلُ [← جَعَلَ ۷/۲]	۱۰
تقوا پیشه کند (تقوا پیشه می کند)	يَتَّقِي (يَتَّقِي)	۱۱	حضرت یعقوب (علیه السلام)	يَعْقُوبُ	۱۱
آسانی	يُسْرٍ	۱۲	رزوی می دهد	يُرْزَقُ [← رَزَقْنَا ۲۲/۶]	۱۲
می پوشاند	يُكْفِرُ	۱۳	حضرت یوسف (علیه السلام)	يُوسُفَ	۱۳

تمرین و پرسش

۱. قرآن آموزا نگرانی! گزینه های صحیح را انتخاب کنید و علامت بزینید:

الف - کدام گزینه صحیح است؟

۱. **يُرْزَقُ - يَجْعَلُ - يُكْفَرُ :**

الف - روزی می دهد - قرار می دهد - می پوشاند

ب - روزی داد - قرار داد - پوشاند

۲. **يُسْرَ - مَخْرَجَ - حَسَبَ :**

الف - آسانی - راه نجات - کافی

ب - آسان - خارج - حساب

۳. **يَتَّقِي - تَتَّقُوا - فَتَحْنَا :**

الف - تقوا پیشه کرد - تقوا پیشه کردید - گشودیم

ب - تقوا پیشه کند - تقوا پیشه کنید - گشودیم

۴. **حَيْثُ - لَا يَحْتَسِبُ - سَيِّئَاتُ :**

الف - هر جا - گمان نمی کنید - گناه

ب - هر جا - گمان نمی کند - گناهان

۵. **تُقْلِحُونَ - «ذُو، ذَا، ذِي» - مَاذَا :**

الف - رستگار می شوید - دارای - چه چیز

ب - رستگار شدید - صاحب - چه چیز

ب - کدام کلمات، گزینه صحیح است؟

۱. قرار می دهد- آسانی:

الف - **يَجْعَلُ - حَسْبُ**

ب - **يَجْعَلُ - يُسِر**

۲. می پوشاند - گشودیم:

الف - **يُكْفِرُ - فَتَحْنَا**

ب - **يُكْفِرُ - مَخْرَج**

۴. هر گونه - راه نجات:

الف - **حَيْثُ - مُخْرَج**

ب - **حَيْثُ - حَسْب**

۵. کافی - گمان نمی کند:

الف - **حَسْب - لَا يَحْتَسِبُ**

ب - **يُسِر - لَا يَحْتَسِبُ**

۲. گزینه های صحیح را انتخاب کنید.

الف - ترجمه صحیح هر عبارت را علامت بزنیید.

۱. **إِنْ تَتَّقُوا اللَّهَ يَجْعَلْ لَكُمْ فُرْقَانًا**

الف - اگر تقوا پیشه می کردند، قرار می داد برای آنها وسیله جدا ساختن حق

از باطل را.

ب - اگر تقوای خدا را پیشه کنید، قرار می دهد برای شما وسیله جدا ساختن

حق از باطل را.

۲. فَاتَّقُوا اللَّهَ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ

- الف - پس تقوای خدا را پیشه کنید ای صاحبان خرد (خردمندان)
- ب - پس تقوا پیشه کردند آن خردمندان

۳. وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْقُرَىٰ آمَنُوا وَاتَّقَوْا

- الف - و اگر که اهل شهرها ایمان آورند و تقوا پیشه کنند
- ب - و اگر اهل آبادی ها، ایمان آورید و تقوا پیشه سازید

۴. وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا

- الف - و هر کس تقوای خدا را پیشه کند، (خدا) قرار می دهد برای او گشایشی

- ب - و کسی که تقوای خدا را پیشه کند، قرار می گیرد برای او راه نجاتی

۵. وَإِنْ تُمْنُوا وَتَتَّقُوا فَلَكُمْ أَجْرٌ عَظِيمٌ

- الف - و اگر ایمان آورند و تقوا پیشه کنند، برای آنها پاداشی بزرگ است
- ب - و اگر ایمان آورید و تقوا پیشه کنید، پس برای شما پاداشی بزرگ است

ب - کدام عبارت، گزینه صحیح است؟

۱. و هر کس تقوای خدا را پیشه کند، قرار می دهد برای او در کارش آسانی:

- الف - وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا
- ب - وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مِنْ أَمْرِهِ يُسْرًا

۲. و قطعاً سرای آخرت (بهشت) بهتر است برای کسانی که تقوا پیشه کردند:

الف - **وَلَدَارُ الْآخِرَةِ خَيْرٌ وَلَنِعْمَ دَارُ الْمُتَّقِينَ**

ب - **وَلَدَارُ الْآخِرَةِ خَيْرٌ لِلَّذِينَ اتَّقَوْا**

۳. می پوشاند از شما گناهانتان را:

الف - **يُكَفِّرُ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ**

ب - **يُكَفِّرُ عَنْهُ سَيِّئَاتِهِ**

۴. قطعاً خداوند با کسانی است که تقوا پیشه کردند:

الف - **إِن تَتَّقُوا اللَّهَ يَجْعَلْ لَكُمْ فُرْقَاناً**

ب - **إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا**

۳. عبارات کوتاه زیر را با استفاده از روش تفکیک و کلمه به کلمه، ترجمه کنید:

ترجمه	عبارت	ردیف
	وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ	۱
	لَفَتَحْنَا عَلَيْهِم بَرَكَاتٍ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ	۲
	وَيَرْزُقُهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ	۳
	وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ	۴
	فَآمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ	۵
	وَقِيلَ لِلَّذِينَ اتَّقَوْا	۶
	مَاذَا أَنْزَلَ رَبُّكُمْ قَالُوا خَيْرًا	۷
	لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةٌ	۸
	وَلِدَارُ الْآخِرَةِ خَيْرٌ وَلَنِعْمَ دَارُ الْمُتَّقِينَ	۹
	إِنْ تَتَّقُوا اللَّهَ يَجْعَلْ لَكُمْ فُرْقَانًا	۱۰
	وَلِدَارُ الْآخِرَةِ خَيْرٌ لِلَّذِينَ اتَّقَوْا	۱۱
	لَعَلَّكُمْ تَفْلِحُونَ	۱۲

۴. عبارات قرآنی زیر را بخوانید و ترجمه آنها را کامل کنید:

۱. وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَكْفُرْ عَنْهُ سَيِّئَاتِهِ

و هر کس ..... می پوشاند ..... گناهانش را.

۲. وَقِيلَ لِلَّذِينَ اتَّقَوْا مَاذَا أَنْزَلَ رَبُّكُمْ قَالُوا خَيْرًا

و گفته شد ..... تقوا پیشه کردند ..... فرو فرستاد .....

گفتند: .....

۳. لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةٌ وَلَدَارُ الْآخِرَةِ خَيْرٌ

برای ..... نیکی کردند ..... دنیا ..... و قطعاً .....

بهتر است.

۴. وَيُكَفِّرْ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ

و ..... از شما ..... شما را ..... برای شما و .....

دارای ..... بزرگ است.

۵. وَيَرْزُقُهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ

و ..... او را ..... جایی که ..... و هر کس .....

..... پس او ..... او را.

۵. قرآن آموزا عزیز! عبارات و آیات ده گانه متن درس را ترجمه کنید.

تمرین کارورزی برای ترجمه عبارات قرآنی

۱. الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ
بقره: ۳

۲. قُولُوا آمَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْنَا وَمَا أُنزِلَ إِلَيْهِمْ وَإِسْحَاقَ

وَيَعْقُوبَ
بقره: ۱۳۶

۳. فَآتَاهُمُ اللَّهُ ثَوَابَ الدُّنْيَا وَحَسَنَ ثَوَابِ الْآخِرَةِ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ العمران: ۱۴۸

۴. وَاعْلَمُوا أَنَّمَا آمَاكُمُ وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ وَأَنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ
انفال: ۲۸

۵. كَيْفَ يَكُونُ لِلْمُشْرِكِينَ عَهْدٌ عِنْدَ اللَّهِ وَعِنْدَ رَسُولِهِ
توبه: ۷

۶. وَلَقَدْ جَاءَكُمْ يُوسُفُ مِنْ قَبْلُ بِالْبَيِّنَاتِ
غافر: ۳۴

زبان قرآن: فعل مضارع مخاطب مذکر (مفرد و جمع)

فعل های زیر را با توجه به معانی آنها بخوانید:

گروه اول	گروه دوم
يَخْلُقُ: می آفریند	تَخْلُقُ: می آفرینی
يَجْعَلُ: قرار می دهد	تَجْعَلُ: قرار می دهی
يُنْفِقُ: انفاق می کند	تُنْفِقُ: انفاق می کنی

پس از دقت در معنای فعل های مضارع بالا متوجه می شوید که فعل های گروه اول، مضارع غایب، و گروه دوم، مضارع مخاطب است. تفاوت این دو گروه از فعل ها در این است که فعل های غایب با حرف «ی» و فعل های مخاطب با حرف «ت» آغاز شده است.

بنابراین، برای ساختن مضارع مخاطب، حرف «ی» در اول فعل غایب را، به

«ت» تبدیل کنید، مانند: يَخْلُقُ ← تَخْلُقُ

فعل های جمع مخاطب نیز بر اساس همین قاعده ساخته می شود:

يَعْلَمُونَ: می دانند ← تَعْلَمُونَ: می دانید

يَعْبُدُونَ: بندگی می نند ← تَعْبُدُونَ: بندگی می کنید

يُقَاتِلُونَ: می رزمند ← تُقَاتِلُونَ: می رزمید

شیوه ساختن مضارع مخاطب مذکر

حرف «ی» در مضارع غایب مفرد و جمع، به حرف «ت» تبدیل می شود،

مانند: **يَعْلَمُ** ← **تَعْلَمُ** : يَعْلَمُونَ ← **تَعْلَمُونَ**

تمرین - قرآن آموزان عزیز! جدول زیر را با توجه به نمونه اول آن کامل

کنید:

مضارع مخاطب جمع مذکر	ماضی مخاطب جمع مذکر	مضارع مخاطب مفرد مذکر	ماضی مخاطب مفرد مذکر
تَجْعَلُونَ : قرار می دهید	جَعَلْتُمْ : قرار دادید	تَجْعَلُ : قرار می دهی	جَعَلْتَ : قرار دادی
..... :	..... :	تَدْخُلُ :	دَخَلْتَ : داخل شدی
..... :	..... :	تَنْصُرُ :	نَصَرْتَ : یاری کردی
..... :	..... :	تَعْلَمُ :	عَلِمْتَ : دانستی
..... :	..... :	تَعْمَلُ :	عَمِلْتَ : انجام دادی
..... :	..... :	تُجَاهِدُ :	جَاهَدْتَ : جهاد کردی

آشنایی با معارف قرآن

آثار و برکات تقوا (۲)

- در درس پیشین، بعضی از آثار و برکات تقوا از دیدگاه قرآن کریم بیان شد. در آیات این درس با برخی دیگر از اثرات تقوا آشنا می شوید.
۴. تشخیص حق و باطل: نتیجه تقوای الهی بینشی روشن است که در پرتو آن می توان حق را از باطل، صحیح را از ناصحیح و خوب را از بد تشخیص داد: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَتَّقُوا اللَّهَ يَجْعَلْ لَكُمْ فُرْقَانًا».
۵. فلاح و رستگاری: در سایه تقوا انسان به رستگاری حقیقی دست می یابد: «فَاتَّقُوا اللَّهَ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ لَعَلَّكُمْ تَفْلِحُونَ».
۶. گشایش در کارها و روزی: به برکت تقوا، کارها و امور انسان گشایش می یابد و کارها آسان می گردد و از جاهایی که حسابش را نمی کند، رزق و روزی فراهم می شود: «وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا * وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ» و «وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مِنْ أَمْرِهِ يُسْرًا».
۷. نزول برکات الهی: اگر امتی راه تقوا را پیشه خود کنند، خداوند درهای برکت و رحمت را از آسمان و زمین بر آنان می گشاید: «وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْقُرَىٰ آمَنُوا وَاتَّقَوْا لَفَتَحْنَا عَلَيْهِم بَرَكَاتٍ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ».
۸. پشتیبانی خدا: کسی که راه تقوا را در پیش گیرد، از حمایت خدای بزرگ برخوردار خواهد شد و خدای آگاه و توانا با اوست: «إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ».
۹. پوشاندن گناهان: در درس گذشته ذکر شد که یکی از برکات تقوا، بهره مندی از آمرزش الهی و بخشش گناهان است. در این درس نیز در آیه ۵ سوره

طلاق، تقوا سبب پوشاندن گناهان و نادیده گرفتن آنها قلمداد شده است: «وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَكْفُرْ عَنْهُ سَيِّئَاتِهِ». هم چنین آیه ۲۹ سوره انفال، پوشاندن گناهان و آمرزش آنها را از نتایج تقوا می شمارد: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَتَّقُوا اللَّهَ ... يُكْفِرْ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ».

کلمه های جدید	عبارات قرآنی و آیات
<p>تَصَبَّرُوا : صبر کنید</p>	<p>۱. (إِنَّ تَمَسَسْنُكُمْ حَسَنَةً تَسُوهُمْ وَإِنْ تُصِيبْكُمْ سَيِّئَةٌ يَفْرَحُوا بِهَا وَإِنْ تَصَبَّرُوا وَتَتَّقُوا لَا يَضُرُّكُمْ كَيْدُكُمْ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ بِمَا يَعْلَمُونَ مُحِيطٌ) (العمران: ۱۲۰)</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>اَسْتَجَابُوا : اجابت کردند قَرَحٌ : جراحت</p>	<p>۲. (الَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِلَّهِ وَالرَّسُولِ مِنْ بَعْدِ مَا أَصَابَهُمُ الْقَرْحُ لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا مِنْهُمْ وَاتَّقُوا أَجْرٌ عَظِيمٌ) (العمران: ۱۷۲)</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>كَفَرْنَا : پوشانیدم - می پوشانیم أَدْخَلْنَا : داخل می کنیم نَعِيمٌ : پر نعمت</p>	<p>۳. (وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْكِتَابِ آمَنُوا وَاتَّقَوْا لَكَفَّرْنَا عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَأَدْخَلْنَاَهُمْ جَنَّاتِ النَّعِيمِ) (مائده: ۶۵)</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>مَسَّ : لمس (وسوسه) تَذَكَّرُوا : متذکر می شوند - متذکر شدند مُبْصِرُونَ : بینایان</p>	<p>۴. (إِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا إِذَا مَسَّهُمْ طَائِفٌ مِنَ الشَّيْطَانِ تَذَكَّرُوا فَإِذَا هُمْ مُبْصِرُونَ) (اعراف: ۲۰۱)</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

<p>وَعِدَ : وعده داده شد أَكَلَ : خوراکی ظِل : سایه عُقْبَى : عاقبت</p>	<p>۵. (مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِي وَعِدَ الْمُتَّقُونَ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ أَكْثَرًا دَائِمًا وَظِلُّهَا تِلْكَ عُقْبَى الَّذِينَ اتَّقَوْا وَعُقْبَى الْكَافِرِينَ النَّارُ) (رعد: ۳۵)</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>غُرْفٌ : غرفه ها مَبْنِيَّةٌ : ساخته شده يُخْلِفُ : تخلف می کند</p>	<p>۶. (لَكِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ لَهُمْ غُرَفٌ مِنْ فَوْقِهَا غُرَفٌ مَبْنِيَّةٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَعَدَّ اللَّهُ لَا يُخْلِفُ اللَّهُ الْمِعَادَ) (زمر: ۲۰)</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>يُنَجِّي : نجات می دهد مَفَازَةٌ : رستگاری</p>	<p>۷. (وَيُنَجِّي اللَّهُ الَّذِينَ اتَّقَوْا بِمَفَازَتِهِمْ لَا يَمَسُّهُمُ السُّوءُ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ) (زمر: ۶۱)</p> <p>.....</p>
<p>فُتِحَتْ : گشوده می شود — گشوده شد خَزَنَةٌ : نگهبانان</p>	<p>۸. (وَسَيَقَ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ إِلَى الْجَنَّةِ زُمَرًا حَتَّى إِذَا جَاؤُوهَا وَفُتِحَتْ أَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتُهَا سَلَامٌ عَلَيْكُمْ) (زمر: ۷۳)</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>كَفَلَيْنِ : دو سهم تَمْشُونَ : راه می روید</p>	<p>۹. (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَآمِنُوا بِرَسُولِهِ يُؤْتِكُمْ كِفَلَيْنِ مِنْ رَحْمَتِهِ وَيَجْعَلْ لَكُمْ نُورًا تَمْشُونَ بِهِ وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ) (حدید: ۲۸)</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

درس سی و دوم: متّین

قرآن آموزان عزیز!

آیات درس را یک بار با دقت و شمرده بخوانید.

۱. **إِنَّ الْأَرْضَ لِلَّهِ يُورِثُهَا مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ** اعراف: ۱۲۸

۲. **إِنَّ أَوْلِيَاءُوهُ إِلَّا الْمُتَّقُونَ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ** انفال: ۳۴

۳. **تِلْكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ نُوحِيهَا إِلَيْكَ مَا كُنْتَ تَعْلَمُهَا أَنْتَ وَلَا قَوْمُكَ مِنْ قَبْلِ هَذَا فَاصْبِرْ إِنَّ الْعَاقِبَةَ لِلْمُتَّقِينَ** هود: ۴۹

۴. **إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ * ادْخُلُوهَا بِسَلَامٍ آمِينَ** حجر: ۴۶-۴۷

۵. **وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى وَهَارُونَ الْفُرْقَانَ وَضِيَاءً وَذِكْرًا^۱ لِلْمُتَّقِينَ** انبیاء: ۴۸

۶. **(تِلْكَ الدَّارُ الْآخِرَةُ نَجْعَلُهَا لِلَّذِينَ لَا يُرِيدُونَ عُلُوًّا فِي الْأَرْضِ وَلَا فُسَادًا وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ** (قصص: ۸۳)

^۱ - نماكنت تعلم: نمی دانستی، فعل ماضی استمراری است.

^۲ - کلمه های «فرقان - ضیاء - ذکر» در این آیه، صفاتی برای «تورات» است.

٧. الْأَخِلَاءُ يَوْمَئِذٍ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ إِلَّا الْمُتَّقِينَ * يَا عِبَادِ لَا خَوْفٌ عَلَيْكُمُ الْيَوْمَ

زخرف: ٦٧-٦٨

وَلَا أَنْتُمْ تَحْزَنُونَ

دخان: ٥٢

٨. إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي مَقَامٍ أَمِينٍ * فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ

ق: ٣١

٩. وَأُزْلِفَتِ الْجَنَّةُ لِلْمُتَّقِينَ غَيْرَ بَعِيدٍ .....

١٠. إِنَّ لِلْمُتَّقِينَ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتٍ النَّعِيمِ * أَفَنَجْعَلُ الْمُسْلِمِينَ كَالْمُجْرِمِينَ

قلم: ٣٤-٣٥

جدول کلمه های آشنا و جدید

معنا	کلمه (جدید)	ردیف	معنا	کلمه (آشنا)	ردیف
جمع «آمن = در امان»	آمِنِينَ : آمِنُونَ	۱	خوشان - رَجِمَ ها	أَرْحَامُ	۱
دوستان	أَخِلَاءُ	۲	تو	أَنْتَ	۲
داخل شوید	أَدْخُلُوا	۳	جمع «یوم: روز»	أَيَّامًا	۳
نزدیک می شود - نزدیک شد	أُزِلْتُمْ	۴	دور	بَعِيدٌ	۴
صبر کن	اصْبِرْ	۵	می دانی	تَعَلَّمُ [←] يَعْلَمُ [۲۷/۷]	۵
نیستند ^۱	إِنْ	۶	قرار دادند	جَعَلُوا [←] جَعَلَ [۷/۲]	۶
خبرها	أَنْبِيَاءَ (جمع نَبَأ)	۷	خانه ها - سرزمین	دِيَارٌ	۷
برتری - بلندی	عُلُوٌّ	۸	همسر - جفت	زَوْجٌ	۸
چشمه ها	عُيُونٍ (جمع عَيْن)	۹	جادو	سِحْرٌ	۹
جمع «معدودة: معدود»	مَعْدُودَاتٍ	۱۰	روشنایی	ضِيَاءٌ	۱۰
پر نعمت	نَعِيمٌ	۱۱	فساد - تباهی	فَسَادٌ	۱۱
وحی می کنیم	نُوحِي	۱۲	جایگاه	مَقَامٌ	۱۲
می خواهند	يُرِيدُونَ	۱۳	قرار می دهیم	نَجْعَلُ [←] جَعَلْنَا [۷/۲]	۱۳
وا می گذارد.	يُورِثُ	۱۴			

^۱ - «ان» در بعضی از موارد ، با توجه به کلمه پس از آن، به این معانی نیز می آید «نیست، نیستی، نیستم و ...».

تمرین و پرسش

۱. قرآن آموزان گرامی! گزینه های صحیح را انتخاب کنید و علامت بزنید.

الف - کدام گزینه صحیح است؟

۱. **يُورِثُ** - **تَعَلَّمَ** - **يُرِيدُونَ** :

الف - وا می گذارد - می دانی - می خواهند

ب - به ارث می برد - تعلیم می دهی - خواستند

۲. **عِيُونَ** - **أَنْبَاءٍ** - **أَخِلَاءُ** :

الف - چشمه ها - خبرها - دوستان

ب - چشم ها - خبر دادن - خلوت کنندگان

۳. **ادْخُلُوا** - **اصْبِرْ** - **آمِنِينَ** :

الف - دالخ شدند - صبر کن - جمع «آمین» به معنی در امان

ب - داخل شوید - صبر کن - جمع «آمین» به معنی در امان

۴. **نَجْعَلُ** - **نُوحِي** - **نَعِيمٍ** :

الف - قرار می دهیم - وحی می کنیم - در نعمت هستیم

ب - قرار می دهیم - وحی می کنیم - پر نعمت

۵. **أَنْتَ** - **كُنْتَ** - **أُزِلْفَتِ** :

الف - تو - بودی - نزدیک شد

ب - هستی - بودی - زلف تو

ب - کدام کلمات، گزینه صحیح است؟

۱. روشنایی - دور:

الف - **أُزِلْفَتِ** - **بَعِيدٍ**   ب - **ضِيَاءٍ** - **بَعِيدٍ**

۲. برتری - چشمه ها :

الف - عَلُوٌّ - عُيُونٍ   ب - عُيُونٍ - عَلُوٌّ

۳. بودی - تو:

الف - أَنْتَ - كُنْتَ   ب - كُنْتَ - أَنْتَ

۴. دوستان - داخل شوید:

الف - أَخِلَاءٌ - ادْخُلُوا   ب - ادْخُلُوا - أَخِلَاءٌ

۵. وحی می کنیم - پر نعمت:

الف - نُوحِي - نَعِيمٍ   ب - نَجْعَلُ - نَعِيمٍ

۲. گزینه های صحیح را انتخاب کنید

الف - ترجمه صحیح هر عبارت را علامت بزنید:

۱. وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى وَهَارُونَ الْفُرْقَانَ

الف - و قطعاً دادیم به موسی و هارون، وسیله جدا ساختن حق از باطل را

ب - و ما به موسی و هارون، آنچه وسیله جدایی است، دادیم

۲. إِنَّ أَوْلِيَاءَهُ إِلَّا الْمُتَّقُونَ

الف - اگر دوستداران او غی راز متقین باشند

ب - نیستند سرپرستان آن (مسجد الحرام)، جز افراد با تقوا

۳. إِنَّ الْأَرْضَ لِلَّهِ يُورِثُهَا مَنْ يَشَاءُ

الف - قطعاً زمین برای خداست، و می گذارد آن را به هر کس که بخواهد

ب - قطعاً زمین برای خداست، به ارث می برد آن را هر کس بخواهد

۴. مَا كُنْتَ تَعْلَمُهَا أَنْتَ وَلَا قَوْمُكَ مِنْ قَبْلِ هَذَا

- الف - نبودی تو این که بشناسی آن را و قومت را پیش از این
- ب - نمی دانستی آن را تو و نه قومت، پیش از این

۵. نَجْعَلُهَا لِلَّذِينَ لَا يُرِيدُونَ عُلُوًّا فِي الْأَرْضِ

- الف - قرار دادیم آن را برای کسانی که نمی خواهند برتری را در زمین
- ب - قرار می دهیم آن را برای کسانی که نمی خواهند برتری را در زمین

ب - کدام عبارت، گزینه صحیح است؟

۱. قطعاً افراد با تقوا در بهشت ها و (کنار) چشمه ها هستند:

- الف - إِنَّ لِلْمُتَّقِينَ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتٍ النَّعِيمِ
- ب - إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ

۲. قطعاً عاقبت برای افراد باتقواست:

- الف - إِنَّ الْعَاقِبَةَ لِلْمُتَّقِينَ
- ب - وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ

۳. این از خبرهای غیب است:

- الف - تِلْكَ الدَّارُ الْآخِرَةُ
- ب - تِلْكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ

۴. ولی اکثر آنها نمی دانند:

- الف - وَلَكِنْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ
- ب - وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ

۳. عبارات کوتاه زیر را با استفاده از روش تفکیک و کلمه به کلمه، ترجمه کنید:

ردیف	عبارت	ترجمه
۱	الْأَخْلَاءُ يَوْمَئِذٍ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ	
۲	تِلْكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ نُوحِيهَا إِلَيْكَ	
۳	فَاصْبِرْ إِنَّ الْعَاقِبَةَ لِلْمُتَّقِينَ	
۴	تِلْكَ الدَّارُ الْآخِرَةُ	
۵	نَجْعَلُهَا لِلَّذِينَ لَا يُرِيدُونَ عُلُوًّا	
۶	أُزْلِفَتِ الْجَنَّةُ لِلْمُتَّقِينَ غَيْرَ بَعِيدٍ	
۷	إِنَّ لِلْمُتَّقِينَ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتٍ النَّعِيمِ	
۸	أَفَنَجْعَلُ الْمُسْلِمِينَ كَالْمُجْرِمِينَ	
۹	إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي مَقَامٍ أَمِينٍ	
۱۰	إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ	
۱۱	ادْخُلُوهَا بِسَلَامٍ آمِينِينَ	
۱۲	يُورِثُهَا مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ	

۱. عبارت «بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ» را «با یکدیگر» معنا کنید.

۲. چنانچه همزه (أ:آیا) قبل از حروف «ف - و» بیاید، بهتر است، آنها را پیش از همزه، ترجمه کنید و این، یک قاعده کلی است.

۴. عبارات قرآنی زیر را بخوانید و ترجمه آنها را کامل کنید:

۱. **إِنَّ أَوْلِيَاءَهُ إِلَّا الْمُتَّقُونَ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ**

نیستند ..... آن جز ..... ولی ..... آنها .....

۲. **تِلْكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ نُوحِيهَا إِلَيْكَ مَا كُنْتَ تَعْلَمُهَا أَنْتَ وَلَا قَوْمُكَ مِنْ قَبْلِ هَذَا**

..... از ..... غیب است، ..... آن را ..... نمی

دانستی ..... تو و نه پیش از این.

۳. **فَاصْبِرْ إِنَّ الْعَاقِبَةَ لِلْمُتَّقِينَ**

پس صبر کن ..... عاقبت ..... است.

۴. **نَجْعَلُهَا لِلَّذِينَ لَا يُرِيدُونَ عُلُوًّا فِي الْأَرْضِ وَلَا فَسَادًا وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ**

قرار می دهیم ..... برای ..... نمی خواهند ..... در

..... و نه ..... و ..... برای افراد باتقوا است.

۵. **وَأُزْلِفَتِ الْجَنَّةُ لِلْمُتَّقِينَ غَيْرَ بَعِيدٍ**

و نزدیک می شود ..... برای ..... (در حالی که) دور نیست.

۵. قرآن آموزان عزیز! عبارات و آیات ده گانه متن درس را ترجمه کنید.

تمرین کارورزی برای ترجمه عبارات قرآنی

عبارت های قرآنی زیر را ترجمه کنید:

۱. **وَاذْكُرُوا اللَّهَ فِي أَيَّامٍ مَّعْدُودَاتٍ** بقره: ۲۰۳

.....

۲. **وَجَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ الْجِنَّ** انعام: ۱۰۰

.....

۳. **فَقُلْنَا يَا آدَمُ إِنَّ هَذَا عَدُوٌّ لَكَ وَلِزَوْجِكَ** طه: ۱۱۷

.....

۴. **وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ إِنَّ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُّبِينٌ** سباء: ۴۳

.....

۵. **هُوَ الَّذِي أَخْرَجَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مِنْ دِيَارِهِمْ** حشر: ۲

.....

۶. **لَنْ تَنْفَعَكُمْ أَرْحَامُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ** ممتحنه: ۳

.....

زبان قرآن: فعل مضارع متکلم

قرآن آموزان گرامی: فعل های زیر را بخوانید و به معانی آنها توجه کنید:

گروه اول	گروه دوم	گروه سوم
يَعْلَمُ: می داند	أَعْلَمُ: می دانم	نَعْلَمُ: می دانیم
يَغْفِرُ: می آمرزد	اغْفِرُ: می آمرزم	نَغْفِرُ: می آمرزیم
يَضْرِبُ: می زند	اضْرِبُ: می زنم	نَضْرِبُ: می زنیم
يَنْصُرُ: یاری می کند	انصُرُ: یاری می کنم	نَنْصُرُ: یاری می کنیم

با فعل های گروه اول - مضارع غایب - آشنایی دارید، اما فعل های گروه دوم و سوم همانگونه که از معانی آنها بر می آید، فعل «متکلم» است.

شیوه ساختن مضارع متکلم

الف - حرف «ی» در اول فعل مضارع غایب را به «أ» تبدیل کنید، فعل مضارع متکلم مفرد، به دست می آید، مانند:

يَعْلَمُ ← أَعْلَمُ ، يَغْفِرُ ← اغْفِرُ.

ب - حرف «ی» در اول فعل مضارع غایب را به «ن» تبدیل کنید، فعل مضارع متکلم جمع، به دست می آید، مانند:

يَعْلَمُ ← نَعْلَمُ ، يَغْفِرُ ← نَغْفِرُ

تمرین - قرآن آموزان عزیز! جدول زی را با توجه به نمونه اول آن،

تکمیل کنید:

ماضی متکلم مفرد	مضارع متکلم مفرد	ماضی متکلم جمع	مضارع متکلم جمع
بَلَّغْتُ: رسیدم	أَبْلُغُ: می رسم	بَلَّغْنَا: رسیدیم	نَبْلُغُ: می رسم
كَتَبْتُ: نوشتم	أَكْتُبُ:	.....	.....
بَشَّرْتُ: بشارت دادم	أُبَشِّرُ:	.....	.....
جَعَلْتُ: قرار دادم	أَجْعَلُ:	.....	.....
رَزَقْتُ: روزی دادم	أَرْزُقُ:	.....	.....
سَمِعْتُ: شنیدم	أَسْمَعُ:	.....	.....

آشنایی با معارف قرآن

متقین

پیامبران برای دعوت بشریت به یگانه پرستی برانگیخته شده اند و برنامه ها و تعالیم ادیان الهی برای تأمین سعادت همه انسانهاست: «هُدًى لِلنَّاسِ»، ولی کسانی که از رهنمودهای پیامبران پیروی می کنند و به پیام وحی دل می سپارند، در حقیقت مخاطبان واقعی پیامبرانند، زیار فقط اینان هستند که از تعلیمات انبیاء بهره واقعی را می برند. به این جهت خداوند هدایت قرآن را ویژه آنان می شمارد: «هُدًى لِلْمُتَّقِينَ»، و نیز می فرماید: «وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى وَهَارُونَ الْفُرْقَانَ وَضِيَاءً وَذِكْرًا لِلْمُتَّقِينَ»، آنچه خدا به موسی و هارون علیهما السلام داده است، فرقان و نور و ذکر برای پرهیزگاران است.

متقین، جانشین خدا در زمین

خدای بزرگ کسی جز متقین را برای خلافت و جانشینی خویش، در روی زمین نمی پسندد. اگرچه مجرمان و تبهکاران چند صباحی به زور حکومت می کنند و بر گرده مردم سوارند، ولی سرانجام و عاقبت از آن افراد با تقوا خواهد بود. این قانون و سنت حتمی الهی است: «إِنَّ الْأَرْضَ لِلَّهِ يُورِثُهَا مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ». آری، مالک و صاحب اصلی کره خاکی، رهبری جهان را به کسی می سپارد که خودش می خواهد و در سایه حکومت الهی، آینده جهان در دست انسان های شایسته و با تقواست و بر مردان خداست که در راه عقیده حق خویش، پای بفشارند تا تحقق آن وعده شیرین الهی را ببینند: «فَاصْبِرْ إِنَّ الْعَاقِبَةَ لِلْمُتَّقِينَ».

سرکشان و تبهکاران نی زاگر به خیال خود در این دنیا کامروایند باید بدانند که در جهان ابدی خوار و ذلیل اند و تنها با تقوایان فرجام زیبایی دارند و خانه های آباد و پر نعمت آخرت به آنان تعلق دارد: «تِلْكَ الدَّارُ الْآخِرَةُ نَجْعَلُهَا لِلَّذِينَ لَا يُرِيدُونَ عُلُوًّا فِي الْأَرْضِ وَلَا فَسَادًا وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ».

پاداش پرهیزگاران

متقین، این دوستان خوب خدا، در روز جزا از پاداش های ویژه ای برخوردارند:

۱. بهشت، مشتاق آنان: مقام بلند افراد با تقوا چنان است که بهشت به استقبال آنان می رود: «وَأُزْلِفَتِ الْجَنَّةُ لِلْمُتَّقِينَ غَيْرَ بَعِيدٍ».

۲. همنشین خدا: مقام و جایگاه متقین به اندازه ای بالا و والا است که در آخرت نزد حضرت حق، جای دارند: «إِنَّ لِلْمُتَّقِينَ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتِ النَّعِيمِ». آری اینان همنشین خدای بزرگ و مهربان هستند: «فِي مَقْعَدِ صِدْقٍ عِنْدَ مَلِكٍ مُّقْتَدِرٍ».

۳. جایگاه امن الهی: افراد با تقوا در جایگاه رفیع امن الهی هستند: «إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي مَقَامٍ أَمِينٍ * فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ»، و فرشتگان بهشت، آنان را می خوانند که: با سلامت و امنیت وارد بهشت خدا شوید؛ «إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ * ادْخُلُوهَا بِسَلَامٍ آمِنِينَ».

تمرین آزاد

کلمه های جدید	عبارات قرآنی و آیات
<p>۱. اَوْفَى : وفا کند - وفا کرد</p>	<p>(۱) بَلَىٰ مَنْ أَوْفَىٰ بِعَهْدِهِ وَاتَّقَىٰ فَإِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ (العمران: ۷۶)</p> <p>.....</p>
<p>اجازه می گیرند - اجازه می گیرد</p> <p>یُجَاهِدُوا : جهاد کنند</p>	<p>(۲) لَا يَسْتَأْذِنُكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أَنْ يُجَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالْمُتَّقِينَ (توبه: ۴۴)</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>مجاورند</p> <p>وَلْيَجِدُوا : و باید بیابند</p>	<p>(۳) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قَاتِلُوا الَّذِينَ يَلُونَكُمْ مِنَ الْكُفَّارِ وَلْيَجِدُوا فِيكُمْ غِلْظَةً وَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ (توبه: ۱۲۳)</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>صدق : تصدیق کرد</p>	<p>(۴) وَالَّذِي جَاءَ بِالصَّدَقِ وَصَدَّقَ بِهِ أُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ (زمر: ۳۳)</p> <p>.....</p>
<p>آخذین: گیرندگان آتی: داد</p>	<p>(۵) إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ * آخِذِينَ مَا آتَاهُمْ رَبُّهُمْ إِنَّهُمْ كَانُوا قَبْلَ ذَلِكَ مُحْسِنِينَ (ذاریات: ۱۵-۱۶)</p> <p>.....</p>

<p>يَهْجَعُونَ : می خوابند سَائِلٍ : درخواست کننده يَسْتَغْفِرُونَ : آمرزش می خواهند</p>	<p>۶. (كَانُوا قَلِيلًا مِنَ اللَّيْلِ مَا يَهْجَعُونَ * وَبِالْأَسْحَارِ هُمْ يَسْتَغْفِرُونَ * وَفِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ لِّلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ) (ذاریات: ۱۷-۱۹)</p> <p>.....</p>
<p>فَاكِهِينَ : «جمع فاکه: شادمان» وقی : نگه می دارد - نگه داشت جَحِيمٍ : جهنم</p>	<p>۷. (إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَنَعِيمٍ * فَاكِهِينَ بِمَا آتَاهُمْ رَبُّهُمْ وَوَقَاهُمْ رَبُّهُمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ) (طور: ۱۷-۱۸)</p> <p>.....</p>
<p>نَهْرٍ : نهرها مَقْعَدٍ : جایگاه - قرارگاه مَلِيكٍ : فرمانروا</p>	<p>۸. (إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَنَهْرٍ * فِي مَقْعَدِ صِدْقٍ عِنْدَ مَلِيكٍ مُّقْتَدِرٍ) (قمر: ۵۴-۵۵)</p> <p>.....</p>
<p>ظِلَالٌ : جمع «ظِلٌّ»: سایه فَوَاكِهُ : میوه ها يَشْتَهُونَ : میل دارند</p>	<p>۹. (إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي ظِلَالٍ وَعُيُونٍ * وَفَوَاكِهٍ مِمَّا يَشْتَهُونَ) (مرسلات: ۴۱-۴۲)</p> <p>.....</p>
<p>اشْرَبُوا : بیاشامید هَنِيئًا : گوارا</p>	<p>۱۰. (كُلُوا وَاشْرَبُوا هَنِيئًا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ * إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ) (مرسلات: ۴۴)</p> <p>.....</p>

فهرست کلمات

من	أَنَا	پدران	أَبَاءٌ
تو	أَنْتَ	همیشه	أَبَدًا
شما	أَنْتُمْ	گرفت	اتَّخَذُوا ← اتَّخَذُوا ۱۵/۴
انسان	إِنْسٍ	تقوا پیشه کردند	اتَّقُوا
انسان - بشر	إِنْسَانٍ	آمد	أَتَى
یاران	أَنْصَارٍ	گناه	إِثْمٍ
نهرها - جوی ها	أَنْهَارٍ (جمع نهر)	پاداش	أَجْرٍ
خانواده ها	أَهْلِي	گروه ها، حزب ها	أَحْزَابٍ
جمع «اول» - پیشینیان	أَوْلِيَانٍ - أَوْلُونَ	نیکی کردن	إِحْسَانٍ
جمع «یوم: روز»	أَيَّامًا	نیکوگردانید	أَحْسِنُوا
باطل	بَاطِلٍ	گرفت	أَخَذُوا
بشارت بده	بَشِّرْ	آخر - قیامت	أَخِرٍ
انسان - بشر	بَشَرٍ	خارج کرد	أَخْرَجَ
رستخیز - برانگیختن	بَعَثَ	خارج کردیم	أَخْرَجْنَا ← أَخْرَجَ ۱۹/۵
برخی - بخشی	بَعْضٍ	هنگامی که	إِذَا
دور	بَعِيدٍ	خوشان - زخم ها	أَرْحَامٍ
بلکه	بَلَى	تکبر ورزیدی	اسْتَكْبَرْتَ
بله - آری	بَلَى	تکبر ورزیدند	اسْتَكْبَرُوا
فرزندان - پسران	بَنُونَ - بَنِينَ (جمع ابن)	رسید	أَصَابَ
چه بد است - بد است	بَشَسَ	آماده کردیم	اعْتَدْنَا
(جمع بیت) خانه ها	بَيْتَاتٍ	دشمنان	أَعْدَاءٍ (جمع عَدُو)
جاری است - حرکت می کند	تَجَرَّى	آماده شد - آماده شده است	أُعِدَّتْ
جزا داده می شود	تُجْرَى	بکشید	اقْتُلُوا
زیر	تَحْتَ	بزرگ تر	أَكْبَرُ
گواهی می دهید	تَشْهَدُونَ	(جمع لب) خردها	أَلْبَابٍ
آرام می گیرد	تَطْمِئِنُّ	دردناک	أَلِيمٍ
می دانی	تَعْلَمُ ← يَعْلَمُ ۲۷/۷	اما	أَمَّا
کفر می ورزید	تَكْفُرُونَ	ایمان آورد	أَمَّنْ
ایمان می آورید - ایمان دارید	تُؤْمِنُونَ	ایمان آوردیم	أَمَّنَّا ← آمَنَ ۲۱/۶
استوار - پایدار	ثَابِتًا	اموال - ثروت ها	أَمْوَالٍ

خانۀها - سرزمین	دِيار	قوم ثمود	ثَمُود
فرزندان - نسل	ذُرِّيَّة	آمد	جاءت ← جاء ۱۰/۳
مرد	رَجُل	جمع کننده	جامع
روزی داد	رَزَق	پاداش - کیفر	جزاء
روزی دادیم	رَزَقْنَا	قرار دادند	جعلوا ← جعل ۷/۲
افزود - زیاد کرد	زاد - زادت	جن	جن
زلزله	زَلْزَلَةٌ	باغ ها - بهشت ها	جَنَّات (جمع جنّة)
همسر - جفت	زَوْج	دوزخ	جهنم
زیت	زَيْتٌ	جواب - پاسخ	جواب
سبقت بگیرید - پیشی بگیرید	سَابِقُوا	آوردیم	جئنا ← جئت ۱۶/۴
بشتابید	سَارِعُوا	ناپود شد - تپاه شد	حبطت
قیامت ۰ زمان	السَّاعَةُ (ساعة)	تا - تا اینکه	حتى
راه	سَبِيل	محترم - حرام	حرام
جادو	سِحْر	حرام کرد	حرم
محکم - استوار	سَدِيد	حریر - ابریشم	خریر
سریع	سَرِيع	حساب	حساب
آتش افروخته	سَعِير	حلال	حلال
کم خردان	سَفَهَاء (جمع سفیه)	حیات - زندگی	حياة
سالم	سَلِيم	زبان کاران	خاسرون خاسرين
حضرت سلیمان علیه السلام	سُلَيْمَان	خالص - ناب	خالصة - خالص
آسمان	سَمَاء	انبارها - خزانۀها	خزائن (جمع خزانه)
بدی	سُوء	خواری	خزى
سخت - شدید	شَدِيد	زبان	خسران
بد - بدی - بدترین	شَر	زبان رساندند	خسروا
جمع شریک	شُرَكَاء	جاودان - جاودانگی	خلد
شریک	شَرِيك	خلق کردیم - افریدیم	خلقتنا
آشکار - پیدا	شَهَادَةٌ	ترس	خوف
پیروان حضرت یحیی (ع)	صَابِئِينَ	بهر - بهترین - خوبی - مال	خیر
جمع «صادق»	صَادِقِينَ صَادِقُونَ	خوبی ها	خیرات
شایسته	صَالِح	اختیار	خیره
راستی	صِدْق	خانه - سرا	دار
مانع شدند	صَدَّوْا	حضرت داوود علیه السلام	داوود
گمراه شدند	ضَلُّوا ← ضل ۲۳/۶	رتنه ها - درجه ها	درجات (جمع درجه)
روشنایی	ضِيَاء	دعا - صدا زدن	دعاء
پاکیزه ها	طَيِّبَات	دنیا	دُنیا
پاکیزه - پاک	طَيِّبَةٌ - طيب	جنبندگان	دواب (جمع دابة)

بزرگ - دشوار	كَبِيرٌ - كَبِيرَةٌ
واجب کرد - نوشت - مقرر کرد	كَتَبَ
تکذیب کردی	كَذَّبْتُ [← كَذَّبُوا ۲۰/۵]
تکذیب کرد	كَذَّبْتُ [← كَذَّبُوا ۲۰/۵]
تکذیب کردند	كَذَّبُوا
به دست آورد	كَسَبْتُ
به دست آوردند	كَسَبُوا [← كَسَبَتْ ۱۷/۵]
کعبه	كَعْبَةٌ
کافران	كُفَّارٌ (جمع کفر)
کفر ورزید - کافر شد	كَفَرَ
همچنانکه	كَمَا
بودی	كُنْتُ
بودید - می باشید	كُنْتُمْ
اختلاف می ورزیدید	كُنْتُمْ خٰتِلِفُونَ
باشید	كُونُوا
نخورید	لَا تَأْكُلُوا
نپندارند - هرگز نپندارند	لَا يَخْشَوْنَ
فساد نکنید - تباهی نکنید	لَا تُفْسِدُوا
لباس - پوشش	لِبَاسٌ
لعنت	لَعْنَةٌ
دیدار	لِقَاءٌ
نگرفت	لَمْ يَتَّخِذْ
شک نکردند	لَمْ يَرْتَابُوا
نبود - نمی باشد	لَمْ يَكُنْ
هرگز نه (حرف نفی برای آینده)	لَنْ
تا زیاد کنند - تا بیفزایند	لِيَزِدُوا
مردند	مَاتُوا
مال - دارایی	مَالٌ
چایگاه	مَأْوَى
مانند - مثل	مِثْلٌ
مجرمان - گناهکاران	مُجْرِمِينَ - مُجْرِمُونَ
حاضر شدگان	مُحْضِرُونَ
بیماری - مرض	مَرَضٌ
مسکن ها	مَسَاكِنُ (جمع مسکن)
زنان مشرک	مُشْرِكَاتٌ
اصلاح کنندگان	مُصْلِحُونَ مُصْلِحِينَ

ستمکاران	ظَالِمِينَ - ظَالِمُونَ
گمان - بدگمانی	ظَنٌّ
عاقبت - فرجام	عَاقِبَةٌ
عبادت - بندگی	عِبَادَةٌ
عدل - عدالت	عَدْلٌ
جاودان	عَدْنٌ
عذاب - شکنجه	عَذَابٌ
وسعت	عَرْضٌ
عزت - شکست ناپذیری	عِزَّةٌ
سخت	عَسِيبٌ
کار	عَمَلٌ
انجام داد	عَمِلَ
از	عَنْ
نزد	عِنْدَ
چیره - پیروز	غَالِبٌ
فریب	غُرُورٌ
ناپیدا - نهان	غَيْبٌ
نافرمان - قانون شکن	فَاسِقٌ
پیروزی	فَتْحٌ
فساد - تباهی	فَسَادٌ
لطف - احسان	فَضْلٌ
پس باید توکل کند	فَلْيَتَوَكَّلْ
پس باید انجام دهد	فَلْيَعْمَلْ
رستگاری	فَوْزٌ
گفت	قَالَ [← قَالَ ۵/۲]
عدالت - عدل	قِسْطٌ
قصاص	قِصَاصٌ
حکم کرد - حکم کند	قَضَى
دل ها	قُلُوبٌ
گفتار - سخن	قَوْلٌ
بگویند	قُولُوا
(مایه) استواری - ایستاده - ایستادگان	قِيَامٌ
قیامت	قِيَامَةٌ
مانند	كَ
دروغ گویان	كَاذِبُونَ - كَاذِبِينَ
امیدوار است	كَانَ يَرْجُوا

یاْمُرُونَ	امر می کنند
يَتُوبُ	توبه می پذیرد - توبه می کند
يُنْتِزِ	استوار می سازد
يَجْزِي	جزا می دهد
يَجْمَعُ	جمع می کند
يَجْزُونَ	غمگین می شوند
يَخْذُلُ	خوار کند - خوار می کند
يَدْخُلُ	داخل می کند
يُشْرِكُ	شرک می ورزد - شریک می گیرد
يُشْرِكُ	شرک ورزیده شود - شرک ورزیده می شود
يُشْرِكُونَ	شرک می ورزند - شریک میگیرند
يُشْعِرُونَ	می فهمند - درک می کنند
يُشْهِدُ	گواهی می دهد
يُعَذِّبُ	عذاب می کند
يَعْلَمُ	می داند [۱۳/۴]
يَعْمَلُ	انجام می دهد
يَغْفِرُ	می آمرزد
يَفْعَلُ	انجام می دهد
يَفْقَهُونَ	می فهمند
يَقَاتِلُونَ	می جنگند - می رزمند
يَشْتَلُونَ	می کشند
يَقُولُ	می گوید
يَقُومُ	به پا خیزد - به پا می خیزد
يَكْذِبُ	تکذیب می کند
يَكْذِبُونَ	دروغ می گویند
يَكْفُرُ	کفر می ورزد [۲۰/۵]
يَكْفُرُونَ	کفر می ورزند
يَكُونُ	باشد - می باشد
يَنْصُرُ	یاری می کند
يَنْفَعُ	سود می بخشد
يَنْفِقُونَ	انفاق می کنند
يَنْهَوْنَ	باز می دارند - نهی می کنند
يَوْمئِذٍ	چنین روزی - آن روز
يَسْأَلُوا	نا امید شدند

مُصِيبَةٌ	مصیبت
مُطَهَّرَةٌ	پاک - پاکیزه
مُعَذَّرَةٌ	معذرت - عذر خواهی
مَعْرُوفٌ	کار خوب - خوب شناخته شده
مَغْفِرَةٌ	آمرزش - گذشت
مُفْسِدُونَ مُفْسِدِينَ	تبهکاران
مُفْلِحُونَ (جمع مفلح)	رستگاران
مَقَامٌ	جایگاه
مَلَائِكَةٌ	فرشتگان
مَنْ	چه کسی - چه کسانی
مَنْ ذَا	چه کسی؟
مُنَافِقَاتٌ	زنان منافق
مُنَافِقِينَ - مُنَافِقُونَ	مردان منافق
مُنْكَرٌ	کار زشت - کار بد - بد
مُؤْمِنٌ	مرد با ایمان
مُؤْمِنَاتٌ	زنان مؤمن
مُؤْمِنَةٌ	زن با ایمان
نَاصِرِينَ (جمع ناصر)	یاوران - یاری کنندگان
نَبَاتٌ	روبیذنی - گیاه
نَجْعَلُ [← جَعَلْنَا ۷/۲]	قرار می دهیم
نُدْخِلُ	داخل می کنیم
نِسَاءٌ	زنان
نَشْهَدُ	گواهی می دهیم
نَصْرٌ	یاری
نَصِيبٌ	پهره
نَعْمٌ	چه خوب است
نَفْسٌ	خود - فرد - جان - نفس
نَهْلِيٌّ	مهلت می دهیم
نَنْصُرُ	یاری می کنیم
هَادٍ (هادی)	هدایت کننده
هَادُوا	بهدودی شدند
هَدَيْنَا [← هَدَى ۱۴/۴]	هدایت کردیم
هَشِلٌ	آیا
وَعْدٌ	وعده داد
وَلَدٌ	فرزند
يَأْمُرُ	امر می کند